In nomine domini amen

Quoniam ut ait beatus Jeronimus
nulli dubium quin totum
ad gloriam laudis dei pertineat
quidquid digne sue genitrici
impensum fuerit. Ideo ad laudem
domini nostri jhesu christi aliqua de laude et gloria glo-
riosissime matris eius compilare cupiens dulcissi-
mam eiusdem matris salutationem quasi materiam
assumere dignum duxi. Sed certe ad hoc opus
nimiam fateor cognosco meam esse insufficientiam
esse nimiam marie incomprehensibilitatem esse
nimiam scientie mee tenuitatem esse nimiam
lingue mee ariditatem esse nimiam vite
mee indignitatem esse nimiam persone lau-
dande laudem et laudabilitatem. Quis namque
mariam illam incomprehensibilem esse ~~dubitat~~
dubitat. De qua sanctus Jeronimus ea que sciuntur
differe differentie non dubitat. Quod natura nunquam
non habuit usus nescivit ignorat ratio
mens non capit humana pavent celum stupet
terra. creatura etiam omnis miratur celestis. Hoc
totum quod per gabrielem marie divinitus
nunciatur et per christum adimpletur. Qua de tanta de
tali tantaque me loqui indignum fateor. Item
quomodo scientia mea tenuissima et mens mea
durissima et obscurissima dignas marie
laudes excogitare sufficiat. Ille illuminate
mentis Anselmus dicat. Sic enim sit longitudo

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Lingua mea deficit quia minus mea non sufficiat.
Quia omnia membra mea solicita sunt. Et tanto be-
neficiorum gratia expoliat. Quod nec cogitare
possum dignitatis. et pudet proferre non dignitatis
Beatus quoque Augustinus Mariam alloquens ait. Quid
dicam de te pauper ingenio. cum de te quicquid dix-
ero minor laus est quam dignitas tua meretur
Et quomodo lingua mea vacuissima. [illegible] [illegible]
gratiam mea aridissima [illegible] marie
laudibus non deficiat. cum ille disertissime
lingue. Augustinus dicat. Quod nos tantilli qui actores
pusilli in laudibus eius sufficeremus. cum omnia membra
nostra si in linguas [illegible] verterentur eam
laudare nullus sufficere valeret. Et cum non sit
speciosa laus in ore peccatoris quomodo ego nimis peccator ho-
mo ego indignissime virginis [illegible] laudes
[illegible] audeam sonare. cum in hanc illam dignissi-
me virginem Jeronimus laudare trepidat. Hic namque dicit
Timeo sed et valde pertimesco. dum verba cupio
parare affectibus ne forte sicut impiis ita et
indignus laudator inveniar. Perfecto cum nec
sanctitatis nec facundia [illegible] suppeditet nec beatam
et gloriosam virginem mariam laudare digne
queam. Et ad quod aque pauxillum mari addam.
ad quod modicum lapillum monti adiciam. Hec
enim cum maria divinis et angelicis laudibus
minus magnificata sit. quod mirum quod parvitas
mea pravitas eius laudibus adicere possit. De-
nique beatus Bernardus de ipsa loquens ait Dei

verbis fateantur. quid humanus dicat preter verbis.
nimis a laude eius ~~...~~ qua divinis et angelicis
est excellenter predicata et laudata preconiis.
A prophetis quidem prenunciata. A patriarchis figurata et
enigmatibus presignata. Ab evangelistis exhibita et
monstrata. Ab angelo venerabiliter atque honestissime
salutata. Hec omnia diligenter pensata prudentem lectorem
preterea atque auditorem movere debent merito. Et ignos-
cant mihi quia quasi insufficientie quidquid imperitie eis
occurrerit in hoc scripto. Quomodo enim ego
tam insufficiens inde valerem ea que tante
virginis laudibus digna sunt atque dignius relacionibus
grata forent? cum in hiis ille tantus eius lauda-
tor et relator. Beatus Bernardus contestatur dicens
eius sic. Non est quod me delectet magis. non
est quod terreat magis. quam de gloria virginis marie ha-
bere sermonem. Et tamen huius subiungens ait. bus
Tanto eam affectu devotionis amplectuntur. honorant
suscipiunt ut dignum est universi. ut licet de ea
loqui gestiant. tamen deest quod possit dici de ineffa-
bili eo ipso quod dici potest. nimis gratum sit
minus placeat minus acceptetur. Hortatur etiam et consolatur
me beatus Jeronimus dicens. Et si ad hoc nemo inve-
niatur ydoneus. volo tamen vobis cessare non debet
etiam quilibet peccator a laudibus. Beatus etiam Augustinus
loquens quomodo dei filius matris sue fecunditatem
veniendo attulit et integritatem nascendo
non abstulit. paucis sic inquit dicens. Laudemus
quippe dominum dei matrem fari possumus quomodo

sim⁹ ad extirpandam insipienciam pueri. Et cum
laudare speculum non carendo maculam magis. Et
sicut vidua paupercula que duo minuta deo gratissima
optulit. non quia hoc nichil offerre debuit quia magna
offerre non valuit. Sicut et quia ego pauper ingenio
minus pauperrimus cum scientia quam eloquentia hoc exiguum
donum hoc pauperculum scriptum ad honorem tante
virgini offerre presumpsi. Ut in ipso tamen in quodam
obscuro speculo simpliciter oculis eiusdem virginis
amatores qualis et quanta ipsa sit saltem tenuiter
speculentur. Et quia idem scriptum instar cuiusdam specu-
li aliqualiter representat vitam et gratiam et gloriam marie
~~magne~~. Ideo non inmerito appellatur speculum
marie. Eya ~~hec~~ benignissima domina mea maria
Exiguum munus quod dat tibi pauper amicus. Accipito
placide. Ecce enim cum hoc munusculo et cum hoc
opusculo salutacionis tue saluto te genibus flexis
et capite inclinato et corde et ore saluto. Salu-
tando quod dico Ave maria

Ave maria gracia plena dominus tecum benedicta tu in
mulieribus et benedictus fructus ventris tui
Ave dulcissima virgo maria. Ave nova
Ave mira. Audi filia et vide et inclina aurem
tuam. Audi gabrielem nuncium angelum gloriosum.
Vide fecunditatis tue modum miraculosum. Incli-
na aurem tuam ad consensum fructuosum. Audi
sicut quod a deo patre tu obumbraberis. Vide quomodo filius dei
per te incarnabitur. Inclina aurem tuam spiritui

sto quam mitta mente ogabit. Ita ergo habeas aures audien-
di audi. et in principio audiendorum audi inauditam
hanc salutacionem Ave maria etc. hoc nomen non a
gabriele sed a fidelium devocione ex post per inspi-
racionem inspiratum est. Ultima quidem clausula videlicet
Benedictus fructus ventris tui. Non a gabriele sa-
lutante addita sed ab elizabeth applaudente addita est.
Dicamus ergo singuli. dicamus devotissime omnes Ave
maria etc. O vere gloriosa et venerabilis. O vere glo-
riosa et admirabilis salutacio. Haec salutacio ut beda
ut ait beda. Quanta humane conveniat inaudita
tanto magis differri quam (?) In hac dulcissima salu-
tacione. quinque dulcissime sentencie ordinantur. In quibus
quinque dulcissime commendaciones sive laudes dulcissi-
me virginis insinuantur. O vere dulcis insinuacio. Insinuatur
namque in hac quod purissima. quod dignissima quod plenissima
quod tutissima. quod utillima. fuit beata virgo maria. pu-
rissima namque propter culpe carenciam. plenissima propter
gracie affluenciam. tutissima propter divina presenciam. dignis-
sima propter prolis sue venerenciam. utilissima propter prolis sue
excellenciam. Quam purissima propter culpe carenciam
fuit maria bene insinuatur cum dicitur. Ave. Vel
magis ei dicitur. Ave quasi ab omni ve id est culpe immu-
nissima fuit. Secundum enim matrem dei decuit Anselmo anselmus
teste quod ait decebat ut homo ille conceptus
de matre purissima fieret ut ea puritate qua
maior sub deo nequit intelligi virgo illa in-
tenderet cui deus pater unicum filium quem de corde que
suo equalem sibi genuit ita dare disponebat ut

et vnus atque idem dei et hominis filius ¶ Sexto quod plenissi-
me gracie affluenciam fuit maria bene insinuatur cum
dicitur gratia plena. Vnde plena et plus quam plena ut testatur
nsel' Anselmus deuotissime exclamans et dicens O femina
plena et plena super plena gratia de cuius plenitudinis exube-
rancia adeo respersa sit vniuersitas omnis creatura ¶ Septimo quod tutis-
sima per diuinam presenciam fuit maria bene insinuatur
cum dicitur dominus tecum. Nam certe deus presens deus secum
existente maria specialiter tutissima est. Quia deus
pater deus filius deus spiritus sanctus. Dicit secum quia ipsa spi-
bus ritualiter et familiarissima est. Secundum patet per bern. bern'
qui sic dicit ¶ Est tamen deus filius tecum quem car-
ne tua induis sed et deus spiritus sanctus de quo concipis et
deus pater qui genuit eciam quem concipis ¶ Octauo quod dignis-
sima per persone sue venerationem fuit maria bene
insinuatur cum dicitur benedicta tu in mulieribus ¶ Que-
cumque enim persona eius posset non est dignissima que
cunctis benedictionibus est venerantissima. Vnde iterum stu-
nsel' pens et exclamans ait Anselmus O virgo benedicta
et super benedicta per cuius benedictionem benedicitur
omnis creatura non solum creata a creatore sed creator a
creatura ¶ Nono quod vtilissima per prolis excellenciam fuit
maria bene insinuatur cum dicitur et benedictus fructus
ventris tui. Ad saluandum namque mundum per hoc
vtilissima fuit quia ipsa fructum salutis excelle-
ntissimum et potentissimum genuit ¶ Ideoque bene de-
ansel' uote eum Anselmus dicit ¶ Per fecunditatem
tuam mundus peccator est iustificatus et dampnatus
saluatus exul reductus. Partus enim tuus domina mundum

captivus redemit. ergo sanavit. maxime suspirabat
Videtur ergo ~~bene~~ bene quomodo maria propter culpe carentiam
et immunitatem merito est ave salutata / propter gratie afflu-
entiam et immensitatem merito gratia plena nuncupa-
tur / propter divinam presentiam et familiaritatem. merito
dominus tecum pre insinuatur / propter persone sue reverentiam
et dignitatem. merito benedicta in mulieribus meretur /
propter prolis sue excellentiam et utilitatem. merito bene-
dictus fructus ventris eius proclamatur. De hiis autem
singulis secundum ordinem videamus etc.

Ave maria et verbum bonum et sua-
ve presentemus aliud ave. quo initiata est
nostra redemptio ab ore dei / presentemus
nunc sepissime singulis presentemus devotissime [illegible]
mentes dicentes Ave maria. Ave et ave iterum
ave et millesies ave / Ecce bene considerandum est
sanctissima virgo maria propter suam quamodam culpe care-
ntiam et immunitatem / propter quamodam vite innocentiam
et puritatem. merito quod ave salutatur / merito in prin-
cipio salutationis Ave dicitur. Ave enim quasi absque ve Con-
siderandum enim quod triplex est ve. a quo immunis-
sima fuit ista cui dicitur Ave Est enim ve culpe
ve miserie ve Gehenne. Est enim ve culpe actu-
alis. ve miserie originalis. ve pene Jehenalis
De hiis tribus ve. non immerito intelligimus quod in apoka-
lipsi legimus Audivi inquit Johannes vocem unius
aquile volantis per medium celum dicentis voce mag-
na ve ve ve. habitantibus in terra Sed ecce quodlibet
horum trium ve multiplicatur per [illegible] ve ut sit simul

fuit nomen. Ve. contra que marie restat dicendum quod
ante illam va culpe. va miserie. va gehenne propter de.
propter quod contraria ipsa merito salutatur et aue || Primo

De culpa primo

tamen considerandum quod quod triplex est. s. de culpe. s. de
culpe cordis. de culpe oris. de culpe operis. De hiis
dicit propheta ve ve ve habitantibus in terra. De primo
peccatoribus quod culpa cordis secundum dicitur ysaie. xxix. Ve qui
profundi estis corde ut a domino abscondatis consilium et
Ve est profunditas corde ad malum quia profunda cor-
da sunt malorum sunt profunde sentine dyabolorum et profun-
da sepulchra plena fetoribus viciorum. De quo eis sicut
dicitur math. xxiii. Ve vobis scribe et pharisei ypocrite
qui similes estis sepulchris dealbatis que a foris apparent ho-
minibus speciosa intus autem plena sunt ossibus mortuorum
et omni spurcicia. Sed glosa quippe ab isto. ve fuit innocentis-
simum cor marie. Unde beate virginis dicendo quia ait. propter quam
maria delictum non habuit. et ab innocentissimo
corde eius peccantia et longe fuit. Unde enim
cor marie penitere debuit cum nunquam aliquid
dignum penitencie admiserit. Ideoque mundissimum
cor eius non fuit sentina dyaboli. non fuit se-
pulchrum viciorum. quod fuit ortus et paradisus
sed. Iuxta illud Canticorum. iiii. Ortus conclusus est soror
mea sponsa. ortus conclusus vere ut ait Ieronimus
ortus deliciarum in quo sita sunt uniuersa florum
genera et odoramenta virtutum. Quia ergo maria
tam longe fuit a cordis ve. ideo merito
dicendum est ei aue. Item ve. peccatoribus quod culpa

oris secundum dictum ysaie. v. Ve qui dicitis malum bonum et bonum
malum. Ve huic et omnibus qui ore peccant quia venenum
dyaboli in ore portant secundum illud in ps. dictum. Venenum
aspidum sub labiis eorum. O quam longe ab isto
ve. fuit sanctissimum os marie. Unde hic beatus
Ambrosius dicit Nichil torvum in oculis marie,
nichil in verbo procax / nichil in actu verecundum
fuit. In ore igitur marie non fuit fel et vene-
num dyaboli. Sed mel et lac secundum illud mystice quod dicitur in Canti-
cis. Mel et lac sub lingua tua. Iam vere maria
mundissimum lac sub lingua habuit quando castissime
ad verbum dixit Quomodo fiet istud quoniam virum non
cognosco. Nunc etiam maria dulcissimum mel sub
lingua habuit quando mellifluum ad verbum dixit
Ecce ancilla domini fiat michi secundum verbum tuum. Tercio quo
a maria tam longe fuit oris ve. Ideo [illegible] merito
dicitur 3a ve Est de peccantibus in culpa operis secundum dictum
eccl ii / Ve duplici corde et labiis scelestis et
manibus male facientibus / Ve duplici corde in culpa
cordis. Ve labiis scelestis in culpa oris. Ve manibus
male facientibus in culpa ~~oris~~ operis. O quam longe a
tali ve fuit cor os et manus sive opus marie. Propter quod beatus
Bernardus ait decuit reginam virginum singulari pri-
vilegio sanctitatis absque omni peccato ducere vitam / ut
dum peccati mortem pareret peremptorem / munus
vite et iustitie omnibus obtineret. Nota quod dicit absque
omni peccato. absque omni vero peccato maria sic totam
vitam duxit / quod nec corde. nec ore. nec opere
maculam peccati contraxit / Ve vere omnium [illegible]

dicere potest Tota pulchra es amica mea et macula
non est in te. Sic quod innocentissima et sanctissima
maria corde fuit absque vitio ore fuit absque vitio opere
fuit absque vitio et ideo merito dicendum est ei ave

de miseria vite Secundo tamen considerandum est quod maria immunis fuit
non solum a triplici vitio culpe actualis sed etiam a tripli-
ci vitio miserie originalis videlicet vitio miserie nascentium
vitio miserie parientium vitio miserie morientium. Vitium
miserie nascentium est vitium fomitis nascentes infirmantis
vitium miserie parientium est dolor parientes cruciantis
vitium miserie morientium est vitium resolutionis morientes
incinerantis De hiis omnibus etiam vae dici potest Vae
vae vae habitantibus in terra, Vae quidem miserie nascentium est
de fomite nobis innato quo secundum originalem corrup-
tionem tam infirmi ad bonum et tam proni ad malum
sumus. Ita quod quilibet cum fomite nascitur quilibet per fomi-
tem infirmum et plagatum dicere potest illud Jeremie
x. Vae mihi super contritione mea pessima plaga mea Ego autem
dixi plane hec infirmitas mea est et portabo
illam. Sed heu non solum nostris nascentibus vitium infir-
mitatis est miserie ad peccatum inclinantis.
sed etiam vitium fedantis est culpe parvulos ad iram
obligantis De qua quidem apostolus ait Eramus natura filii
ire O quam immunis ab isto nascentium vitio fuit sanctis-
sima maria. que non solum ab originali culpa.
sed etiam a fomitis miseria inquantum ad peccatum dun-
tiua causa sic liberata fuit et expedita per sancti-
ficationem in utero. ut nunquam ad peccatum inclinata
fuit in hoc mundo Teste beato Bernardo qui ait

30A B

her Henrich
r g y dynen
en leben broder
der

Quis q(ui) copiosiorem gr(ati)e s(an)ctificacionis in ipsam descendisse que
non solum ortum eius sanctificaverit . sed et vitam
de inceps ab o(mn)i pecc(at)o custodierit immunem Quia
ergo nativitas marie tam longe fuit ab isto . d(icitu)r ergo
mater dei est et ei ante [illegible] de miserie parientis
& aliud q(uod) originalis maledictionis d(icitu)r . de quo deus
& [illegible] In dolore paries filios . De h(oc) d(icitu)r pl(ur)ibus
p(ar)turientibus dici p(otes)t g(e)n(er)aliter . q(uo)d d(icitu)r de quibusdam
p(ar)turientibus dicitur specialiter . [illegible] . de aut(em) p(ar)turientibus
& nascentibus nullis diebus U(nde) q(uod) immunis ab isto
d(icitu)r fuit p(ar)turiens & p(ar)iens d(omi)num marie Augustinus
restis q(ua)n(do) ait . O q(uam) beata mater ista & q(ue) sine gravami-
nibus concepit et sine dolore p(ar)ere (?) p(er)ponit medicinam
Quia ergo maria tam longe fuit ab isto quantumcumque
d(icitu)r . Ideo mater dei & ei(us) ame(n) Jeb de miserie mo-
rientium & de incineracione q(uo)d homi(ni) inflictum &
quando peccator dicitur est pulvis es et in pulverem
reverteris Unde tam de d(icitu)r morientium q(ua)m
de de nascentium bene intelligi p(otes)t [illegible] xli
Ve vob(is) viri impii q(ui) dereliquistis legem d(omi)ni
altissimi et si nati fueritis in maledictione nascemini
et si mortui fueritis in maledictione erit pars
vestra Certe tam p(ro)p(ter) q(ua)m impii nascitur in male-
dictione fomite et mortui erunt in maledictione
pulveris et tamen solis impiis d(icitu)r de utroque maledictionis
non inconvenienter h(ic) in(tel)ligat(ur) eo q(uod) impiis in-
p(re)terabilior fomes et incineratio odiosior
esse videat(ur) . Denique in [illegible] miseria fomitis [illegible]

et memorie incineracionis animarum z quod augustinus. O quam
longe ab isto incineracionis ve fuit ut credimus sacra-
tissimum corpus marie. Hoc enim corpus archa est sacra-
tissimi dei quidem non putrefieri sed ad instar
filii sui ante omnem putrefactionem suscitatum. Unde
tam de filio quam de matre notabiliter ait psalmista. Sur-
ge domine in requiem tuam tu et archa sanctifica-
cionis tue. Ecce caro marie hec archa de sanguine
incorruptibilibus facta est. Ideo quod bene beatus augustinus ait
tam prelatus talarum dignissime celum fuit quod terra
carnis integritatem intactam in corruptibilitatis mo
precedente illa resoluta sequitur. Sic ergo maria eo mo
quo deum z. longe fuit a nascendo ve. longe
a viciendo ve. longe a moriendo ve. Sic ideo in
medio deum z Elme. Tercio secundum considerandum
est quod maria immunis fuit non solum a triplici
ve culpe actualis. non solum a triplici ve miserie
originalis sed etiam a triplici ve pene gehen-
nalis. Hoc triplex ve consistit in penarum magnitudine
multitudine. longitudine. Ve quod dampnatorum pena
est dampnatis. Ve magnitudinis (interl. eius) propter magnitudinem. propter multitu-
dinem (interl. longitudine) propter continuacionem. De quibus etiam omnibus ve
dici potest. ve. ve. ve habitantibus in terra. Ve quod gehenne
consistit in penarum magnitudine. De hoc ve bene dicit
Ezechiel xxiiii. Ve civitati sanguinum cuius ego
grandem faciam pyram. Civitas sanguinum est
collectio omnium impiorum cuius grandis erit pyra
in grandi cremacione dampnatorum. O quam longe ab
isto grandi ve magnitudinis pene fuit

Ve pene gehe-
nnalis est l.

32

grandis magnitudo gratie et glorie marie. Contra
gaudens iram dampnatorum in inferno iam deus prepara=
verat gaudium gloriam in celo ut secundum suum gaudiis
numeros ita etiam gaudio etiam est in primo
unde ipsa cum ipse illo gaudio de quo dicitur iii regum x°.
Fecit rex salomon thronum de ebore grandem
thronum id est salomonis est maria gaudiis omnis magna
et gloria quia bene beatus bernhardus ait Quantum
gratie maria invenit adepta est tantum in ce=
lis optinuit glorie singularis. Ita quod maria tam
longe fuit ab isto ve. Ideo merito donum est ei
ante. Item de gehenne confitetur non solum in pena
magnitudine sed etiam in penarum multitudine.
unde ysay iii. dicitur. Ve anime eorum quia reddita sunt
eis mala pluraliter dicit mala quia plura immo
plurima mala malis redduntur in gehenna. O
quam longissime ab isto ve multitudinis tormentorum
fuit maria. Fuit in maria multitudo meritorum
et premiorum. tantum quod multa mala dampnatorum in inferno
iam deus preparaverat multa bona in celo ita ut
nullus angelus nullus nullus sanctus ei equari
posset in multitudine et congregatione bonorum
celestium. Iuxta illud proverbiorum xxxi. Multe
filie congregaverunt divitias tu supergressa es uni=
versas. Per filias istas intelligamus animas sanctas vel
intelligentias angelicas. quibus supergressa est ma=
ria cum eas spirituales divitias. magis non super=
gressa est divitias virginum confessorum martirum

apostolorum confessorum patriarcharum angelorum cum ipsa sit
primicia primicia virginum speculum confessorum rosa martirum
regina apostolorum oraculum confessorum filia patriarcharum
regina angelorum. Quod cum de dominus omnium horum
sibi defuit. Jeronimus ait suum asseramus si diligenter
aspiciatur nichil virtutis et nichil speciositatis nichil can-
doris et glorie quod ex ea non resplendeat. Quarto
maria tam longissime fuit a predictis gehenne te.
Ideo ei merito dicimus et ave. Item te. gehenne
non nominantur solum non solum in multitudine sed
etiam in longitudine sine inmutate penarum
consistit unde in canonica Jude dicitur. Ve illis qui
via kaym abierunt et errore balaam mercede
effusi sunt et sedicione chore perierunt. Et post pauca
sequitur Quibus procella tenebrarum conservata in eternum
Nota quod dicit in eternum et pensa quanta sit
illa penarum et tenebrarum longitudo que finem non
accipiet in eternum. O quam longissime ab isto longis-
simo te. gehenne fuit longitudo glorie marie
cui contra eternas tenebras in inferno iam deus
preparavit eternam lucem in celo ut sicut ista peccatorum
sedes est diaboli miserabiliter tenebrosa in eternum
Ita maria mediatrix sedes christi fit mirabiliter lumi-
nosa in eternum iuxta illud psalmi Thronus eius sicut
sol in conspectu meo et sicut luna perfecta in eternum
Patet ergo beatissima virgo maria longe fuit a suppli-
ci gehenne te. immo longe fuit a predictis nocte
te. Et ideo merito dicitur est ei ave. Hos igitur
lumina. Ideo ei dicamus Ave. Deo precamur ut ipsa

sum dulcissimum Aue nos orent liberare ab
od. de Amen

De maria Hoc nomen sicud deus est
super nomen angeli et demones fidelium ne in-
posuit De hoc ewangelista Lucas signa-
uit Et nomen virginis maria hoc nomen sanctissimum
nomen dulcissimum nomen dignissimum tam sanctissime
tam dulcissime tam dignissime virgini conuenientissime
est impositum. maria enim amarum mare. maria
stella maris maria illuminata vel illuminatrix
maria domina interpretatur. Maria est enim mare amarum
demonibus stella maris hominibus. Illuminata vel
illuminatrix angelicis spiritibus domina creaturis omnibus
Maria igitur demonibus est mare amarum spiritualiter.
Maria hominibus est stella maris spiritualiter. maria
angelis est illuminatrix eternaliter. Maria creaturis
omnibus est domina uniuersaliter Consideremus ergo quod maria
interpretatur amarum mare. hoc enim optime competit
ei contra dyabolum Et nota quomodo maria sit mare
quomodo sit amara quomodo simul sit mare amarum
Maria est mare gratiam affluendo. Maria est amara
filio compaciendo. Maria est amarum mare dyabolum
submergendo. Maria ergo est mare propter affluentem
gratie sue repletionem. Maria est amara propter affligentem
filii sui passionem. Maria est mare amarum propter submer-
gentem dyaboli suffocationem Primo bene consi-
dera quomodo maria dicitur mare. propter affluentiam et co-
piam gratiarum. Unde scriptum est Eccl. i. Omnia flumi-
na intrant mare. omnia flumina sunt karismata

ipse scd' Vnde Johannis. vij. Qui credit in me sicut
dicit scriptura. flumina de ventre eius fluent aque
vive. hoc autem dixit de spiritu quem accepturi erant creden-
tes in eum. Omnia que flumina intrant in mare
dum omnes sanctorum karismata intrant in mariam
Flumen enim gracie angelorum intrat in mariam.
flumen gracie patriarcharum et prophetarum intrat in
mariam. flumen gracie martirum intrat in mariam.
flumen gracie apostolorum intrat in mariam. flumen
gracie confessorum intrat in mariam. flumen gracie virginum
intrat in mariam Omnia flumina intrant in mare
omnes gracie in mariam. Vnde ipsa optime potest dicere
illud eccl. xxiiij. In me gracia omnis vie et veri-
tatis In me omnis spes vite et virtutis [illegible]
si omnis gracia in mundo confluxit. Et quod tanta gracia
ad omnes defluxit dicit enim Bern. Aug. Gracia eius
plena. o. maria quam apud deum invenisti et per te
totum mundum diffundere meruisti Secundo con-
sidera tamen quod maria in passione filii sui valde
amara fuit Vnde sed ipsius animam gladius pertransivit
Vnde merito vere potuit dicere illud. Ruth. i. ~~id est~~ Non
vocetis me noemi id est pulchram sed vocate
mara id est amaram. quia valde amaritudine
repleuit me omnipotens. amara fuit noemi
quia duo filii sui fuerunt mortui Noemi pulchra
et amara. significat mariam pulcherrimam quidem
per spiritum sanctum sanctificacionem amarissimam vero per filii
sui passionem Duo autem filii marie sunt homo
deus et homo purus. Vnius enim corporaliter alterius
vero spiritualiter mater est maria. Vnde beatus Bernardus ait

[illegible] Ermo dat wanen [illegible] [illegible] sollet [illegible]

moch vr. [illegible] want al ich ich leste schryff so hast

off hort alletyt sendyn [illegible] he wolde so [illegible] vnd drag [illegible] vnd dat

[illegible] Jarne de meynt [illegible] annolt [illegible] schryffe van Herman

vn dyn [illegible] dat ampt qweme vort al [illegible] [illegible] ff [illegible] end

[illegible] balder ayn [illegible] sagen dat da [illegible] vnd gunnen [illegible] vnd [illegible]

A
33

B

Tu mare dulce. tu mare spaciosum. Tu mare congregationum
mare medium. tu mare dei et hominis. Cum sic iu=
ncta mare discordiam inter filios hominis nequivit
Ideoque bene exclamat Augustinus ait. O beata fiducia
o tutum refugium mater dei est mater nostra
Isti duo filii marie quibus mortui fuerunt in
passione. Unus corpore. alter mente. Unus scilicet
actualiter. Alius mentis infidelitate et ideo vita
marie valde repleta fuerat amaritudine
sicud et Anselmus testatur dicens Illa vero mater
tuam dolore cruciabat pectora dilatata grandes
ira ipsi vitam oculisque fatigaverat membra ut
interessu deficiens vix potuisset venire ad fu=
nus christi. Video modo quomodo sit mare ipse sed
video nunc quando ipsa amara sit pro morte filii
sui. Tercio considerando lumine quod mare est ~~amarum~~
amarissimum diabolo et angelis eius propter ipsam
oppressis quod a deo mare rubrum amarum fuit egip=
ciis in ipso submersis De quibus dicit Exodus
xv. Redempcit ~~autem~~ deus super eos aquas maris
Et quod amarum et timendum est hoc mare in egip=
ciis Et quod amara et timenda est hec maria demo=
nibus. Unde beatus bernardus ait Non sic timent hostes
visibiles quantumlibet castrorum multitudinem copiosam
aeree — sicud ~~...~~ ~~potestates~~ marie vocabulum patro= — sicud aeree potestates
cinium et exemplum. pereunt et fluunt
sicud cera a facie ~~ignis~~. Ubicumque inde=
niunt crebram huius nominis recordacionem de=
votam invocacionem sollicitam imitacionem -

Hic ergo videtis bene quomodo mare et mare propter afflu-
enciam sue complecionis quomodo maria et amara
propter vehemenciam doloris passionis Quomodo maria
et mare amarum propter potenciam dyabolice submersionis
Consequenter considerandum est quod maria interpretatur
stella maris hoc optime convenit marie quia gerit
officium stelle marine. Legitur enim et ita verum
quod nautarum mos est ut cum in aliquam terram navi-
gare disponunt unum sydus eligunt cuius signo
lucente radiante in eam quam desiderant partem
possunt sine errore adduci. talis certe est officium
stelle nostre marine que navigantes per mare mun-
di et navem innocencie vel penitencie dirigat
ad litus celestis patrie propter hoc bene innocencius
ait sic illius auxilio possumus naves inter
tot pericula transire usque ad litus patrie Certe
magis per duos scilicet per lucem et stellam idem est per
fidem certam et amorem lucis quod recipitur nobis
stella maris maria Bene autem per maria stelle
maris comparatur propter puritatem propter radiositatem propter uti-
litatem. Maria enim est stella purissima stella
radiosissima stella utilissima Maria est stella purissima
purissime vivendo Maria est stella radiosissima
radium exemplum prebendo Maria est stella utilissima
ad litus patrie dirigendo Primo ergo considera
quod maria est stella maris purissima sine peccato
purissime vivendo Unde de ipsa dici potest Sap. vij°
Est enim hec speciosior sole et super omnem disposi-
cionem stellarum luci comparata inventa prior. Lectio

vero stelle nostre marine competit. Maria enim
primo est potior sive dignior. Maria enim purior
est sole et stellis et luce quacumque dignitate quia
puritate solem et stellas et omnem lucem superat
corporalem immo etiam spiritualem. Videlicet ange-
licam creaturam de qua dicitur genesis primo. Divisit
deus lucem a tenebris id est angelos stantes a
cadentibus. Sed licet lux angelica clara et purior
est maria clarior dignitate purior puritate. Unde angelus
exclamans ait. O tu benedicta super mulieres que
angelos vincis puritate. sanctos superas pieta-
te. Videtis ergo quod maria sit stella purissima
[illegible] videndo. Secundo considerari clarissime
quod maria est stella radiosissima radium emittendo
dei filium pariendo. Ipsa enim
est stella de qua dicitur Numeri xxiiii. Orietur stella
ex iacob et consurget homo de israel. Et virga
ista est dei filius qui stelle nostre marie est
radius radius utique de quo cantatur. Sicut sy-
dus radium profert virgo filium de quo etiam beatus
bernhardus ait. Nec sydus radio minuitur suam
claritatem nec virgo filio suam integritatem
incorruptionem. O vere beatissima o vere radiosissima
stella maria cuius radius non solum mundum
sed etiam celum et non solum celum immo
etiam infernum penetravit. Sicut beatus
bernhardus ait. Ipsa est preclara et eximia stella
ex iacob orta cuius radius universum

orbem illuminat / et eius splendor perfulget
in superiores et inferiores penetrat. Vides ergo quomodo
maria sit stella preclarissima, preclarissime luminando.
Vides secundo quomodo maria sit stella radiosissima
filium dei generando. || Tercio considera breviter quod
maria est stella utilissima nos ad patriam celestem
dirigendo / quasi ducendo nos per mare huius secu-
li ad gloriam filii sui tamquam ad portum paradi-
si. Ipsa est stella illa clarissima fulgens / tres
magos ad christum rectissime ducens. Maria etiam
est stella que in fluctibus presentis vite valde est
necessaria. Unde Bernardus ait: Ne avertas oculos tuos
a fulgore huius sideris si non vis obrui procellis.
Si insurgant venti temptacionum, si incurras
scopulos tribulacionum respice stellam voca mariam.
Igitur breviter ne in mari huius mundi demergamur
per stellam scilicet mariam invocemus devotissi-
me et ipsam sequamur. Dicit enim idem Bernardus: eciam
dicens. Ipsam sequens non devias. Ipsam rogans
non desperas. Ipsam cogitans non erras. Ipsa te-
nente non corruis. Ipsa protegente non metuis.
Ipsa duce non fatigaris. Ipsa propicia pervenis
et sic in temetipso experiris quam merito dictum sit
et nomen virginis maria. Sic ergo vides quomodo maria
est stella preclarissima a patre / stella radiosissima in
filio / stella utilissima in mundo. Sed considerandum
est quod maria in operatione illuminata vel illuminatrix
hoc similiter competit / tamen signum / que mirabiliter

~~est~~ illuminata est per presenciam domini mox illud. Apo-
A vide kalipsis xviij vidi alium angelum descendentem
de celo habentem potestatem magnam et terra
illuminata est a gloria eius filij dei et angeli magni
consilij. Secundo maria a gloria filij dei illuminante
maria quia sicut illuminata fuit a gloria eius in mun-
do ita illuminata est nunc a gloria eius in celo ut
sic illuminata fuerit in celo et in mundo illumi-
natrix. Tercio quod consideramus quod maria illuminata illu-
minatrix est per exempla per beneficia per premia. Illumi-
natrix nostra per exempla vite sue. Illuminatrix per
beneficia misericordie sue. Illuminatrix per premia
glorie sue est maria. Primo ergo considera breuissime quomodo
maria illuminatrix est pluribus per exempla luci-
dissime vite sue. Ipsa enim est cuius vita gloriosa
lucem dedit seculo. Ipsa est cuius vita inclita cunctas
illustrat ecclesias. Ipsa sua lucida est ecclesia adeo illu-
minata ut per ipsam tenebras illuminaret
ecclesia. Dicat ergo ecclesia. Oret fidelis anima et dicat
Quoniam tu illuminas lucernam meam domine
deus meus illumina tenebras meas. Hec vere
lucernam domini que sua plenissime illuminauit
et per hec tenebras animarum nostrarum illuminando
fugat et fugauit. Hec bernardus sentiens beatus
bernardus ait. O maria tu virtutem que a deo inditam
magnificas exemplis ad imitacionem tui nominis

precedas sicut noctem nostram illuminas. Qui enim
vias tuas insectatus fuerit, non ambulat in tenebris
sed habebit lumen vite. Videtis ergo quomodo maria
est illuminatrix mundi per exempla lucidissime vite
sue. Secundo considerate quod maria est illuminatrix
mundi per beneficia lucidissime vite sue, per que multi in
nocte huius seculi illuminati sunt spiritualiter sicut
quondam filii israel per columpnam ignis illuminati fue-
runt corporaliter. Propheta in psalmo: Deduxit eos in nube
diei et tota nocte in illuminatione ignis. Maria
nobis est columpna nubis quia columpnam nubes nos protegit
ab estu divine indignationis, protegit etiam ab estu di.
dolose temptationis ut dicitur in psalmo: Expandit nubem in protec-
tionem eorum. Maria quoque columpna est ignis illuminans
nos in nocte huius seculi. Illuminat mundum multis miseri-
cordie beneficiis. Quid nos miseri nos obtenebra-
ti quod in nocte huius seculi faceremus si tam lucidam
lucernam, si tam luminosam columpnam non haberemus.
Quid enim totus mundus valeret si solem non haberet.
Et hoc bernardus ait: Bern. [?] Tolle corpus hoc solare
quod illuminat mundum: ubi dies? Tolle mariam hanc
maris stellam: quid nisi caligo involvens et umbra
mortis ac densissime tenebre relinquuntur. Videtis
ergo quomodo maria est illuminatrix per lucidissimam vitam
suam. ~~Videtis secundo quomodo ipsa est illuminatrix~~
Tertio considerate quod maria est illuminatrix

per lucidissimam gloriam suam qua per deum illuminat
celum sicut sol mundum iuxta illud eccl. xlii. Sol
illuminans per omnia respexit et gloria domini plenum
est opus eius. Sol illuminans est maria que est pulchra
ut luna electa ut sol, pulchra ut luna per graciam
electa ut sol per gloriam. Gloria enim domini plenum
est opus eius, opus domini excellentissimum est maria. Hoc
opus sicut plenum fuit gracia dum in mundo fuit ple-
num est gloria domini in celo. Sol ergo illuminans ma-
riam in gloria rutilans per omnia respexit quia per
omnes angelos et per omnes sanctos glorie sue illu-
minacionem extendit. Quid mirum si mater presen-
cia totum illuminat celum que etiam totum
illuminat mundum. Dicit enim beatus bernardus Marie pre-
sencia totus mundus illuminatur sine totius illustratur
orbis, et ipsa celestis patria clarius rutilat virginee
lampadis irradiata fulgore. Dic ergo videtis quomodo
maria est illuminatrix per gloriam suam fulgidissimam
quomodo illuminatrix per virtutem suam splendidissimam quomodo
illuminatrix per graciam suam lucidissimam. Post
predicta omnia considerandum quod media in inferno domina hoc
quod exprimit quod est tante imperatrix que videtur
domina celestium terrestrium et infernorum. Domina regina
angelorum. Domina hominum. Domina demonum. Domina
virginum in celo. domina in mundo domina in inferno. Primo
considerandum breviter quod maria est angelorum domina. Ipsa enim

Significata est in domina Hester regina de qua legitur quod super
duas famulas suas deliciose innitebatur. Altera
autem famularum sequebatur dominam defluentia in humum
vestimenta sustentans. Per dominam Hester reginam intelli-
gitur dominam Mariam regina. Due famule quibus domina
nostra Maria sunt angelica et humana creatura. O quam gau-
dendum est nobis miseris hominibus quod angeli dominum et dominam
habent cum hominibus. Verissime enim angelorum domina est
Maria. Unde angelus quidam alloquens ait. Si te celum vocem,
es altior. Si matrem gentium dicam, precedis. Si dominam
angelorum nominem, per omnia esse comprobaris. Si formam
dei appellem, digna existis. Una vero humana est
famula que dominam suam Mariam sequitur in mundo.
Dum sequitur Christum colligens vestimenta domine sue, colligens virtu-
tes et exempla matris. Intelligentia vero ange-
lica est famula sua super quam domina sua Maria in-
nititur in celo. Innititur ergo tamquam familiarissima
sibi angelos sociando. Innititur etiam tamquam deli-
catissima in angelis deliciando. Innititur quoque
tamquam plenissima sibi cum sua plenitudine angelis
communicando. Innititur insuper tamquam potentissima angelis
imperando. Quibus enim angelis Maria innititur
suo imperio. Unde angelus ait Michael dux et princeps
milicie celestis cum aliis spiritibus administratoriis
eius. Virgo parens preceptis defendendis in corpore
et in suscipiendis de corpore animabus fidelium
specialiter tibi domina est die ac nocte sibi commendatum

eciam videns me quomodo maria et dua angelorum in
celo. Secundo considerare debemus quod maria eciam et dua homi-
num in mundo de hac dicit in ps. dicens Sicut oculi
ancille in manibus domine sue ita ancilla domina marie
et quilibet fidelis anima hominis eciam etc. Sicut oculi
famule ancille in manibus domine sue semper debent esse
sic oculi cordis oculi omnium nostrorum ad manum marie
semper debent inspicere ut per manum eius aliquod boni acci-
piamus et per manum eius quicquid boni agimus deo offeramus
per manum enim famule domine habemus quicquid boni possidemus
recipere Bernardus super q. ait Nichil nos deus ~~debemus~~ habere
voluit quod marie manibus non transiret per manum quod
famule domine offerre deo debemus quidquid boni
egimus quamvis admodum ~~ad deum~~ Bernardus super hortatur dicens
Modicum illud quod offerre ~~habere~~ desiderans gratissimis
illis et omni acceptione dignissimis marie mani-
bus tradere cura si non vis sustinere repul-
sam. Bene nobis est quod talem dominam habemus
que manus tam liberas habet ad nos et tam potens
apud filium et super nos ut secure ad ipsam confu-
gere possimus omnes nos. Unde devotissimus eius Anselmus
ait. Domina magna cui gaudens ait concio beata misero-
rum quam territa ~~fugere~~ fugit turba reorum ad
te potens et misericors domina ego peccator
anxius confugio. Videns me quomodo maria et dua
angelorum in celo. Videns secundo quomodo maria et
dua hominum in mundo. Tercio considerare debemus

operancia z domina demonum infernorum / tam potens est
dominari ut etiam de ipsa accipi possit / illud psal-
mi. Virgam virtutis tue emittet / dominus ex syon
dominare in medio inimicorum tuorum. Virga virtutis
z virgo maria. Ipsa z virga aaron florida per virginita-
tem et fructifera per fecunditatem / Ipsa quoque z
virga de qua ysaias xi°. Egredietur / virga de radice
yesse et Hec virga virgo maria. Virga virtutis z
contra inimicos infernales / quibus magna virtute domina-
tur. Et ideo domina tam magna domina tam magne
virtutis merito a nobis amatur. merito a nobis laudatur
et merito a nobis exoratur ut nos contra inimicos
istos tueatur / Exemplum dat nobis Anselmus qui eam devotam
alloquens ait / O domina magna et valde magna
te vult cor meum amare. te cupit os meum
laudare. te desiderat venerari mens mea. te
affectat exorare anima mea que tuitioni tue se
commendat tota substantia mea. Hec ergo videtis quomodo
maria z domina angelorum in celo. domina hominum in
mundo. domina demonum in inferno. Videtis etiam
ex predictis quod maria mare amarum. maria
stella maris. maria illuminatrix. maria domina
convenientissime interpretatur. Maria enim mare
amarum z ~~[illegible]~~ demonibus punitis. maria stella maris
z hominibus iustis. maria illuminatrix z angelis
non aversis. maria z domina creaturis universis.
Oremus ergo eam. Oremus mariam. Oremus devo-
tissime et dicamus Eya mare amarum maris

adiuua nos ut in vera penitencia totaliter ama-
ritudinem Eya stella maris maria adiuua nos ut
per mare seculi spiritualiter rectificemur Eya
illuminatrix maria adiuua nos ut in gloria eterna-
liter illuminemur Eya domina maria adiuua nos
ut sub tua ducatu filialiter gubernemur Amen

Ave maria. Nomen istud affectuosum
et dulcissimum. nomen istud graciosum
et utilissimum. nomen istud gloriosum
et dignissimum optime congruit vere virgini marie
domine preeminentissime enim ergo tam pia vocata
est maria Ipsa enim est maria que et ore virtus et
vincit et ore ventre clamat. Ipsa nam est maria que
a septem viciis capitalibus fuit immunissima
et virtutibus eis contrariis fuit munitissima ||
Maria enim contra superbiam profundissima humili-
tatem. Maria contra invidiam affectuosissima
per caritatem. Maria contra iram mansuetissima per leni-
tatem. Maria contra accidiam indefessissima per sedeli- termissima
tatem. Maria contra avariciam per paupertatem. Maria
contra gulam temperatissima per sobrietatem Maria
contra luxuriam castissima per virginitatem fuit
Hec omnia ex illis supradictis colligere possumus in quibus
nomen marie expressimus in verbis || Primo
vide humilitatem quam maria apud se profundissima
fuit per humilitatem Ipsa enim est maria de
qua dicitur luce primo. Dixit autem maria ad angelum

d= aue m

hu

Ecce ancilla domini fiat michi ~~secundum verbum~~ omnia et profunda hu-
militas marie Ecce mariam allegat archangelus
Maria gratia plena dicitur. marie superueniente spiritu sancto
premisit. Maria in matrem dei assumitur. Maria
iam omnibus creaturis anteponitur. Maria iam domina
celi et terre efficitur. et per hoc nulla superbia
extollitur. Sed in hiis omnibus mira humilitate
deprimitur dicens Ecce ancilla domini/ propter hoc bene
ait beda sic Maria se donis celestibus quasi a
se hec esset non extollit sed ut magis magisque
donis aperta est diuinis in custodiam humilitatis
gressum ~~[illegible]~~ mentis figit /archangelo
respondens. Ecce ancilla domini/ hoc est contra
multos qui in prosperitate et honoribus. qui in gratiis
et donis non humiliantur cum maria et cum
christo Sed intumescunt cum eua et cum luci-
fero. Sed ecce marie humilitas non solum
in verbo sed etiam in facto declaratur. non solum
in verbis angelicis responsionis. sed etiam in facto legalis
purgationis. non solum in verbo quo se humili- [illegible]
auit tamquam ancillam et seruientem. sed etiam humi-
lientem humiliauit tamquam ream et peccatricem
Ipsa enim est mater de qua dicitur luce 2o. Postquam
impleti sunt dies purgationis marie etc. O dura
infelix superbia. O superbia et infelix duricia
peccatoris Ecce mater sine ~~[illegible]~~ ad peccato legem
subiit purgationis et tu miser plenus peccatis

nunquam sic legimus subire satisfaccionem. Secundo similiter infirma
videtur quod maria affectuosa fuit per caritatem.
Ipsa enim est maria de qua dicitur hic primo
Exurgens autem maria abiit in montana cum
festinacione etc. Abiit inquit non festinavit valde
visitacione et salutacione. Et ~~visitavit~~ nunciavit elizabeth. Unde
illa visitacio marie quomodo plena fuit caritate.
In descripcione enim illius visitacionis marie que nominatur in
quo caritas marie ad deum et ad proximum
plenum declaratur. Caritas proximi debet haberi
et foveri corde ore opere. Maria autem caritatem
proximi habebat in corde et hoc hic exurgens
abiit in montana cum festinacione. Non enim
ad officium caritatis cum festinacione cogebat
nisi caritas que in corde eius fervebat. Si-
gnum quod pastores venerunt festinantes ad pre-
sepium et quod maria abiit cum festinacione ad
obsequium et quod zacheus festinans descendit ad
hospitandum deum. Unde quod tardius ad opera caritatis
Sed maria caritatem proximi fovebat. Ipsa enim
est de qua ibidem dicitur et factum est ut audi-
vit salutacionem marie elizabeth etc. Caritas
itaque proximi salutacionibus et aliis caritativis
locucionibus semper fovenda est. Videtur angelus salu-
tavit mariam, maria salutavit elizabeth, filius
marie salutavit tres marias euntes de

de sepulchro dicens illis avete / de quo dicit quod per eorum
salutacionem negat. De quo illis qui dolose proximum
salutant sicut Judas cum dixit ave rabi. O quam dul-
cius maria salutavit mentem. O maria dignare nos
per graciam tuam salutare / et ipsa certe bene nos
salutat beneficio et consolacione. Si nos eam salutaverimus
libenter ~~salutare~~ sermo et oracione. libenter nos salutat
cum gracia si libenter eam salutamus cum ave maria
Item maria non solum caritatem corde habebat
non solum ore sonabat sed opere exercebat. Ipsa enim
3 mensibus de qua ibi dicitur mansit autem maria cum
illa quasi tribus mensibus / mansit utique per ministerio
et consolacione Elizabet. Unde ambrosius Quod ipsa
offitium memorans / officio in herebat. Item maria
sicut in cibis caritatem habuit ad proximum / ita
super omnia caritatem habuit ad deum. Ipsa enim
3 de qua maria ibidem dicitur / et ait maria Magni-
ficat anima mea dominum Et exultavit spiritus meus
in deo salutari meo. Anima que amat hoc magnifi-
cat et in hoc exultat. Sed ecce anima marie deum
devotissime magnificavit et in deo fervencissime
exultavit quia deum excellentissime amavit. de
cuius amore bonum librum dicit Hugo quia ingens
in corde eius amor spiritus sancti singulariter ardebat
ideo in ~~carne~~ carne eius virtus spiritus sancti mirabilia
faciebat. Tercio vide lenitatem quia maria mansuetissima
fuit per lenitatem / pacientissima fuit cord.

mansueta

dum adulescentem. Ipsa enim illa mater quam Symeon sic
p̄ alloquebatur sicut dicitur Luce 2° et dixit ad mariam
matrem eius Ecce positus est hic in ruinam et in
resurrectionem multorum in Israel. Et in signum cui
contradicetur et tuam ipsius animam pertransibit gladius
Hic gladius acutissimus fuit filii tui passionem suam
mortem sustinebat. Gladius corporalis animam non
occidit sed nec vulnerat. Sed acutissima passio quae
licet animam matris pertransierit propter passionem ipsam tamen
non propter odium occidit nec propter impacientiam vul-
neravit. Maria enim interfectores filii sui
primo odivit neque contra eos impaciens fuit. Nam
si alii martires ~~pro~~ pacientissimi fuerunt martir-
in martirio suo corporali, quanto magis mater nostra
maria in martirio suo spirituali. De cuius nobi-
li martirio Jheronimus dicit Quia spiritualiter et atro-
cius passa est gladio passionis Christi plus quam martir
fuit. O mira matris paciencia et mansuetudo quae
non solum pacientissima fuit dum coram ipsa
filius eius crucifigeretur sed etiam dum ante crucifixio-
nem Judei ipsum filium eius vilipenderent sicut dicitur
Math. xiii° Nonne hic est fabri filius marie
ubi pro pauca sequitur et scandalizabantur in eo Revera
faber est Christus scilicet qui fabricavit auroram et solem
* Heu quam longe a paciencia mitissime matris sunt * sicut
consistoriales secretales et fori consistorii vicium sepe sentimus

* qui tam tumides tam impacientes tam iracundi sunt

confessio

Quarto videlicet quod maria indefessissima et stu-
diosissima fuit per sedulitatem in bonis operibus. Ipsa
namque est maria illa de qua dicitur Actuum primo. Hii erant
omnes perseverantes unanimiter in oracione cum mu-
lieribus et maria matre ihesu. Maria indefesse
perseverando in oracione exemplum dedit quoniam decet semper
orare et non deficere et si maria tam sedule
oravit in terris, quomodo nunc sedule pro nobis orabit
in celis. Et ideo hoc bene hortatur nos augustinus dicens.
Tota mente patrocinia eius nisi imploremus ut dum
nos supplici eam obsequio frequentamus meritis ipsa
nos prece sedula iuvare dignetur in celis. Sed
certe maria non solum ore in oracionibus sed
etiam corde in sanctis meditacionibus indefessa
fuit et sedula. Ipsa enim est maria de qua dicitur
Luce 2o. Maria autem conservabat omnia verba hec conferens
in corde suo. Quia ergo non fuit accidiosa ideo non
fuit ociosa et ideo non solum mentem in sanctis meditaci-
onibus nec solum linguam in devotis oracionibus sed
etiam manum in bonis operibus sedulam habuit ut
hoc bene scitur per hoc quod tribus mensibus maria cum elizabeth
cognata sua mansit adeo. Respondet Beda et ut ut mi-
nistraret propter senectutem [illegible] ministerium sedu-
la impenderet. Hec quod longe est a gloria matris
miseria accidiosorum etiam [illegible] mente et lin-
gua et manu tocius sunt a mente ociose. Quinto
videlicet quod maria commissima fuit per paupertatem

paupertas

pauperes pastores invenerunt pauperem mariam et pauperem infantem in paupere loco. Nota in proposicione scilicet in paupere presepio

Ipsa enim est maria de qua dicitur Luce 2° Invenerunt mariam et joseph et infantem positum in presepio. Nunquam paupercula maria bonum hospicium bene habuisset si pauper non fuisset. Ista dum diligenter attendis et paupertatem marie perpendis de qua Johannes crisostomus ait. Vide paupertatis marie magnitudinem et quicumque pauper est accipiat consolacionem quicumque propter deum est pauper voluntarie et libenter vel eciam quicumque est pauper necessitate et paciencer. Multum consolari potest de paupere maria et de paupere christo ab ipsa consolator. Nichil divites longe sunt quia longe aliam querunt ubi Luce 6° Ve vobis divitibus qui habetis hic consolacionem vestram. Nolo tamen desperare divites quia non solum pauperes pastores sed eciam divites reges pauperem mariam et filium eius invenerunt sicut dicitur mathei 2° Intrantes domum invenerunt matrem eius etc. Sed illi divites ipsos invenere quia munera attulerunt. Pauperes quidem consolacionem istam invenere per paupertatem divites vero per liberalitatem. Dum pauperes per paupertatem christo conformantur. Divites vero per liberalitatem christo conformantur. || Deinde vide bene quia maria temperatissima fuit per sobrietatem. Ipsa enim illa est maria cui dicitur Luce primo Ne timeas maria invenisti enim graciam apud deum. Ecce concipies in utero et pariet quod dicitur invenisti graciam. Nunquam maria tantam graciam invenisset nisi graciam mariam in cibo et potu parcissimam invenisset. Non enim se compatiuntur gracia et gula quia impossibile

z q ipso simul sit per graciam deo grata z per gaudium magna

Bona ergo z pulcra graciam et fugere gaudium secundum dictum Gre

xiiij Operimus z gracia stabilire cor non est enim quod non

profuerunt ambulantibus in eis Horta eciam quod dicitur Ecce

respicite in vino sicut Nunquam maria vinum in vino

respexisset si idem viderit crapulosum sed vinum fuisset

si ~~meo~~ vitrum illa vero estimasset cum vinum vero estimatis

esse desperavit in libidinem vertit ergo illa que de superato

incarnato gaudebat z nunquam cibo et potu ingurgitaret

z dicit Johannes Crisostomus ac Commessacio aut vino

plena maria nunquam fuit Item quod longe a gracia ma-

rie fuit quod in cibo et potu racionis excederet ||

castitas Septimo videndum est quod maria castissima fuit

per virginitatem Ipsa enim est mulier illa de qua dicitur luce

primo Nomen virginis maria exprimit castitatem marie

testem ewangelistam. testem ipsam mariam. testem

Gabrielem angelum Secunda Casta enim fuit virgi-

nea carne secundum testimonium ewangelista dicens Nomen

virginis maria Castior autem fuit maria virginea

mente sicud ipsa met testatur Ipsa enim est de qua

dicitur luce primo. Dixit autem maria ad angelum. Quomodo

fiet istud quoniam virum non cognosco id est cognos-

cere non propono Castissima vero fuit maria in

virginea prole sicud angelus testatur qui de ipsa maria

dixit Mathei primo Joseph fili david noli timere

accipere mariam coniugem tuam Quod enim in

ea natum est de spiritu sancto est z Quarto maria de ipsa

sed divina gratia fecundata nequaquam virginitas eius
tolli (?) et gratia viciata sed mirabiliter mutata gratia est glo-
rificata. Plenam in gratia approbata. in gratia perfecta. in
gratia nobilitata. in gratia ditata et dotata. in gratia confi-
gurata et confirmata et tua virginitas. Maria ...
quibus ait Augustinus Mariam et virginem veraciter predi-
camus et matrem. cuius virginitatem glorificamur
vera fecunditas et cuius veram fecunditatem glo-
rificavit intemerata virginitas. Unde (?) Bernardus ait.
Longe gloriosior fuit virginitas ex fecunditate
et fecunditas ex virginitate. Item quod longe a gratia
marie sit quidquid commune non sit. Nequaquam enim
... marie sit quod ceterorum ... sit. Cum igitur dul-
cissimum nomen marie tecum ut supra dictum est sit gratie
ideo merito hoc nomen invocamus orantes et dice-
ntes pariter quod Beatus Bernardus orans ait. Dulcissimum
nomen marie invocantibus famulis per te regina
clementie gratie tue munera largiatur Jesus Christus
filius eius qui cum patre et spiritu sancto vivit et regnat
deus in secula seculorum. Amen.

Ave maria gratia plena. Ostensum est supra
quomodo maria fuit purissima vite innocen-
tiam merito per ave salutatur. Ostendendum
est autem nunc quomodo fuit plenissima gratie afflu-
entiam. merito gratia plena fore commemoratur. Ave
gratia plena. Consideremus primo gratiam istam. gratiam
marie. gratiam admirandam. Consideremus magnam
gratie marie veritatem. ... multi-

plenitatem · dulcitatem || Primus ergo consideramus
gratie marie dignitatem || dicit sibi gabriel ave
Luce primo Invenisti graciam apud deum gratia vera utique
et que apud deum invenitur que vera est et apud deum.
dicit non apud dyabolum. Dyabolus enim graciam
malam conservatam offert, ut eo fallamus peccatores
· Unde holofernes qui dyabolum significat ait Judith
xii°. Bibe nunc et accumbe in iocunditate quoniam
invenisti graciam apud me. Sed apud deum non apud
mundum · i · apud mundum, apud Herodes mundanos
valde falsa gratia falsa amicicia invenitur unde ecclesiastici
viii°. Non omni homini cor tuum manifestes ne for-
te inferat tibi graciam falsam et convicietur. Sed
apud deum dicit non apud carnem. Nam gratia
carnis falsa est gratia, ut puta carnis pulchritudo
et formositas et proverbiorum xxxi° dicitur. Fallax gracia
et vana est pulchritudo. Vera ergo graciosissima
virgo maria graciam falsam dyaboli · graciam falsam
mundi · falsam graciam carnis respuisset. Ideo meru-
it graciam apud deum invenire, veram utique et
puram nulla adulterina mixtura viciatam, ut
vere dici posset illud ecclesiastici xxiiii°. Quasi balsa-
mum non mixtum odor meus. Balsamum marie est
dulcedo gracie, qua maria copiosissime est infusa
Unde beatus bernhardus loquens de illo verbo · spiritus sanctus superveniet
in te · ait Preciosum illud balsamum tanta copia
tantaque plenitudine influet ut copiosissime
affluat circumquaque. Balsamum misceri solet et

uelut mellis vel oleo. Sed esse balsamum ipse sed in
maria non fuit mixtum, quia nec mellis carnalitatis
et mundane consolacionis, nec olei vane laudis et
adulacionis fuit viciatum, et quia tam vera et tam
pura marie gracia fuit. Jeronimus hic de ipsa sic
dicit: Quidquid in maria gestum est, totum puritatis
et simplicitas tota gracia et veritas fuit, totum
misericordia et iusticia que de celo prospexit. Quicumque ergo cum
maria veram graciam desiderat invenire, ipse eam
maria toto desiderio toto studio ad eum apud quem
invenitur accedant, sicut hortatur apostolus hebr. iiii dicens:
Eamus cum fiducia ad thronum gracie, ut misericor-
diam consequamur et graciam inveniamus in auxilio
oportuno. Et nota quod qui vult invenire debet querere,
debet se inclinare. Inclinet ergo se cum maria per
humilitatem veram, quicumque cum maria graciam vere
desiderat. Dicit enim eccl. iii: Quanto magnus es
humilia te in omnibus et coram deo invenies graciam.
Maria ergo quia verissime se per humilitatem inclina-
vit, verissimam graciam invenit, ut vere dicere
possit: Respexit humilitatem ancille sue ecce enim etc.
|| Modo consideremus benedicte marie immensi-
tatem, quia legitur dictum esse gracia plena. Immensa enim
fuit gracia quia ipsa fuit plena. Immensum enim vas non
potest esse plenum nisi immensum sit illud quo est plenum.
Maria autem vas immensissimum fuit, ex quo illum
qui celo maior est continere potuit. Quoniam celo

Regum

maior est illa de qua Salomon ait 3o Regum
Si celum et celi celorum te capere non possunt quanto
magis domus hec quam edificavi. Non enim domus quam Salo-
mon edificavit sed domus quam illam sanctificavit que deum
capere potuit. Ita ergo immensissima maria capacior
est celo, quia quem celi capere non poterant tuo gremio contulisti.
Sic capacior est mundo quia quem totus non capit orbis
in tua se clausit viscera factus homo. Si ergo maria tam
capacissima fuit videre quantomagis amore, et si
capacitas tam immensa fuit gratia plena. Oportuit
utique quod gratia illa que tantam implere potuit capacitatem
esset immensa. Quis immensitatem marie potest mensu-
rare. Ecce quod dicitur Eccl. primo: Altitudinem celi et lati-
tudinem terre et profundum abissi quis dimensus est. Celum
est maria tum propter celestem puritatem celestem caritatem
celestibus aliis virtutibus habundavit. Tum propter sedem
dei excellentissima fuit teste psalmista qui dicit Dominus
in celo paravit sedem suam. Terra quia maria fuit
dans fructum nobis illum precelsum de quo idem psalmista
ait Terra dedit fructum suum. Abyssus etiam est
maria in bonitate et in misericordia profundis-
sima. Unde dominum profundissime filium misericordiam
pro nobis interpellat quasi abyssus abyssum invocat.
Celum ergo est maria, terra est maria, abyssus est maria.
Quis scivit celi altitudinem, quis scivit terre latitudinem,
quis scivit abyssi profunditatem. Quis ergo marie in-
mensitatem dimensus est nisi ille solus qui eam non
solum in gratia et in gloria sed etiam in

tam altissimo· tam latissimo tam profundissimo sunt 3
ly specialis de eius misericordia ait bernardus Laus
tue o benedicta longitudine et latitudine
sublimitatem et profunditatem quis investigabit
Nam longitudo eius usque ad novissimum diem invocantibus
eam subvenit universis / latitudo eius replet orbem
terrarum ut sua quoque misericordia plena sit terra Sic et sub-
limitas eius superne civitatis invenit restaurationem·
et profunditas eius sedentibus in tenebris et in
umbra mortis redemptionem obtinuit / Tercio consi-
deremus ramos gratie marie multiplicitatem / de qua
ipsa dicere potest illud ecclesiastici 24 Ego quasi therebintus
expandi ramos meos / et rami mei honoris et gratie
Therebintus magna arbor est in syria secundum glosam
et ramos multos habet extensos elevatos huius ar-
bor non fert fructum sed tantum semen / cuius
fructus inveniuntur duplices / videlicet rubei et palidi
et quidam coccidi odoris· Arbor ista arbor gracia / arbor
crescens in syria id est beata virgo maria Syria enim
interpretatur humecta et virgo humecta per gratiam fuit
tota vita sua quia in humore gratie crevit ab utero
matris sue Quod mirum si maria in humore gratie
crevit quia sine humore gratie omne semen arescit
~~arescat~~ ut de semine dicitur luce viii Natum aruit
quia non habebat humorem· Rami huius arboris ra-
mi honoris et gratie sunt virtutes multe / gratie eius et miracula
et exempla et beneficia beate marie Auctoritas eius
rami sunt multe eius gratie et miracula Auctoritas eius

virtutes et exempla. Audite eius nomen et beneficia.
In quibus videant mirari celestes aurisle. dicit frater(?) / medi-
cus(?) etiam dici potest illud Danielis iiii° In ramis eius
conversabantur volucres celi. Ecce quam late. quam alte. quam longe
arbor ista magna beata virgo maria ramos suos
extendit. quam late ad homines. quam longe ad ange-
los. quam alte ad deum. Quomodo autem ad hos omnes exten-
dit ramos gratie et misericordie sue beatus bernardus
exponit dicens Maria omnibus sinum misericordie sue
aperuit ut de plenitudine eius accipiant universi.
captivus redemptionem. eger curationem. tristis consolationem.
peccatoribus veniam. iustus gratiam. angelus leticiam
Denique tota trinitas gloriam. Filii persona carnis hu-
mane substantiam. Fructus illius arboris est ille de quo
dicitur Benedictus fructus ventris tui. Iste fructus rubeus
fuit sanguine. pallidus amara morte. ideo sponsa
dei ad ipsum que ait canticorum v°. Dilectus meus candidus et
rubicundus. Iste quoque fructus odore iocunditatis et devotionis
tantus quem bene senserat beatus johannes apostolus quando dixit
Odor eius [illegible] ad in me [illegible] O [illegible] no-
[illegible] odorem huius fructus sentit. Et si sentiret nunc
post ipsum curreret sicut dicitur canticorum primo Curremus in odorem
unguentorum tuorum. Notabile est autem quod fructum istum ha-
buit non masculus sed femina. Unde non vir sed sola virgo genu-
it unde beatus augustinus ait Electa est virgo mater
que sine concupiscentia carnis et sine viro peperit deum
Quarto consideremus huius gratie marie dilatationem
de hac dicitur proverbiis xi° Mulier gratiosa inveniet
gloriam. Ecce dilatatio gratie gloriose. Maria est unica

Nota arborem ipse fructus sicut [illegible] fructum vite [illegible] non masculus sed femina

gloriose matris. Certissima est. Fuit gratia magna in filio eius
nobis. Certissima enim fuit gratia magna sibi apud deum.
Fecit eam deliciosam. Gratia eam miraculosam. Gratia eam
gloriosam. Fecit Mariam deliciosam in admiraculo-
sam in filio. gloriosam in regno. Deliciosa Maria
fuit in mente spirituali. Miraculosa in partu virgina-
li. gloriosa in diademate celesti. Gratia quoque mentem
et animam Marie fecit deliciosam deliciis spiritualibus,
tamquam spiritualem dei mentem paradisum unde dicit Bernardus
Facta quasi paradisus in benedictionibus. Vere paradisus dei
fuit Maria in benedictionibus multiplicium deliciarum
spiritualium. De quibus vere benedictus aut quid nisi deli-
cias diversarum virtutum inveniat cum mundi fecundi-
tas insigne humilitatis. distillantem [illegible] filium
suum. [illegible] plenitudinem gratie [illegible] glorie
singularis. Item gratia Mariam fecit miraculosam
in partu in miraculoso concepta et partu. Deum miraculo-
se virgo concepit. virgo peperit et miraculosum
deum concepit deum peperit. Unde de hac est gratia unde
dicitur Luce primo. Invenisti gratiam apud deum. Ecce
concipies in utero et paries filium et vocabis nomen
eius Ihesum. De hoc nomine dicit Bernardus ad Mariam
ait: Intellige prudens virgo quantam et quam spe-
cialem gratiam inveneris apud deum. Item gratia Mariam
fecit gloriosam [illegible] quia unde super deum quod mulier gra-
ciosa inveniet gloriam. O vere felix invenientis

maria que tam magna in mundo et tam magna
in celo inuenitur. Nulla pura creatura tantam graciam
in mundo, nulla tantam gloriam inuenit in celo
et ideo tam graciam quam gloriam inuenit apud deum
Et sicut in ps. dicitur Graciam et gloriam dabit dominus
Quod ideo istud fuerit maria non solum utilissima
fuit sibi ipsi. Sed etiam nobis immo toti humano
generi. Unde ista maria colligit malos, impu-
gnat bonos, liberat uniuersos. Colligit a culpa.
impugnat a pena, liberat a morte eterna. Unde
hec quod gracia maria colligit ad misericordiam.
colligit ad etiam malos, sicut hic significatur et
in gracia quam recolligendas spicas a messoribus derelictas
Ruth inuenerat, quando dixit ad booz Inueni graciam
coram oculis tuis domine mi etc. Ruth interpretatur
videns vel festinans et significat beatam virginem
que bene videns in contemplacione et bene festinans
fuit in actione. Videns etiam et nostram miseri-
am et festinans ad impendendam suam misericor-
diam. Booz interpretatur in quo est fortitudo illum de-
signat de quo in ps. dicitur Magnus dominus noster et magna
virtus eius. Ruth ergo in oculis booz Maria in
oculis dei habet graciam inuenit, ut ipsa spicas
id est animas a messoribus derelictas colligere ad veniam
possit. Qui sunt messores nisi doctores et rectores
O quam magna maria gracia, qua multi ex eis
ad veniam colliguntur qui a doctoribus et a rectoribus

tanquam incorrigibiles relinquuntur et in libro viii
ait Maria tu pertransiens toti mundo desperatis materno
affectu amplecteris. Fortitudo nostra deseris. quoniam hor-
rendo iudici miseros reconcilias. Item gratia Marie
bonos impinguat pinguedine gratiarum. Ecclesiastici xxvi°
dicitur. gratia mulieris sedule delectabit virum suum
et ossa illius impinguabit. Mulier sedula Maria
fuit de cuius sedulitate Beda ait Maria sacra dei
ore tacito vigili tamen corde sedula sermocinabatur. Omnis
enim mulieris et viri nomen ipse quem ipsa circumdedit
in ventre de quo dicitur Ieremie xxxi° creavit dominus
novum super terram femina circumdabit virum. Huius
viri ossa sunt virtutes in corpore eius id est corde for-
tes sunt. Ista ossa suffragante gratia Marie impinguan-
tur pinguedine spirituali sicut qua et ille impinguari cu-
piebat qui dicebat Sicut adipe et pinguedine reple-
atur anima mea. O quis estimare valet quam multe
anime contemplative gratia Marie sunt per gratiam impin-
guate. Immo dicere quis estimare valeat quanta in ipsa
Maria fuerit impinguatio gratie. Cum gratia impin-
guata sit tota nulla macula. Cuius enim interius pin-
guedine ipsa claruit que cum virtutum pinguis-
simum habitaculum fuit. Ait enim Johannes Damascenus
Maria in domo dei plantata et impinguata spiritu ut
oliva fructifera omnis virtutis habitaculum facta
est. Item gratia Marie liberat a morte eterna univer-
sos qui liberantur. hoc bene significatum est in

Hester de qua legitur quod Assuerus amavit eam rex plus
quam omnes mulieres. habuitque graciam et misericordiam
coram eo super omnes mulieres et posuit dyadema
regni in eius capite. Huius autem gracie quam fecit Hester
duplex legitur fuisse utilitas. Una quia ipsa dyadema
regni acquisivit. Alia quia genus suum morti ad-
dictum a morte eripuit. Hec certe nostra Hester
beata virgo maria eciam coram rege celo graciam
invenit quia per hanc non solum ipsa ad coronam pervenit
sed eciam humano generi morte addicto subvenit
Unde beatus augustinus ait Quid dignius offeram genitrici
dei dicens mea per cuius fecunditatem captivus sum
redemptus. per cuius partum de morte eterna sum educ-
tus. O igitur mater gracie. fac nos filios gracie.
fac ut per dignissimam graciam tuam. per graciam tuam
amenissimam. per graciam tuam multiplicissimam.
per graciam tuam utilissimam colligamur ad veniam
transgressionis inpugnacionum per graciam devocionis liberemur
a morte dampnacionis per dominum nostrum ihesum christum
filium tuum Amen

Ave maria gracia plena. Ad hec sunt
aliqua de gracia dulcissime marie pre-
dicenda. Considerandum igitur primo in maria
quadruplex gracia. videlicet gracia donorum. gracia
privilegiorum. gracia premiorum. gracia laborum. Primo
considerate beata in maria graciam donorum
propter quod dicit Hat gracia plena gratulabunde dicere
potest illud ecclesiastici xxiiii° In me omnis gracia vie et
veritatis. Quid mirum si ipsa est plena gracia vie

et veritatis quam maria mater christi alterum quem habemus plenam gratie
et veritatis Et quia maxime si in illa virgine est tanta donorum
spiritus sancti affluentia in cuius flore spiritus sanctus ~~requievit~~ requi-
evit cum tanta donorum gratie super affluentia Maria
namque est illa virga et filius marie est ille flos de quo
dicitur ysaye xi° Egredietur virga de radice yesse et flos
de radice eius ascendet et requiescet super eum.
spiritus sapientie et intellectus spiritus consilii et fortitudinis.
spiritus scientie et bonitatis et replebit eum spiritus timoris
domini In hoc flore maria est spiritus sanctus super affluentia
de quo in omnem creaturam tam multa fit influentia unde
beatus Johannes ewangelista dicit de plenitudine eius nos
omnes accepimus gratiam pro gratia Cum igitur de isto flore
tanta gratia redundet in totum orbem in
totam creaturam quanto magis in ipsam ~~matrem~~ cuius
pam mariã floris virgam Dicitur quod maria dicitur secure In
me omnis gratia vite et veritatis. gratia scilicet vite et
veritatis consistit in perfectione virtutum spiritus sancti donis per
dicta. Unde dona fuit gratia vite et veritatis in
maria Una veritas ordinavit mariam super
se veritate et infra se et intra se et extra se
Una inquam veritas ordinavit mariam ve-
ritate supra se per donum sapientie. infra se per
donum consilii. intra se per donum intellectus. extra
se per donum scientie Una namque veritas ordinavit
animam marie veritate supra se in sapidissima
fruendorum contemplatione. infra se prudentissima

fugiendorum permissione. mera sed mitissima exci-
dendorum committendo. expedit sed in rationabilia agendo-
rum destruendo. Hec enim vite ordinant ma-
riam in bona vita respectu dyaboli, respectu
proximi, respectu dei. Hec inquam vite ordinant
mariam in bona vita contra dyabolum per donum fortitu-
dinis. erga proximum per donum pietatis. erga deum
per donum timoris. Hec necnon vite ordinant mariam
in virtute erga dyabolum in fortissima resistencia.
erga proximum in piissima benivolencia. erga deum
in devotissima reverencia. Sunt ergo que spiritus sancti maria
per donum convenientissime significantur que sibi sapi-
encia mentalia cum septem ~~domus~~ columpnis septem donorum spiritus
sancti excellentissime edificavit. Quicunque ergo colump-
nas spiritus sancti reperire desiderat ipse formam columpnarum
in ista domo poterit considerare. Ipse eciam in domo
ista artificem poterit invenire quem cum columpnis
suis videbit cum magnis desideriis et precibus
invenire. Similiter quicunque septiformem spiritus sancti gra-
ciam adipisci desiderat ipse florem in virga spiritus
sancti querat. per virgam enim ad florem. per florem ad
spiritum in ipso requiescentem pervenimus. Dum per mariam
ad exemplum proprium accedimus. et per christum spiritus sancti graciam inve-
nimus. Unde quidam mariam alloquens Bernardus ait
Per te accessum habemus ad filium. O benedicta
inventrix gracie. genitrix vite. mater salutis. Ut per
te suscipiat nos qui per te datus est nobis. ‖ Credo

~~[illegible]~~ Considerare debemus in mariam graciam
labiorum de qua in psalmo dicitur Diffusa est gracia in labiis
tuis. Tanta siquidem gracia labiorum fuit in maria
ut ipsa optime per illam iudith significata fuit de qua
dicitur iudith xi^o Non est mulier talis super terram in
aspectu in pulchritudine et in sensu verborum Vere
dicta non est. non fuit. Non est mulier talis super
terram qualis maria fuit in aspectu clarissime vite.
in pulchritudine mundissime consciencie. in sensu
verborum dulcissime lingue. Graciam autem labiorum ma=
rie videbimus evidenter Si ubi labiorum eius ex evangelio
colligimus diligenter. Invenimus autem in evangelio
septem mellifluas sentencias de mellifluo
marie labiis distillantes et mellifluam labiorum
eius graciam optime indicantes. Iuxta illud canticorum
iiii^o Favus distillans labia tua. Septem melli= Nota septem verba marie
flue stille sunt septem dulcissima verba marie
que ad angelum. ad hominem. ad deum legitur habu=
isse. Duo habuit ad angelum. Duo ad hominem. Tria
ad deum. Ad angelum habuit verbum castitatis
et humilitatis. Verbum castitatis habuit ad angelum
maria in labiis quando angelo respondens dixit
Quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco.
Hoc contra impudicos qui non casta nec pudica sed inpu=
dica et turpia verba in labiis sunt et carnalia
habent. Verbum autem humilitatis ad angelum maria
in labiis habuit quando angelo humiliter respondens

dixit Ecce ancilla domini etc. Hoc est contra superbos et arro-
gantes. qui de se nec humilia senciunt nec loquuntur.
Sed verba iactancie et inflacionis in labiis suis habe-
nt. Tercium ad helizabeth maria habuit verbum caritatis in salu-
tacione. Verbum unitatis in inspiracione / verbum
caritatis ad helizabeth ad helizabeth maria in labiis habuit
quando matrem precursoris affectuose salutavit / quod
etiam infans in ventre eius exultavit. Hoc est contra
vanos qui proximis suis nec non caritative loquuntur /
vel ore eis loqui dedignantur. Verbum veritatis ma-
ria in labiis habuit quando deficiente vino mi-
nistris dixit Quodcumque dixerit vobis facite. Hoc
est contra illos qui alios non ad bonum sed ad malum in-
struunt et malum eis consulunt. Quintum ad dominum tan-
ta verba habuit maria / plus quam cum deo quam cum
angelo nec cum homine maria locuta est / excepto cum
angelo. cum homine enim autem locuta est deo. Hoc est
contra multos qui tamen parum cum deo in oracionibus et mul-
tum cum hominibus loquuntur / in fabulacionibus in vanitatibus
et sepe valde nocivis. Habuit autem ad dominum verbum
gratulatorium. verbum querulatorium / verbum compassivum
gratulatorium pro sua suscepcione. querulatorium pro
filii amissione. compassivum pro proximi desolacione. Ver-
bum gratulacionis ad dominum maria in labiis habuit
quando pro eo quod dominus deus humilitatem suam respex-
it dixit Magnificat anima mea dominum etc. Hoc est contra
ingratos qui tamen pro multis et multis et magnis
beneficiis deo gracias agunt / et quandoque pro ipso dei

beneficia eius deum in solicitant. Verbum querulacionis
ad deum maria habuit quando filio per triduum amisso
dixit Fili quid fecisti nobis sic, ego et pater tuus do-
lentes querebamus te etc. quod est quasi me querebat. Hoc
pro indevotis qui tamen dolorem istum non senciunt, quando
ipsum per subtractionem devotionis per multos dies amiserunt
Verbum compassionis ad deum maria habuit, quando in
nupciis filio dixit, vinum non habent. Hoc est pro miseri-
cordia quae aliorum defectus ad pietatem non movet
nec apud deum ut apud homines proximos suos promovet.
Eya ergo advocata mea maria. Certe ad hunc necesse est
nobis ut filio tuo suggeras pro nobis quoniam vi-
num non habent nisi ex vobis. Vinum non gratie spei sed
vinum consolationis, vinum devotionis, vinum spiritualis conso-
lationis de quo beatus bernardus sic ait Quociens michi vete-
res fructus per lacrimosas compunctiones vinum operatur
matrem misericordie ut suggerat benignissimo
filio suo quoniam vinum non habent. Et dico vobis
vinum si prius a vobis postulata fuerit, non dicit necessi-
tati vestre quoniam misericors est et mater misericor-
die mater. Nam si compassa est verecundie illorum a quibus
fuerat invitata multo magis compatietur nobis si prius
fuerit invocata. Pensate fratres ex predictis quantum
amicum maria rex regum fuerit. Cum ipsa tantam
labiorum gratiam habuerit. Scriptum est quippe in proverbiis
xxii° Qui diligit mundiciam cordis propter gratiam labiorum ami-
cum habebit regem. Certe considerare licet in
maria gratiam singularem de hac mundicia quod de

vij privilegia gloriose virginis

Luce p° Invenisti graciam apud deum Ecce concipies in
utero et paries filium et vocabis nomen eius ihesum Hic erit magnus
et filius altissimi vocabitur. Vide quomodo gabriel asserit
mariam invenisse graciam / statim eandem graciam speci-
ficans subiungit Ecce virgo concipies in utero etc. O quam
magnum et dilectum singulare mandatum privilegium / quod
virgo in utero concipit et filium altissimi parit
Altissimum autem notandum septem privilegia maxima
privilegia inter invenisse gracie plena / scilicet marie
a deo concessa Primum marie privilegium est quod ipsa pre
omnibus hominibus ab omni peccato fuit purissima. Fuit
namque tam copiosissime in utero sanctificata quod
eciam ad veniale peccatum in tota vita sua numquam fuisset
se condicione inclinata Unde beatus bernardus ait Decuit namque
reginam virginum singulari privilegio sanctitatis
absque omni peccato ducere vitam etc. que dum peccati mor-
tisque pareret peremptorem / muneris vite et iusticie
omnibus obtineret Secundum marie privilegium est quod
ipsa supra omnes homines gracia fuit plenissima Unde
Jeronimus Ceteris per partem prestatur gracia / marie vero
se totam infudit plenitudo gracie Et ideo unde idem
beatus doctor graciam marie gracie angelorum confe-
rens et preferens ait Beatam et gloriosam virginem
mariam credendum est ampliora invenisse privilegia
virtutum et perfecciorem graciam eciam ab angelis
collaudandam Tercium marie privilegium est
quod ipsa sola mater et virgo incorruptissima est hoc
privilegium beatus bernardus commendat dicens Optima porcio

elegit sibi maria. Optimam plane quia bona fecun-
ditas quia alia melior castitas virginalis. Optima
virginea fecunditas seu fecunda virginitas.
Tercium privilegium est non dabitur alteri quia non auferetur
ab ea. Quartum marie privilegium est quia ipsa
sola mater filii dei ineffabilissima est, ipse solus
filius matris cum solus deus pater est, agitur super
modum est quia tam maximum privilegium creature
concessum est. De hoc privilegio beatus bernardus ait Ipsa est
mater virginis gloria singulari et speciali prerogativa
tanta meruit filium unum eundemque cum deo
patre meruit habere communem. Quintum marie
privilegium est quia ipsa super omnem creaturam deo eterno
copulata familiarissima fuit. Tam quam nulli creature
concessum fuit nec credatur in eternum. Ipsa visa
deum nouem mensibus portauit. Ipsa deum ubere
de celo pleno lactauit. Ipsa deum multis annis
dulciter educauit. Ipsa deum sibi subditum habuit
Ipsa deum puerum in amplexibus et osculis fa-
miliarissime gestabat. Unde augustinus asserit
dicens Hec nostra maria ut digneris congaudere
deus virginis in celis quem paruulum ex te natum
totiens osculata es mater. Sextum marie privilegium
est quia ipsa super omnem creaturam apud deum potentissima
est. Unde augustinus Impetra quod rogas ex potestate quia tamen
quia nec potentiorem meritis inuenimus quam te que
meruisti mater esse creatoris eiusdem redemptoris et iudicis
Octauum privilegium est quod ipsa pre omnibus sanctis tam

potentissima et sicut idem Anselmus declarat dicens Reginam
dubium quod que meruit pro liberandis afferre precamen/
posse plus sanctis omnibus liberacionis impendere suffragium
Sed quid tanta potencia marie prodesset nobis si ipsa mi-
nime curaret de nobis/ Respondeo Sciamus fratres indubitanter
et pro hanc gratias agamus incessanter/ quod sicut ipsa apud
deum omnibus sanctis est pocior ita quoque apud
deum pro nobis omnibus sanctis est sollicitior teste eodem doc-
tore beato Augustino qui sic ait/ Te solam o maria pro
sancta ecclesia sollicitam pre omnibus sanctis sentimus que impetras
indulgencias transgressoribus ut redimerentur suis crimi-
nibus/ Quartum marie privilegium est quod ipsa super omnes beatos
in gloria excellentissima est Unde Jeronimus. Ubi consedens
sancta dei genitrix credendum quod de nullo alio statu fas est
credere/ nisi ultra angelorum vel archangelorum merita
transcenderet. Hoc quippe privilegium non marie est sed
gracie. Quintum marie est quod gloriosum glorie marie
privilegium est quod post deum pulchrius quidque dulcius
quidque iocundius in gloria est hoc maria hoc in maria.
hoc pro mariam et Gloriosum omnis glorie marie
privilegium est quod post deum maior nostra gloria maius
nostrum in gloria gaudium de maria et Unde Bernardus Summa
gloria est o maria post deum te videre et adherere et
mente protectionis munimine demorari. Hec igitur sunt
septem gratiosissima privilegia marie quorum optime
debitum gratie et in observare possumus mariam. Unde
abraham observavit saram dicens Genesis xii Dic obsecro
te quod soror mea sis ut bene michi sit propter te et vivat

facta mea ob gratiam eius. O igitur maria. o fava nostra
dic quod sis favor noster. ut propter te nobis bene sit a
deo et ob gratiam eiusdem vivat anima nostra in deo. Dic
magis beata savia quod sis favor noster, ut propter talem
favorem exequi id est benedicte nos mereamur. Vel
etiam propter talem favorem angeli nos in anime conjungant,
ut mereamur propter talem favorem patris et filii et spiritus sancti
nostri misericordiam. ¶ Quarto consideratur beata in maria
gratiam premiorum de qua tamen patet supra in septimo
marie privilegio iam tactum et de hac gratia potest acci=
pi quod dicitur eccl. xxvi°. Gratia super gratiam mulier pudo=
rata et sancta. Mulier super omnes mulieres pudo=
rata. super omnes sancta quia maria magna et gratia super gratiam.
gloria glorie super gratiam dei. Gratia premiorum in celo
super gratiam premiorum in mundo. Hec autem gratia beati=
tudinis consistit marie in septem dotibus corporis
et anime. Quodlibet enim glorificatorum corpus ha=
bebit quatuor dotes ~~subtilis~~ gloriosas videlicet dotes marie
dotem mire claritatis. dotem mire subtilitatis do=
tem mire agilitatis dotem mire impassibilitatis et
si omnium beatorum corpora hiis quatuor dotibus glori=
ficabit deus quanto magis illud quod ipsum glorifica=
torem omnium corporum genuit. Quid mirum si dote
claritatis clarissima sit in celo. que dono sanctitatis
tam clarissima fuit in mundo. De qua natus beatus
bernardus ait. Adhuc mi degeneres tanta anime demum
sanctitate claruisti, ut sola solio domini regis appro=
ximare meruerit. Item quid mirum si dote subtilitatis

subtilissima sit in celo, que dono humilitatis tam subtilissi-
ma fuit in mundo. Ipsam enim allaquens Bernardus ait ...
Nunquam super choros angelorum sublimata ascendisses,
nisi prius infra omnes homines humiliata descendisses. Item quod
mirum si dote agilitatis velocissima sit in celo, que
dono pietatis tam velocissima fuit in mundo. Ipsa
namque abiit in montana cum festinatione pro officio pietatis,
de cuius festinationis velocitate Ambrosius ait: Quomodo
iam deo ~~plena~~ plena nisi in montana cum festi-
natione ascenderet? Nescit tarda molimina spiritus sancti
gratia. Item quod mirum si dote impassibilitatis impassibilissima
sit in celo, que dono patientie et equanimitatis tam
impassibilissima fuit in mundo, ut ipsa nec mini-
mam impatientie vel odii vel ulcionis sentiret, cum suam
ipsius animam gladius pertransiret, immo etiam signum
ullum signum passionis impatientie ~~in~~ nec legimus
in ea aliquando apparuisse. Unde Bernardus ait: Revolve dilige-
nter evangelice hystorie seriem universam, et si
quid forte increpatorium, si quid durum, ~~si~~ si quid denique
signum tenuis indignationis occurrerit in Maria,
de cetero suspectam habeas et accedere verearis.
Ceterum si tanta est gloria gloriosissimi corporis Ma-
rie, quanta putas est gloria sue beatissime anime? Qui-
libet enim anima beata ~~tres~~ tres habet dotes ipsam vel
spiritualiter, videlicet dotem mere cognitionis, dotem
mere dilectionis, dotem mere fruitionis. Vel secundum
modernos quosdam: dotem visionis, fruitionis, dilec-
tionis. Quomodo autem modo dotes anime accipiantur. Certum
est quod dotes Marie cum ceteris dotibus conferuntur.

opposit
nō de ~~dote~~ marie

Tres dotes anime gloriose

Nam si oculi aie sue dotibus beatificantur in celo quan-
tomagis aia eius que cum aiabus beatificatorum gaudet
in mundo. Quarto quid mirum si iam in lucidissima continue
est aia marie que iam profundissime inmersa est
luci eterne. Unde beatus bernardus ait Profundissimam divine
sapiencie ultra quam credi valeat penetravit abyssum
ut quantum sine personali unione creature conditio patitur
luci illi inaccessibili videatur immersa. Quinto quid mirum
si iam in dilectione fervidissima est aia marie. Quando
nunquam mirum si pre omnibus diligat que pre omnibus est dilecta
Unde pre omnibus ait enim beatus augustinus ad sponsam Ubi ipse verus
virginum et matrem virum et decorum sponsum
pre omnibus diligens amavit amplexum sibi asserat. Sexto quid
mirum si iam in iocundissima fruitione sit aia marie
que benedictos fructus ventris sui pascitur dulcissime
Unde beatus augustinus ait O maria tua claritate fruitur cristi
et gloriosis eius conspectibus semper pascitur semper conspiciens
semper videre sitiens inestimabilis pascitur. Igitur sicut
graciosissima maria omnes sanctos excessit in gracia
sic in gracia meritorum ita omnes sanctos excessit in
gracia glorie in gracia premiorum. Unde bene per significata
est per hester reginam de qua legitur quod ducta ad cubiculum
regis assueri habuit graciam et misericordiam coram
eo super omnes mulieres et posuit dyadema regni in
capite eius. Hester interpretatur elevata hoc optime conve-
nit marie de qua beatus ieronimus ait Elevatur super choros
angelorum ut possit speciosum vultum videre salva-
toris quem amaverat quem genuerat ex toto corde de-

prudens. Ista igitur regina beata virgo maria ducta est in die
assumptionis in cubiculum regis assueri / in cubiculum
regis eterni singularissimum unique de quo augustinus mariam
alloquens ait. Tu in cubili regni beatitudinis gemmis
margaritis ornata consistis. Ducta itaque in hoc cubiculo
quietis eterne regina maria / gratiam regis assueri
gratiam regis dei habet / super omnes mulieres, id est super
omnes intelligentias angelicas / et super omnes beatas
animas / ut / sit in medium gratia super gratiam cum beatorum
stam videtur in capite eius rex regum dyadema
posuit. Dyadema christi tam imperiabile. Dyadema tam
delectabile. Dyadema tam mirabile quod nec os lin-
gwe inenarrabile os ingenio inscrutabile est
Dic ergo karissime vidistis quanta gratia donorum. quanta
gratia laborum. quanta privilegiorum. quanta gratia premio-
rum affluentissima sit maria Rogemus ergo ipsam
tantarum inventricem gratiarum ut et nos faciat
invenire gratiam apud deum Amen

Ave maria gratia plena Non sufficit
archangelo gratiam marie simpliciter nun-
ciare. sed etiam plenitudinem eius volens
significare insinuavit cum dixit gratia plena. Vere
plena et plene plena Ad huc enim non dixerat
gabriel Ecce concipies in utero et Ad huc etiam
non dum dixerat Spiritus sanctus superveniet in te et
Si ergo ante inventionem istius sive Si ante conceptionem
filii dei plena fuit maria quanto magis post. Sed
hoc venit de eius plenitudine et de plenitudine

tie gratitudinis dicit augustinus Hec mulier beatissima
ab angelo salutata. spiritu sancto repleta. plenitudine
deitatis afflata. Hec duo canticum laudis decantauit
Magnificat anima mea dominum etc. Bene ergo plena dicitur
maria. plena illuminatione sapientie. plena munda-
cione gratie. plena possessione bone vite. plena vnctione
mie. plena fecunditate prolis pie. plena perfectio-
ne. plena aspersione odorifere fame. plena
exultatione diuine glorie. plena iam fruitione
eterne glorie et leticie. Has nouem plenitudines
considerauimus in maria. que nouem ordinum angelorum
plenitudines superat in gloria Primam considera-
mus quod plena est maria illuminatione sapientie in
intellectu Vnde ipsa bene per lunam plenam signifi-
cari potest de qua dicitur prouerbiis vij. Non est vir in
domo sua abiit via longissima sacculum pecunie
secum tulit in die plene lune reuersurus Hic
est vir ille de quo dicitur Jere. xxxi. Creauit dominus
nouum super terram mulier circumdabit virum Aliter
maria mulier neque sexu non corpore virilis virtute
dominum nostrum circumdedit vtero suo. circumdedit hunc nostro
~~[illegible]~~ Hic vir si tamen ut ait Josephus summi
enim appellari facit et Tres domos habet Imperatoris
enim maiestas et in palatio habere tres mansiones
[interlinear:] mala consistorii
~~in consistorio~~. cenaculum. cubiculum. Consistorium
in quo causas. cenaculum ciborum. Cubiculum
Hic imperator noster qui imperat ventis etc.

mari · habet domum [?] mundum / habet domum celesti-
no eciam / olim synagogam / habet domum quietis eter-
nalem eciam Sed heu hic iste deus [?] a do-
mo mundi a domo synagoge [?] a domo valde
fuit elongatus quia longe a peccatoribus salus. Sic ergo
iste in domo sua non fuit / quando per Jeremiam dicit
conquerendo Reliqui domum meam / dimisi hereditatem
tem Parvulum eciam permisit secum tulit / quia the-
zaurus meus secum est et [illegible] secum a mundo abscondit
Sed ecce in die plene lune iam reversus est /
illam inquam lunam de qua dicitur canticorum vi° Pulchra ut
luna. Luna quidem est maria. Luna plena. maria plena.
Lune plene maria bene comparata est / que lumine sapi-
encie est decorata a sole eterno. plene illuminata
est ab [?] maria bene interpretatur illuminata siue illu-
minatrix. Ipsa namque luna et luna nostra illumi-
nata fuit a deo / et illuminatrix fuit mundo. Juxta
illud propheticum Quoniam tu illuminas lucernam
meam domine etc. In huius lune plenitudine sibi re-
versus est in domum suam / per carnem venit in mundum
O vere mirabilis huius lune plenitudo Ecce si
maria plena fuit lumine sapiencie quod a sole
eterno recepit / quia quam ipsum concepit / quanto ple-
nior fuit deum hunc solem tam mirabiliter recepit
et tam totaliter in se recepit et ideo plenitudi-
nem sapiencie mater beatus Bernardus commendans ait Edifica-
vit in utero sibi domum sapiencia celestis que

a deo mentem eius repleuit / ut de plenitudine mentis
fecundaretur et caro / ac virgo singulari gratia
eandem quam sapientiam carne tectam pareret /
quam prius mente pura conceperat / Verbo consideremus
quod plena et maria in inundacione gracie in affectu
Tanta namque inundacio tanta profunditas et magnitudo
gracie in maria fuit. ut ipsa bene mare plenum dici
possit iuxta illud. paralipomenon xvj° Tonet mare et pleni-
tudo eius Sicud in mari aquarum / sic in maria est con-
gregacio graciarum Vnde sicut congregaciones aquarum appella-
uit maria dicitur quoque ecclesiastes primo Omnia flumina intrant
in mare. omnia flumina sunt omnia graciarum dona / que
intrauerunt in mariam iuxta illud ecclesiastici xxiiij° In me
omnis gracia vite et veritatis. in me omnis spes vite
et virtutis / quam plenum sit hoc mare quam ple-
na gracia sit maria beatus ieronimus aperit dicens Bene
gracia plena / quia ceteris per partes prestatur. Marie vero
simul se totam infudit plenitudo gracie. Hoc ergo
plenum mare audiamus contra vicia tonare Tonet ergo ma-
re et plenitudo eius / Tonet plenum mare Tonet
plena maria Tonet contra luxuriam. castitatem
proponendo dicens Quomodo fiet istud quoniam virum
non cognosco Tonet contra superbiam humiliando et dicens
Ecce ancilla ~~domini~~ domini etc. Tonet quoque ingrati-
tudinem gratias agendo et dicens Magnificat ani-
ma mea dominum etc. De plenitudine huius maris dicitur in psalmo
moueatur mare et plenitudo eius. moueatur mare. mo-
ueatur maria. moueatur terre sufficiendo et

castigatoribus montanorum pascuis et oveibus montanorum de-
mestus et aliis benedictionibus Montanum magnam plenum
ut nobis effundat de sua plenitudine Attendamus quod
legitur beatus Bernardus de hoc ait namque sic. Vas liquore plenum
si quomodo movetur de facili subvertitur et effundit
liquorem sic virgo beata si moveatur precibus effundit
graciam in nobis Secundo consideremus quod plena est maria
possessionibus bone terre in effectu. De hac plenitudine
terre possumus dicere. Domini est terra et plenitudo eius
quod terram bene sufficienter maria. De qua legitur ysaye. Aperi-
atur terra et germinet salvatorem. Quod terra humi-
lis. Quod terra utilis. Terram omnes sub pedibus habe-
mus. et de terra omnes victum habemus. Unde enim victum
et vestitum panem et vinum lanam et linum et huius-
modi necessaria vite nisi de terra. ut de plenitudine
terre habemus. Quid ergo humilius. Quid utilius terra. Di-
mittitur quod utilius quam humilius maria. Ipsa enim humiliatione
sua omnium est infima Ipsa plenitudine sua omnibus est utilis-
sima. Vere namque spiritualia necessaria habemus de ple-
nissima terra maria. Et ideo beatus Bernardus ait Altius intue-
mini quanto devotionis affectu a nobis voluit honorari
mariam qui totius boni plenitudinem posuit in mariam.
ut proinde si quid in nobis spei est. si quid gratie. si quid
salutis ab ea noverimus redundare. Deus a quo et
cuius est tamen huius terre plenitudo. Unde. Domini est
terra et plenitudo eius. et iterum in psalmo. Meus est
orbis terre et plenitudo eius. plenitudo terre consistit
in fructibus et in diversis possessionibus terre. Iuxta
illud psalmi Impleta est terra possessione tua fructus.

tantur et possessiones plenissime erat maria sicut opera et mores
exempla et mira diversa sanctissime vite monstrant. Talibus
eam possessionibus ~~vari~~ deus appetivit. talibus eam bonis
implevit. Unde eccli. duodecimo Deus in terram
aspexit et implevit illam bonis suis. De hac vite eius
plenitudine Jeronimus. Sermone facies igitur
Talibus decebat virginem obpignerari muneribus,
ut esset gratia plena, que dedit celis gloriam, terris dominum
pacemque refudit, fidem gentibus, finem viciis, ordinem
vite, moribus disciplinam. Quarto karissimi
considerate quod plena est unctione misericordie,
plena oleo pietatis. Unde ipsa figurata est per illam
mulierem cui clauso hostio domus sue omnia
vasa mutuo congregata facta sunt miraculose oleo
plena, sicut dicitur quod Heliseus ei predixerat ~~iiii Regum~~
~~dicens quarto~~ dicens. Cum plena fuerint, tolles.
Mulier ipsa est maria que a filio suo mulier
appellata est ~~maria~~. Johannis xix Mulier ecce filius
tuus. Sed eius mulieris vasa sunt affectus et
effectus, desideria et beneficia, que eciam oleo
misericordie plena sunt in maria. Unde
De hoc oleo beatus Bernardus ait. Ver-
mis o domina sicut tam copiose misericordie oleo
cordis tui profusio est continuatio, ita illud in-
estimabile opus misericordie quod perpetravit
Deus quasi fecula in redempcione nostra, sicut
sit ~~tua~~ [mite] quondam artifice fabricatum. Vitam ergo.

karissimi. Dicamus matri. Date nobis de oleo vestro,
peccatores oleum autem eius in mundo, ne sunt peccatores
in iudicio. Quod ante domus in qua vasa reple-
bant clausa fuit. Hoc opere matris quievit. Secundum
clausa est. zechiel ait: Porta haec clausa erit, et non
aperietur, et vir non transiet per eam, quoniam dominus
Israel ingressus est per eam. Porta matris clausa fuit
sera sigillata quia non transivit amplexum maritalis.
Dominus deus Israel transivit per eam nativitate
singulari. Sed certe quare ad multiplicationem olei
vasa et vicinorum non pauca collecta fuerunt.
Ideo quoque per vasa illa omnes signari possumus,
qui plenitudinis misericordie matris participes
sunt qui autem sunt illi beatus Bernardus declarat
dicens. Maria omnibus sinum misericordie ape-
ruit, ut de eius plenitudine accipiant universi
captivus redemptionem, eger curationem, tristis
consolacionem, peccator veniam, iustus gratiam,
angelus letitiam, denique tota trinitas gloriam,
filii persona carnis humane substantiam. Tercio
fratres karissimi consideramus, quod plena est
Maria fecundacione divine prolis. De plenitu-
dine intelligere possumus illud Ysaie .vi. Vidi
dominum sedentem super solium excelsum et elevatum et
plena erat ~~domus~~ omnis terra maiestate eius. Domus
ista intemerata sola est dominus sedet. Beata est
virgo maria nostra sola domini remanet.
Que beatissimum est et stabilissimum solium.

Regni
sicut dicitur 3o ~~respondisse~~ actanus. Licet missimum so-
lium tamen intentum. Hoc solium excelsum est
in intellectu, elevatum in affectu; excelsum et quasi
super homines, elevatum super angelos; excelsum in nostra
est in gratia, elevatum in gloria. In solio ergo Marie
in solio magno mentis sedebat enim Deus. Et domus
corporis eius maiestate verbi incarnati plena est.
De hac ineffabili plenitudine beatus Ambrosius ait: Bene
sola gratia plena dicitur que sola gratiam quam nulla altera
meruerat consecuta est, ut gratie repleretur auctore. O
beata felix domus tam felici fecunditate plena. Ait namque
beatus Bernardus: Bene et gratia plena que et ingenerantis gratiam
~~tenuit~~ tenuit, et insuper gloriam fecunditatis accessit.
Ut Deus ergo in solio mentis Marie sedit per gratiam, et
domum corporis eius maiestate sua implevit per assumptionem
nature. Unde Regum tercio ~~respondit~~ octavo dicitur: Impleverat
gloria Domini. Tunc ait Salomon: Dixit Dominus ut habi-
taret ~~in~~ in nebula. Domus ergo Dei Maria ~~in~~ imple-
ta est gloria ~~dei~~ divine maiestatis per nebulam assumpte a
Deo humanitatis. Illam dico nebulam de qua dicitur Ecclesiastici
38o: Medicina omnium in festinatione nebule. Et Ecclesiastici
50o: Quasi stella matutina in medio nebule. Et
sic quasi stella in nebula et Deus verbum in carne assump-
tam quasi stella in nebula. Ex hoc tamen consideremus quomodo Maria plena fuit
perfectione universalitatis. Diversas enim et universitatis
perfectiones et gratias in diversis sanctis habuit et hec
cetera. In quorum plenitudine detenta videtur fuisse
Maria. Unde vere posset dicere illud Ecclesiastici 24o: In ple-
nitudine sanctorum detentio mea. Beatus Bernardus enim

omni dm

in plenitudine marie detencio fuit. Dum in universi-
tate perfectorum sit plenitudo perfectionis sanctorum sibi non de-
fuit sicut bernhardus declarat cum ait: Mansio in ple-
nitudine sanctorum detencio eius, cui non defuit fides
patriarcharum, spes prophetarum, zelus apostolorum, constancia
martirum, sobrietas confessorum, castitas virginum, fecun-
ditas coniugatorum, munditia nec non puritas angelorum. Quid
non mireris tamen videns in maria plenitudinem
sanctorum. Dicitur enim quippe eccli xxiiii° In plenitudine
sancta admirabitur. Et dicit ibi: In plenitudine sanctorum
non in plenitudine impiorum detencio mea. Quia ipsa ap-
ud eos qui pleni sunt sanctitate non apud eos qui pleni sunt iniqui-
tate maria libenter est. Ipsa non solum in plenitudine
sanctorum detinetur, sed etiam in plenitudine sanctos
detinet, ne eorum plenitudo minuatur. Detinet vir-
tutes virtutes ne fugiant. Detinet merita ne pereant.
Detinet demones ne noceant. Detinet filium ne
peccatores percuciat. Ante mariam non fuit qui sic deum
detinere auderet teste ysa lxiiii° qui dicit Non est
qui invocet nomen tuum qui consurgat et teneat
te. Secundo consideremus beatam quomodo plena sit
maria repleccione odorifere fame. Dicitur enim
plenus ager odoriferarum speciarum odoribus. sic maria
plena est odorifera fama sui operacionibus. De hac ple-
nitudine accipimus quod legitur genesis xxvii° Ecce
odor filii mei sicut odor agri pleni cui benedixit
dominus. Ager iste est maria in qua thesaurus angelorum
immo cor dei patris thesaurus absconditus est. Felix qui
vendit omnia que habet et emit agrum illum. Huius
agri plenus odor est plena marie fama. plenus

odor de hoc beatus Jeronimus ait Quia multis aspersa est
virtutum odoribus manabat ex ea flagrabat odor suavissimus
etiam spiritibus angelicis De isto odore ipsa scriptura gloriando
dicere potest Sicut cinamomum et balsamum aromatizans odorem dedi et
Odor marie fuit cinamomum expressus in cortice conversa-
tionis / sicut balsamum expressus in dulcedine devocionis / sicut
mirra expressus in amaritudine castificacionis / Fuit quoque
odor marie sicut cinamomum in actione / sicut balsamum
in contemplacione / sicut mirra in passione. O vere dulcis
et mirus dulcis ager. qui preter alia aromata tam
plenus fuit odorifero spiritu sancto balsamo / ut bene de illo
verbo spiritus sancti supponi mereatur. beatus bernardus loquens sic
dicat / Preciosum illud balsamum tanta copia tota-
liter plenitudine influxit / ut copiosissime circumquaque
effluat / Bene ergo potuit dicere deus pater Ecce odor
filii mei. sicut odor agri pleni // cui benedixit et fama — Et dicat ecce honor filij mei
plene marie fuit 3 / beatus Jeronimus ait. Honor magnus ei
est quia ex ea natus est ¶ Octavo considerentur secundo quo
plena est maria exaltacione sive representacione sive
possessione divine glorie iuxta illud eccli xliij° Gloria
domini plenum est opus eius. opus autem mirabile opus domini
mirabile est maria. de quo dicitur eccli xliij°. Vas admi-
rabile opus excelsi. Vere opus mirabile / nusquam ei
inveniuntur simile. beatus [illegible] ~~respondit~~ dicens dicit
Non est factum opus tale in universis regnis
Non denique in regno celestium. non in regno
terrestrium. non in regno inferiorum / quia nullum tale
opus in celo. nullum tale opus in mundo. nullum tale
opus in ~~inferno~~ limbo fuit. Hoc ergo opus plenum est dominica
gloria quam [illegible] omnium [illegible] exaltat

et eluceret plenissime in mariam. Nam post assumptam
a verbo naturam nullum est opus nulla est creatura in qua tan-
ta divine glorie materia eluceat sicut in maria.
Gloriam enim de restauratione facta in celo. Gloriam
de redemptione facta in mundo. Gloriam de liberatione
facta in inferno habet deus per mariam / habet per ple-
nitudinem marie. et ideo ait Anselmus sic. Cur solum
loquar dei beneficiis eius plenus est mundus.
Inferna penetrat. celos superat. per plenitudinem eius
gratie etiam que in inferno erant se letantur liberatam. et que
supra mundum sunt se gaudent instauratam. Plenum
ergo est gloria dei opus in maria quia sicut dicitur Ysa. vi°.
Plena est omnis terra gloria eius. Plena est utique omnis terra
plena est tota maria. Elucente in se plenissime divi-
na gloria / meritorum autem omnibus prefulsit gratia plenissima
dicitur. que omnibus non inest gratissima creditur. Sicut
beatus bernardus ostendit qui de hoc verbo Ave gratia
plena loquens sic ait. Bene plena gratia / quia deo
et angelis et hominibus grata. Hominibus per fecunditatem
Angelis per virginitatem. deo per humilitatem ||
Nono videremus breviter quomodo plena sit maria
felicitate beate vite. Quis enim negaret eam
ab hac communione exclusam cui filius dixit Johannes xvi°. Petite
et accipietis ut gaudium vestrum plenum sit. Si ergo
omnes apostoli summo cum eo regnantes gau-
dium est plenum quanto magis mater dei gaudium
plenissime est plenum. De hac plenitudine beate
Jeronimus inquit. Plene sedem gratia plena deo ple-
na virtutibus non potest non possidere plenum glorie
claritatis. Quid mirum si leticiam et gloriam

plena est, sic plena habet in regno. quia gratiam ple-
nam et super plenam habuit in celo. Quid ergo mirum si tam
in celo quam in mundo est plenitudo super omnem creaturam sic
de cuius plenitudine omnis terra vivescit. Unde et Anselmus
ait. O femina plena et super plena gratia de cuius pleni-
tudinis exundancia respersa sit universitas omnis creature
Dic ergo quando videtur in mariam plenitudinem sapiencie
illuminatam. plenitudinem gratie mundatam. plenitu-
dinem ~~gratie~~ vite sanctificatam. plenitudinem vite sublim-
atam. plenitudinem prolis pie fecundatam. ple-
nitudinem ecce perfectam // plenitudinem divine glorie // plenitudinem fame respersam //
expressam. plenitudinem eterne leticie supergressam
Eya ergo plenissima virgo maria nos tam inanes tam
vacuos sic participes plenitudinis tue facias ut tandem
ad eternam plenitudinem pervenire valeamus. Amen

Ave maria gratia plena dominus tecum. Ostensum
est nobis supra quomodo maria per purissimam vite
innocentiam merito fuit ave salutata. Ostensum
quoque est quomodo per copiosissimam gratie affluentiam merito
gratia plena commemoratur. Ostendendum autem nunc est quomodo
per specialissimam dei presenciam merito dominus secum fore
insinuatur. Dominus ergo tecum. O magne gabriel. magnum
est quod magne marie de magno domino narras, magnum
est quod ei dicis dominus tecum, sic dic nobis quantum vel quomodo
secum. Et ecce beatus Augustinus in persona gabrielis ad
hoc respondens ait. Dominus tecum, sed plus quam mecum
dominus tecum sed non sicud mecum. In me enim licet
sit dominus, ut mecum tamen dominus. per te autem nasciturus
est dominus. Dominus ergo tecum. O maria de quo vel quando
dominus. Dominus tecum generaliter. Dominus omnium specialiter

Dñs tamen singularit̃ o maria. Dñs g° in̄ generalit̃
vniu̾sal creature ~~[illius]~~. dñs specialit̃ nature racionalis / dñs singu-
larit̃ aule tue virginalis o maria Considerandum ꝫ g°
breuiter q̄ dñs iste dñs eternus de quo dr̄ ipse ꝫ dñs gene-
vlis ralit̃ creature ~~[illius]~~ vt Judith xvi° deus celorum creator aquarum
et dñs totius creature. et sapiē ix° Omnium dñs dixerit illum
vlit̃ omnium creature vlis. Omnium visibilium ꝫ inuisibilium Ipse
vlis vlis omnium dñs sit cum maria fuit / q̄ etiam ipsam
vlem vlem dominam omnium fecit. dominam celi et dominam mundi
q̄ vt Anselmus ait Regina celi dñs mundi mater
est qui mundat mundum. confiteor q̄ cor meum minus
vlis ꝫ mundum Sed ecce vlis omnium dñs ipse ꝫ dñs po-
tentissimus. dñs sapientissimus. dñs opulentissimus. dñs
indeficientissimus. dñs enim sine potencia. dñs sine sa-
piencia. dñs sine opulencia. dñs sine permanencia. minime esset
dñs effet. dñs impotens. dñs insipiens. dñs indigens
dñs deficiens sine non permanens minime competeret. Dñs g°
vlis vlis ipse ꝫ potentissimus dñs voluntate. dñs sapientissimus
veritate. dñs indeficientissimus eternitate Primo
vlis attendere breuiter q̄ dñs vlis qui cum maria ꝫ ipse
dñs potentissimus voluntate / sicut bene de dño isto psalmista
ait Omnia quecumque voluit dñs fecit in celo in terra in mari et
in omnibus abyssis. g° nec in celis nec in terra nec in omnibus
abyssis voluntati eius potentissime dñs resistere quisquam
potest / teste mardocheo q̄ de isto dño ait hester xiii°.
Dñe ~~dñe~~ in dicione tua cuncta sunt posita / et non est
qui possit resistere voluntati tue Ecce maria quomodo ꝫ dñs
quantum potentissimus dñs ꝫ qui eternus est / quia dñs poten-
tissimus potentissime eternus ꝫ ideo eius potentissima
eternum. potentissima est per ipsum. potentissima apud ipsum

ita ut bene possit dici illud Ecc. xxiiii. Jherusalem po-
testas mea. Constitutum significat eciam in celis triumphantem
Sic ergo eciam eciam militantem in terris. Sic bene tam
in celis quam in terris potestatem mea est potentissima
etenim. Quam potentissimam cognoscit anselmus cum
orans ait: Expande pia adesto propicia domina potentissima
ut mundentur sordes mentis mee et illuminentur tenebre
mee. Unde ergo rectum o maria potentissima. ¶ Secundo conside-
rare licet quod deus videlicet qui cum maria est ipse est deus
sapientissimus veritate. Ipse est deus de quo in psalmo dicitur
Magnus dominus noster et magna virtus eius et sapientie eius non
est numerus. O quam sapientissimus cuius sapientiam nichil
fallit nichil latere potest quia omnia manifesta et oculata nostre
menti. Omnia utique opera nostra bona et mala omnes cogitationes
et omnia desideria bona et mala omnia scit deus. Unde petrus
ait Joh. xxi. Domine tu omnia scis. Ecce qualis deus est
quam sapientissimus deus est quod rectum est o maria fer quod deus
sapientissimus sapientissimam est rectum. Ideo et tu es sapi-
entissima rectum. Sapientissima est quia ipsum de quo
dicitur Prouerbiorum xxxi. Grata mulier prudentissima
et speciosa. Maria tam prudentissima tam sapientissima
fuit ut anselmus de ipsa audacter ait: Omnes thezauri
sapientie et sciencie in maria sunt. Unde ergo rectum o
maria sapientissima. ¶ Tercio attendite bene quod deus
qui est cum maria ipse est deus opulentissimus apparet sicut
bene de ipso deus propheta testatur in psalmo Domini est
terra et plenitudo eius orbis terrarum et universi qui habi-
tant in eo. Unde alibi Tui sunt celi et terra et plenitudo
eius. Omnis eciam celum et plenitudo eius. Tui enim
deus sunt celi et terra et tua. Quia celum celi domino

donum quod tamen omne quod est gracia/ celum et terra/ completa et/ est
virtualiter omnis natura. omnis gracia. omnis celestis gloria. omne quod est deo
gracia. Deus ergo ditissimus est sicud eciam apostolus ait Ro. x° Idem
dominus omnium dives in omnes qui invocant illum. Dicere maria quidem
ergo dives est qui opulentissimus deus est qui eternus est et quia deus
opulentissimus est opulentissime est eternus. Ideo et tu
opulentissima sum ditissima seruum/ ut vere de te dici
possit illud proverbiorum xxxi° Multe filie congregaverunt divi-
cias tu supergressa es universas/ filia agnes/ filia lucia/
filia cecilia/ filia agatha/ filia katherina/ et multe alie
filie/ et multe alie virgines sancte/ multe autem iuste/
congregaverunt divicias honorum et graciarum/ divicias meritorum
et premiorum/ sed tu maria in universis divicias supergressa es opu-
lentissime divicias/ O quam dives maria est in gloria/
que cum dives fuit in miseria. O quantum divicias est in celo que cum
dives fuit in mundo. O quam dives fuit in orbe sua
que tam dives fuit in carne sua ut eciam hoc verbum apoca-
lipsis dicat. O dives in omnibus et super omnes maria/ de cuius
substancia/ modicam partem assumpsit/ totius mundi sufficit
solvere debita. Deus ergo eternus. O maria opulentissima
vlis Quarto attendere licet quod deus utilis qui est cum
maria/ ipse est deus indeficientissimus continue/ ut habetur
Ysa. xl° Deus sempiternus in eternum et ultra. et in
psalmo de ipso dicitur Tu autem domine in eternum permanes
Dicere maria quidem deus est qui eternus est. Et quia deus
indeficientissimus. indeficientissime est eternus/ ideo et
tu es indeficientissima seruum in eternum/ Tu enim
es thronus ille indeficiens. [struck] Thronus eternus thronus
filii dei/ de quo dicit pater in psalmo ait Thronus eius
sicud sol in conspectu meo/ et sicud luna perfecta in
eternum/ vere in eternum. Ubi non solum vere dicimus

Sic autem domina in eternum permanet. Sed etiam vere dici
possumus Sicut autem domina mediatrix permanet. Quod mater
et maria ipsa in filio suo permanet mediatrix cum etiam
beneficia matris in sermone suo permaneat mediatrix
ait enim beatus Bernardus Inter o maria angeli letitiam. iusti
gratiam. peccatores veniam inveniunt in eternum. Domina ergo tua
o maria indeficientissima Gaude mater maria gaudebit te
dominus potentissimus sit in eternum, quod tu es potentissima semper
dominus sapientissimus est in eternum sit, quod tu es sapientissima
semper. Dominus opulentissimus sit in eternum, quod tu es opulen-
tissima semper. Dominus indeficientissimus sit in eternum, quod tu
es indeficientissima semper. Eya ergo potentissima domina
esto nobis impotentibus auxiliatrix. Eya sapientissima domina
esto nobis insipientibus consiliatrix Eya opulentissima domina
esto nobis indigentibus locupletatrix Eya indeficientissima
domina esto nobis deficientibus sustentatrix omnium bonorum
Consequenter considerandum et notandum quod dominus de quo dicitur dominus
eternum ipse et dominus specialis omnis creature rationalis sicut ipsa
rationalis creatura in psalmo confitetur dicens. Tu es dominus noster et
dominus omnium seculorum. Dominus noster specialis Dicit enim dominus
noster sicut dicitur ysa. xxxiij. Dominus iudex noster. dominus legifer
noster in mundo. Dominus iudex noster in iudicio. Dominus
rex noster nos coronans in celo Iste specialis noster
dominus sic enim mater fuit quod etiam ipsam specialem
dominam nostram fecit Quod bene recognoscens beatus
Bernardus ait Domina nostra mediatrix nostra advocata nostra
tuo filio nos concilia. tuo filio nos commenda. tuo filio
nos representa. Sed certe iste specialis dominus noster
ipse et dominus purissimus. dominus iustissimus. dominus altissimus dominus
dominantissimus. Dominus qui non est parcus in beneficiis

Deus qui non est iniustus in iudicio. Deus qui non est fraudulentus
in promissis. Deus qui non est mendax in populo, summe
superomnium. Deus ergo magnus et deus piissimus liberalitate. Deus
iustissimus equitate. Deus certissimus fidelitate. Deus nomina-
tissimus formositate. Primo ergo attendere debemus quod
domina nostra specialiter quia tam magna et ipsa et domina piissima
liberalitate misericordie sine infinite. Ipsa enim et domina de
qua propheta ait: Bona domina sperantibus et multum et multe
misericordie omnibus invocantibus te. Multe misericordie et domina in multis
beneficiis temporalibus spiritualibus eternalibus, que ex multa
misericordia sua confert nobis et conferre non cessat. Unde
talis non sumus ingrati. Unde domine tam miseri-
cordissime simus valde grati cum ysaia qui de isto domino
ait lxiii°: Miserationum domini recordabor laudem domini
super omnibus que reddidit nobis dominus. Ecce magna qualis
domina est quam piissima et misericordissima domina et quod
certum est. Et per domina misericordissima magna et certa.
Ideo et ea est misericordissima secura ut vere de te
dici possit illud ysa. xvi°: Preparabitur in misericordia solium
et sedebit super illud in veritate. Solium divine magnitudinis
et magna magna magna, in qua omnes desolati invenimus
misericordiam. Nam sicut misericordissimum deum ita
misericordissimam dominam habemus. Domina nostra multe
misericordie et omnibus invocantibus eum. Et quod optime Bern. super
dicit: Sileat misericordiam tuam virgo beata qui te invocatam
in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse. Domina
ergo certa. O magna misericordissima. Secundo atten-
dere debemus quod domina nostra specialiter quia tam magna et
ipsa et domina iustissima equitate sicut de isto domino in

ps° dicitur Justus dominus et iusticias dilexit. et iterum Justus
es domine et rectum iudicium tuum. Justus eciam
est dominus in omnibus iudiciis in omnibus causis in omnibus factis
suis sicud iterum in ps° dicitur Justus dominus in omnibus vijs suis
dominus vero iustus est in omni via iusticie quia nec ad ullam partem
suam declinat a via iusticie Et ideo dicitur de isto domino
dicitur Sap. vi° Non subtrahet personam cuiusquam deus qui
est omnium dominator nec verebitur magnitudinem cuiusquam
quoniam pusillum et magnum ipse fecit et equaliter est illi cura
de omnibus Ecce maria qualis dominus est quam iustissimus
qui rectum est et quia dominus iustissimus iustissime rectum
est ideo tuus iustissima secutum Tu enim es virga
Aaron recta florida fructifera. Recta ymmo
rectissima per iusticiam et equitatem. florida per virgini-
tatem. fructifera per fecunditatem. Que enim
virga esset recta si virga Aaron non esset recta Que autem
esset iusta si maria non esset iusta. Hoc est quod dicitur
beatus bernhardus dicit Quomodo magister iustus si non maria iusta.
De qua orta est sol iusticie. Dominus ergo rectum o maria
iusticie et iustissima. Tercio attendite karissimi quod dominus
noster specialiter qui est cum maria ipse est dominus noster certissimus
fidelissimus et fidelissimum continue sicud psalmista testatur
qui ait Justus dominus in omnibus verbis suis. Recognoscite ergo unde
verba quibus promisit coronam iustis et gehennam iniustis
et scitote quod dominus fidelis fideliter verba sua custodiet.
fideliter quod locutus est implebit. sicud de isto
domino dicitur ezechiel xxiiij° Ego dominus locutus sum et faciam
Verba sua dominus fidelissimus fidelissime tenebit sicud
ipse in euangelio dicit Celum et terra transibunt verba autem
mea non transibunt Ecce maria qualis dominus

et quod fidelissimus Iesus et qui eternus est et pro deus fidelis-
simus fidelissime et eternus ideo et tu fidelissima fecit.
Tu enim es illa fidelissima columba Noe que nunc summo
Noe et mundum diluuio penitus submersum mediatrix
fidelissima extitisti. Coruus infidelis, columba vero
fidelis fuit. Sic et Eva infidelis, Maria vero fi-
delis inuenitur et Eva infidelissima mediatrix perditionis,
Maria vero fidelissima mediatrix salutis fuit. Et ideo
bene beatus Bernardus ait: Fidelis mediatrix media que salutis
auctorem viri et mulieris impetravit. Dicatur ergo eternum
o fidelissima Maria. || Quarto attendite karissimi quod deus
noster specialis quod cum Maria est ipse et deus nominatissime
famositatis. Magnus enim nomine fuit deus teste
Jere. quod de isto deo ait: Non est similis tui deus,
Magnus deus es tu et magnum nomen tuum. Magnus
utique fama et laude nomen dei est in omni populo
sicut psalmista ait dicens: Reges terre et omnes populi,
principes et omnes iudices terre, Iuuenes et virgines,
senes cum iunioribus laudent nomen domini. Hominis
autem dei laus et fama non solum ad omnem populum
sed etiam ad omne tempus se extendit sicut per eundem
psalmistam patet qui ait sic: Sit nomen domini benedictum
ex hoc nunc et usque in seculum. Et nominis laus
et fama non solum ad omnem populum, non solum ad
omne tempus, sed etiam ad omnem locum se extendit, sicut
eodem dicto psalmista declaramus dicens: A solis ortu usque
ad occasum laudabile nomen domini. Ecce Maria quam
deus et quam nominatissimus deus est qui eternus est
et quia deus nominatissimus sane famosissimus.

nominatissime famosissime et eternum. Ideo et tu
es nominatissima famosissima secundum. Bene enim
bene significata est per illam ruth de qua legitur sic
Dixerunt omnes: Habeto in effrata et celebre nomen
in bethleem id est in ecclesia. O celeberrimum nomen
maria quomodo posset nomen tuum non esse celebre
quod etiam devote nominari non potest sine nomi-
nantis utilitate. Testatur hoc etiam bernhardus dicens: O magna
et pia. o multum laudabilis maria tu nec
nominari potes quin accendas nec cogitari quin
recrees affectus diligentium te. Tu nunquam sine dulcedi-
ne divinitus tibi insita pie memorie portas ingre-
deris. Maria igitur fructibus optime significata est
per illam famosissimam inter feminas Judith de qua
scriptum est: Erat enim in omnibus famosissima quoniam
timebat dominum valde nec erat qui de illa loqueretur
malum verbum. Famosa quidem est maria propter mores
et exempla sua tam laudabilia. Famosior autem
propter misericordias suas et beneficia tam memora-
bilia. Famosissima vero propter gratias et privilegia sua
tam mirabilia. Quid enim mirabilius quam esse
matrem et virginem et esse dei matrem. Quid
autem mirum si maria de tantis nobilibus immunitatis et
beneficiis famosa est in mundo, que tam famosa
est de tanto beneficio suo circa theophilum exhibito
Dicit enim beda ... Famosum tue benignitatis testi-
monium est pro reparatione theophili o maria
Damianus igitur eternum. O maria famosissima Gaude
maria mater gaude. Ecce deus potentissimus sic est eternum
quia tu es potentissima secundum. Deus iustissimus sic est
eternum quia tu es iustissima secundum. Deus fidelissimus

sit et eternum quod ei est fidelissima secundum Deus famo-
sissimus sit et eternum quod ei est famosissima secundum
Eya ergo piissima mater nos impios salva per eternum
mitissimum piscatorem Eya mitissima mater nos im-
mites salva per eternum ~~[illegible]~~ mitissimum creatorem Eya
fidelissima mater nos infideles salva per eternum fidelissi-
mum fidelitatorem Eya famosissima mater nos infa-
mes salva per eternum famosissimum sanctificatorem Post
predicta laude considerandum est quod domus ista dei que dicta
domus eternum non solum et domus generalis vocatur vlis vlis
~~[illegible]~~ sed non solum est domus specialis vocatur personalis ymo
ipsa etiam est domus singularis aula regalis san-
ctissime genitricis Marie enim singulariter tam
corpore quam anima est aula dei. Domus dei sanctissima
dei quia in ipsa dei domino omnium dat dei sancti-
tatis. Vere singulariter beatam domum que sola
tam singulariter eterni meruit habere deum
Ecce enim eius huius ait Non solet digna inveniri
eius nec in tam ingeniali aula regis regnum et deus
dominatorem a regalibus sedibus descendens quamque
sibi inter filios hominum mansionem elegit Ipsa singu-
lariter mater dei sit singularis enim mater fuit
etiam ipsum tam singularem dominum fecit quod nec
primam similem visa est nec habere sequentem Dum
ipsa singularis dei filia dei mater domini sponsa
dei ancilla facta ~~est~~ est. Maria enim filia domi-
ni singulariter gloriosa mater dei singularis
gloriosa Sponsa dei singulariter sponsi sponsa ancilla
domini singulariter obsequiosa fuit. Di autem isti
tituli personis divinis solum appropriare possumus

dicere quod deus iste qui tam singulariter est cum maria
ipse est deus pater. deus filius. deus spiritus sanctus. deus trinus et
unus. Ipse est deus pater cuius maria est filia nobilissima
Ipse est deus filius cuius maria est mater dignissima
Ipse est deus spiritus sanctus cuius maria est sponsa benignissima
Ipse est deus trinus et unus cuius maria est ancilla sub-
iectissima. Maria ergo est summe eternitatis filia. mater
summe veritatis. sponsa summe bonitatis. ancilla summe
trinitatis. Primo ergo attendere debemus quod deus iste
qui tam singulariter est cum maria ipse est deus cuius
filia nobilissima est maria. De ista enim dicitur et de
ista filia accipi potest quod booz dixit Ruth iii°. Bene-
dicta es a domino filia et priorem misericordiam pos-
teriore superasti. Vere benedicta a domino filia est
maria a summo namque deo cuius ipsa est filia. O vere
nobilissimi regis nobilissima filia. que tam multi-
plicibus modis ornata est gloria ut vere de ea dici
possit. Omnis gloria eius filie regis ab intus et ideo vere
verissima regis filia ad regnum copiosissime est
ducta. Iste liber [illegible] ait Tu filia deliciarum et ad
gloriam plena debemus in deliciis tuis. ducta est
ad gloriam decoris tui et in signum dilectionis. Ista
benedicta filia priorem suam posteriore superavit
Magna enim erga miseros fuit sua misericordia existens
fuit ~~existens~~ in mundo sed multo maior erga
miseros est misericordia eius tam regnantis in celo
maiorem namque per beneficia et innumerabilia nunc
ostendit hominibus miseris [illegible] magis nunc videt innume-
rabilem hominum miseriam [illegible] splendor [illegible]
nunc fuit maria [illegible] ut luna. pro splendore

uere posterior luna est electa ut sol. Non quem-
admodum sol lunam superat magnitudine splendoris
Sic fecerunt mariam mundum superat magnitudine posterioris
Luna et semper quem sol non lucerat. Luna et semper quem
maria una non lucerat. Unde quod de hoc Bernardus dicit
ait enim sic Quemadmodum sol oritur super bonos
et malos indifferenter sic maria preterita non discutit
merita sed omnibus sese exorabilem omnibus clementissimam prebet
Cum denique necessitates amplissimo miseratur
affectu. Dicis ergo certum o maria sicud pre cum
filia nobilissima. Secundo attendite fratres quod
dicitur iste qui tam singulariter cum maria et ipse
uere et dicitur cum mater dignissima et maria. De
isto deo et de ista matre dicitur Lucas primo
Unde dicit hoc ut ueniat mater domini mei ad me. Quasi
dicat mater ergo maria et dignissima. Ipsa et mater
que tali filio decentissima. Ipsa et mater cui
talis filius decentissimus fuit. Ipsa et qua maiorem
matrem deus facere non potest. Maiorem mundum
deus facere posset vel matre maius celum posset facere deus. maiorem
4 matrem quam dei non posset facere deus. Bernardus
ait Hec enim decebat deum alia mater quam
ego. nec dignum alium filium quam deum. qui nec
maior est matribus. nec maior mater filios
nasci potuit. Hec itaque maior et mater florum
uirtutum. mater solis iusticie. mater fontis sapiencie.
mater regis glorie. mater inquam et cuius cuius una
ad dilectionem. Cuius iusticia ad timorem. Cuius
sapiencia ad agnicionem. Cuius gloria ad spem.

meo dulcis affectio quia maria. tu es que effectiva est mea
dilecto per misericordiam. noster amor per iusticiam. mea
agnicio per sapientiam. mea spes per gloriam vel vere
ipsa dicere posset illud eccli xxiiii° Ego mater
pulchre dilectionis et timoris et agnicionis et sancte
spei. Secundo nostri filii mater est maria Immo vere
est iocundissima que maria vero non solum est mater
christi singularis sed eciam omnium fidelium [struck] Unde vlis
beatus ambrosius ait Dum christum credimus eius fratres nō
esse non ipsa que [struck] genuit christum credimus sit
mater Eya laudum nunc eos gaudeamus de nunc
gaudendo dicamus Benedictus frater per quem maria
est mea mater et benedicta mater per quam christus
est meus frater. Unde et sic beatus anselmus ait
Domina mater per quam talem fratrem habemus
Quid gratiarum. quid laudis et reddemus. Quia ergo
tercium o maria sitiens filii eius mater dignissima
Tercio attendere debemus quod dominus iste quod eius
singulariter est eius maria ipse est dominus eius sponsa
dignissima est maria Ut tamen de isto domino quam
de ipsa dicitur sponsam per quod dicitur osee ii° Sponsabo
te michi in iusticia et iudicio et in misericordia et
in miseracionibus. et sponsabo te michi in fide et
sciet quod ego dominus Ecce pulcherrima sponsa pulcherrima in
iusticia et iudicio respectu sui. pulcherrima in misericordia
et in miseracionibus respectu proximi. Pulcherrima in
fide respectu dei. Pulcherrima [illegible] in iusticia vere
et in iudicio conscientie. Pulcherrima in misericordia

affectu et in imprecationibus in affligentibus. Infirmi
in fide quia credidit omnia credenda super se. Et quia
credidit omnia perficienda in se. Item illud Cant. quarto
Vitta coccinea que consultavit placuit mihi ea que dicta sunt
a domino. Sed et sponsa spiritus sancti
maria sicut formosissima et in conversatione
sua et dulcissima in allocutione. Sic et Canticorum quarto
Favus distillans labia tua sponsa mel et lac sub
lingua tua. Que mellisflua verba semper distillaverunt
dulcissime marie labia. Que etiam bene lac et mel
sub lingua habuit in duobus verbis que ipsa ad gabrielem
respondit ~~Quomodo fiet istud~~ Namque maria
lac sub lingua habuit quando lacteum illud virgini-
tatis verbum respondit Quomodo fiet istud quoniam
virum non cognosco. Namque etiam mel sub lingua
habuit quando mellifluum istud obedientie verbum
respondit Ecce ancilla dei fiat michi secundum verbum
tuum. De mellifluencia huius namque melliflui verbi per
mel sub lingua habuit in mellifluis orationibus ad deum. lac vero
totum mundum mellifluum factum est celum. Maria
namque mel sub lingua habuit in lactatione collo-
quiis ad proximum. Eya ergo quam decora, quam dulcis
et apta sponsa summum complacuit. Que est inquit Aug.
Que et hec virgo tam sancta ut ad eam venire dig-
naretur spiritus sanctus. tam speciosa ut eam eligeret deus.
Vide ergo etiam o maria sicut sponsus cum sponsa
delicatissima. || Quarto attendere debemus quam dulcis
apte quia tam singularis et cum maria ipse et dulcis
cum ancilla devotissima et maria sicut ipsa expertus

dicit. Ecce ancilla domini. et Maria ancilla et domina patris.
domina filii. domina spiritus sancti. Quid mirum si mater sit
ancilla summi domini. cum etiam filius matris sit summi
domini servus secundum assumptam a matre naturam. Ipse enim
in psalmo confitetur dicens. O domine quia ego servus tuus
ego servus tuus et filius ancille tue. O quam bona
ancilla. O quam bone ancille filius. Sicut et mali ancille
et male ancillarum filii. Unde quod dicitur scriptura Eice
ancillam et filium eius et c. legitur gen. xxi. De ancilla
Sarre que concepisse se videns Gen. despexit dominam suam
Mala ergo ancilla agar de fecunditate inflatur. Bona
vero ancilla maria de humilitate fecundatur. Ancilla
illa superba dominam despexit. Ancillam illam humilem
dominus respexit sicud ipsa humiliter recognoscendo dicit
Respexit humilitatem ancille sue. Audi domina
domini ancilla si tu cum maria amplexaris fecunditatem,
ne nequaquam deseras humilitatem ne ergo de
bonorum operum fecunditate inflatur sed magis de
humilitate fecundetur. Attende humilem ancillam
respice humilem mariam. Ecce ait ancilla domini
Ambrosius. Vide mirandam humilitatem. Vide devocionem
Ancillam se dicit domini non repentino exaltata que
missa est. O vere admiranda humilitas. Ecce non
solum domini ancilla sed etiam servorum domini ancilla
quodammodo dignatur esse maria. Ipsa enim significata
est per illam abigail que missa ad ducendam cum david
nuncios misisset respondit sicud Regum i° respondit
xxv°. Ecce in ancillam sit famula tua ut lavet

pedes servorum tuorum vestra benedictam ancillam ma-
riam quasi ter sim tuo loti sit ut fidelis eius suffra-
gijs a peccatis mundari sit. Ipsa tua quasi ter servorum
tuorum pedibus obtulit aquam qua penitentibus lacrimas
compunctionis obtinuit. Tue ergo eternum eximia ancil-
la devotissima. Tue pater eternum. Tue filius eternum tuo
spiritus sancte eternum trinum benedicte. Pater meus eternum qui simul filio iiii
facis et eternum eternum. Filius eternum qui ad gaudendum
mere mirabile facimus eternum miro modo et sibi respice
generale sedium et servat virginale signaculum
Spiritus sancte eternum qui cum patre et filio tuo sanctificat
uterum. Tue ergo eternum. Tue ergo cuius filia es qua nulla
nobilior. Tue cuius mater es qua nulla mirabilior
Tue cuius sponsa es qua nulla amabilior. Tue cuius
ancilla es qua nulla humilior nunquam fuit nec est
nec erit in eternum. Obsecro ergo domina quod tue tantum ac talis
matris ac talis eternum. Fac ut eciam ipse per graciam
sit nobiscum amen

Dominus eternum huius dulcissimis verbis
ille devotus vere matris anselmus devote allu-
dens sic ait. O benedicta tua eternum cui dedit
tuus omnis natura tantum debent servum obsecro
ut per graciam qua sic data voluit esse eternum et ex
voluit esse servum. Fac per ipsam sit dum eandem ipsam
graciam. michi eciam mererum. Fac ut amor tui
semper sit mecum. et cura mei semper sit tecum
Fac ut clamor necessitatis mee quam diu ipsa
persistet sit tecum. et ipse pietatis tue quam diu ego
persisto sit mecum. Fac ut congratulare beatitudinis

tur semper sit aeternum. et spatio miserie mee quantum
dum michi expedit semper sit eternum. Dicis ergo eternum
o maria. Eternum esse fuit. eternum est. eternum erit. Eternum
initium sicut sol cum aurora. Sicut flos cum virga
sicut rex cum regina. Eternum inquam sicut sol
cum aurora ipsum preveniente. Eternum sicut flos cum
virga ipsum producente. Eternum sicut rex cum regina
ad ipsum ingrediente. Sol namque omnibus luminibus luminosior. Flos
omnibus floribus preciosior. rex omnibus regibus gloriosior
Et dicitur ipse Christus. Aurora quidem solem singulariter irradia-
tione preveniens. Virga quidem florem mirabilissima emis-
sione producens. Regina solempnissima processione ad thronum
regem ingrediens est beatissima virgo maria. De quibus
singulis per ordinem videamus

Dominum eternum. Eternum esse sicut solem cum
aurora de sole producente et oriente
solis preveniente et lumine solis diem
initiante. Hec vera cum aurora mundi innata a sole est
in singularis preparata preordinata / cuius diem solis oriens
mirabiliter irradiata preveniens / diem gratie eterni solis
mundo feliciter inchoavit. Unde beatus bernardus ait. Sicut
aurora valde rutilans in mundum progressa es o maria
que adeo veri solis splendorem tante sanctitatis iubare
prevenisti ut dignum esset diem salutis. diem propiciationis. diem
quam fecit dominus a tua claritate initium dignum sumere
Maria ergo est aurora de qua dicitur canticorum vi. Que est ista
que progreditur quasi aurora consurgens. bene autem aurora comparatur
maria tamen # se quam # nos. # se specialiter / # nos generaliter
Maria ergo # se bene comparatur / aurore propter splendorem

Primo quod est abiectissima noctis caligine. Secundo quod est egressum
lucis gratie. Tertio quod est ortum solis iustitie. Quarto quod est
lectum sedis glorie. Primum in plenissima eius sanctifica-
tione. Secundum in clarissima eius conversatione. Tertium in
mirabilissima filii eius generatione. Quartum in glori-
osissima eius assumptione attendamus. Primo igitur
attendere licet quod quedam felix aurora et maria quod est
felicem abiectissimam noctis caligine in sua sanctificatione.
Unde Job maledicens nocti in qua deum et conceptus est
sic ait. Obscurentur stelle caligine eius expectet lucem
et non videat. nec ortum surgentis aurore. quod hic
per stellas. quod per lucem. quod per auroram sufficitur. Dico quod
per stellas autem sancti. per lucem sancti sancti. per auroram
virginia sancti designatur. Stelle autem sunt omnes sancti
qui per ordinem morum et discipline cursum quoque
servant et bone vite non declinaverunt et sic contra dyaboli
impugnationem sunt. Unde de quibus stellis bene legitur Judicum
5°. Stelle manentes in ordine et cursu suo adver-
sus Sisaram pugnaverunt. Sisara interpretatur tollens
gaudium et signat dyabolum qui quemlibet a deo
recedentem tollit. Per lucem quoque sancti sancti Ihesus
Christus signatur sicut ipse de se ostendens dicit Johannis
8°. Ego sum lux mundi qui sequitur me non ambulat
in tenebris sed habebit lumen vite. Dignam sanctos
sequitur hanc lucem ne in tenebris ambulantes
cadamus in ~~[illegible]~~ laqueum peccati et in foveam in-
ferni. Dignum autem non claudicando sequi quod dicitur 3° Regum
18°. Usquequo claudicatis in duas partes. Si deus

est vero sequens eum. Qui autem Vaal sequitur eum. per
auroram eius ortum nox non videt. Virgo sancta scilicet
fuerat cum nativitatem nox originalis culpe non
viditur. Nox enim cui Job maledixit. Nox in qua concepi
est hoc peccatum originale et in quo omnes concipimur. Unde psalmus
In peccatis concepit me mater mea. Quia ergo fere omnes
sunt in peccatis concipiuntur et in peccato nascuntur. Ideo
bene hoc dicitur quod stelle per hanc noctem obtenebrentur
Quod per christum nec concepta nec nata fuit. Ideo bene
hoc dicitur quod nox ista non videat lucem. Quia vero
beata virgo in peccato concepta fuit. sed sine peccato nata.
in peccato orta non fuit. Ideo non auroram sed
ortum aurore dicitur nox ista non vidisse. Hoc est
contra illos qui ipsam non solum sine peccato natam sed
etiam sine peccato conceptam dicunt. Contra quos etiam
beatus Bernardus arguens ait. Qui autem conceptum sancta maria
sanctificata non poterit quoniam non erat [illegible] nisi in
ipso concepta peccatum quod inerat restat ut post
conceptum in utero iam existens sanctificationem
accepisse credatur quod excluso peccato sanctam fecerat nati-
vitatem non tamen conceptionem. Secundo attende
hanc quod quidam filius aurore et maria [illegible] filiorum eius
progressionem in luce gratie. Iuxta illud Luc. et ista
que progreditur quasi aurora consurgens. Sicut enim
lux aurore progreditur crescendo in claritate. Sic maria
progrediebatur in operibus proficiendo in claritate gratie et

Iste pars glosa [illegible] in originali corrupta.

vli

bone vite quantum ad [illegible] dicebatur in operibus perficiendo virtutibus [illegible].
et in ore clarificando virtutum etc. quasi aurora consur-
gens apud se. pulchra ut luna apud proximos. electa
ut sol apud deum. quantum ad [illegible] quod perficiendo in consum-
spali virtutibus [illegible] de quibus Cant. 6 ait. Fervebat
interius quod marie caritas. splendebat in carne
virginitas. lucebat in obsequio humilitas. Habuit namque
virtutum claritatem. maria fuit quasi aurora consurgens
in rutilanti virginitate. Pulchra ut luna in mundo
et humilitate. Electa ut sol in radianti caritate
Felix qui hos tres fulgores. has tres virtutes marie
secum fuit [illegible] quas ipsa deum et angelum omnem virtutem
recepit. De qua dicitur Cant. 6 q ait. Hanc videmus
gratiam plenam [illegible] ut caritate fervida. virginitate
integra. humilitate devota. fuit sine viri commix-
tione fecunda. sine muliebri dolore puerpera. Tertio
attendi tamen quod quandam filiam aurora et maria [illegible] feli-
cem ortum solis iustitie. Sol namque iustitie Christus deus
noster mediante aurora fuit. maria ortus et in mundo
Ortus absque ullo peccati nubilo [illegible] aurora ista valde
rutilans fuit oriente sole suo. Super illud Iob 38 xxxviii°
Dicitur lux aurore oriente sole mane absque nubibus
rutilat. Et lux aurore et sanctitas et gratia marie. [illegible]
qua ipsam irradiare dignatus et precessum de ipso sol
iustitie. De hoc Cant. 6 ait. Recte quidem o maria
aurore officium implesti. ipse enim sol iustitie processurus
ortum suum quadam matutina irradiatione preveniens
mente lucis sue radios copiose diffundit. Lux tuus

tantorum mirabilium veritatem. oritur sol absque nu-
bibus. id est nascitur Christus absque originalis peccati obscuri-
tatibus. Ecce hic dicitur quod sol absque nubibus oritur. et ii Reg. xxiii°
dicitur quod nubibus absque concretione consurgit. et Dan. ii° dicitur
quod lapis absque manibus abscinditur. Quid ergo per solem quid
per ignem quid per lapidem nisi Christus significatur. Ipse enim sol
illuminans intellectum. Ignis accendens affectum. lapis
firmans nostros defectus. Dico quod Christus ipse est sol illumi-
nans intellectum iuxta illud Mal. iiii° Orietur vobis timen-
tibus nomen meum sol iustitie. Vide ergo si timeatis deum
desperanti isti et Eccle. vii qui timet deum nihil negligit
Ipse est Christus et ignis accendens affectum. ait enim apostolus ad
Hebreos. Deus noster ignis consumens est. Hic ignis non
solum fuit in rubo veteri figuraliter, sed etiam in
rubo devoti cordis est. sicut illi testantur qui senserunt
qui dixerunt. Luc. xxiiii° Nonne cor nostrum ardens erat
in nobis etc. Ipse est Christus et lapis firmans nostros defectus. Di-
cente saluatore fundata fuerat super petram. Vide Mat. vii° Descendit
pluvia et venti flaverunt et venerunt flumina et
irruerunt in domum illam et non cecidit. fundata
enim erat super firmam petram. Ecce nec pluvia tempta-
heretice tionis eloquentie. nec flumina mundane concupiscentie. nec
venti humane violentie nocere possunt domum suam
super petram Christum fundare. Quid ergo est quod sol sine nubi-
bus oritur. nubes sine concretione ignitur. Lapis sine manu
abscinditur. nisi quod Christus qui est sol incarnatur. ignis incarnatur
lapis humanatur sine commixtione concipitur et nascitur.

sine nube peccati originalis. sine ebullitione concupis-
centie carnalis. sine maritali amplexu maritalis
In conceptione enim eius nec peccati gelida nec concupiscentiam
mariti. nec amplexum viri indiguit. Quod autem
virgo sine viro eum miraculose concepit, hoc ille facere
potuit qui altitudinem humanam miraculo mirabilia multa
premisit secundum beatum Augustinum qui sic dicit. Qui scripsit
lapideas tabulas sine stilo ferreo. ipse gravidavit mariam
spiritu sancto. et qui produxit panem in heremo sine aratore,
ipse impregnavit virginem sine corruptione. et qui fecit
virgam sine pluvia germinare. ipse fecit filium dei
sine semine generari. Quarto attende bene quod ipsa

De assumpcione ..

filix aurora et maria scilicet feliciter locum eius in gloria
et sedem hic vult de aurora dicere. Job xxxviij. Nunquid oste-
disti aurore locum suum. Nam sicut aurora media maria
sublimior locata in celo locum tenet vicinissimum soli
eterno presidens aut poterit triplicem marie locum nomi-
nare. Primum in quo ipsa deum suscepit spiritualiter. Secundo
in quo ipsa deum concepit corporaliter. Tercius in quo ipsam
deus recepit eternaliter. Dico quod primus locus quo maria
suscepit deum spiritualiter est mens marie pacifica et quieta
secundum quod in psalmo dicitur Factus est in pace locus eius et habitacio
eius in syon. Et quia [illegible] speculum nisi speculatio
Certe quia [illegible] deus in mente sua habitare quiescit. quicumque
deum mente sua speculari desiderat, oportet ut ei
in pace mentis locum faciat. Nam sine pace mentis
nemo venit ad speculum contemplationis. Unde apostolus ad hebre-
os xij. Pacem sequimini cum omnibus et sanctimoniam sine

qua nemo videbit deum. O quis enarrare vel etiam cogitare sufficiat in quibuslibet certitudine speculacionibus quam sancta est syon, quam sancta illa mens Marie fuit, in qua illa misteria que ceteris mortalibus sub velo serva-bantur sereni-ssima mente videbat. De hoc beatus Bernardus Anshelmus ait: O quan-tum in nobis pietatis videre considerare quanto cruciabatur amore quo tui desiderio estuabat. Hec ergo dum incol-ume animo contemplaretur que audierat, que viderat, que cognoverat, quantis monebatur in secreta spiritu suo celestium secretorum meditamentis. Est locus quo maris dum propter contemplationes et verum mare. De quo accipi potest illud Gen. ii: Flumen egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradisum. Paradisum spiritualem et mundum paradisum universalem et etiam filius irrigavit virtutis paradi-si. Hoc flumine venit Marie ipsum ipsi que ait Eccli. xxiiii^o Dixi rigabo ortum plantationum mearum. Sicut et ipse sanctus Gregorius bene loquens de verbis illis ait desuper rivos aque descendentem. Ber. Vidi speciosam desuper rivos aquarum et super aquam refectionis eam dux educaverat et nutriverat. De qua multi educti vinum eius irrigat terram delicias et infundunt omnium voluptatum. Est locus quo maximum deus suscepit mansionem in celo et locus glorie. De quo dicit ad Job loquens: Numquid ostendisti aurore locum suum, quasi dicat: non tu sed ego. Ego ad te pervenit aurora locum suum ostendit in celo sed ad me. Bene autem dicit suum quasi comparando et discernendo locum suum ab aliis omnium sanctorum locis. Hunc etiam locum habent in Apocalipsis xiiii^o

[illegible]

Intulerunt sacerdotes archam domini in locum suum Sic-
[illegible] loci et super omnes choros angelorum. Hic denique
locum et in celo dignissimum [illegible] beatus Bernardus quod ait Nec e-
nim in mundo locus dignior virginalis ventris templo in
quo maria filium dei suscepit nec in celis regali
solio quo mariam marie filius sublimavit. Dicitur ergo
maria # s[cilicet] virgo propter amorem. Primo # denunciacionem
[illegible] in plenissima eius significacione. Secundo #
[illegible] in clarissima eius purificacione. Tercio
conductionem solis iusticie in mirabilissima filii
eius generacione. Quarto # [illegible] loci glorie in
gloriosissima eius assumpcione. De [illegible] consideracione et
lucidissima virgo maria non solum # s[cilicet] sed etiam bene
nos [illegible] amoris. Nam sicut [illegible] per auroram
significatur et ipsa nobis ad deum et mediatrix. ad ange-
los pacificatrix. ad demones defensatrix. ad nos ipsos
illuminatrix || Primo attende quod aurora vero maria
nobis ad deum et mediatrix sicut virgo in [illegible] signatur
et ubi dicitur Tunc et dies et [illegible] et nox [illegible] fabricatur
[illegible] auroram et solem sicut beatus gregorius ait. Dies
vita iusti. nox vero vita [illegible] precessit. Et ideo
dominus [illegible] filios israel precedebat per diem in columpna
nubis per noctem vero in columpna ignis. quia ab ardore
[illegible] nubes protegat [illegible] et [illegible] ignis
impios [illegible]. Vbi etiam sol vel intelligitur [illegible]. Sol
[illegible] iusticie qui illuminat electos et [illegible]
[illegible] quandoque [illegible] in mundo [illegible] in iudicio
[illegible] in inferno. De hac [illegible] intellige

porrigit illud eccli. xliii° Tripliciter sol exurens montes id est
superbos peccatores. Item quod sic bene congruenter. In medi-
atrice inter nos et solem istum indigemus Et ideo in
spiritualiter in predictis sicut autem inter noctem et solem ponit
medium quod est etiam ordine naturali media et aurora
media et beatissima virgo maria quod inter noctem et solem.
inter hominem et deum. inter hominem in infirmum et deum
infirmum optima mediatrix iure dei assignatur Et Bernardus
homo ber. li. dicit Securum iam habet accessum
ad deum ubi mediatorem cause sue habet filium ante
patrem et ante filium matrem. Christus nudato cor-
pore ostendit patri latus et vulnera. Maria Christo pectus et ubera
non potest ullomodo fieri repulsa ubi concurrunt et orant
tot lingua disertius. Hec clementie monimenta et
caritatis insignia ¶ Quarto attende tamen quod aurora
nostra maria nobis et ad angelos pacificatrix sicut
significatum est Gene. xxxii° Ubi legitur quod angelus qui cum
Jacob luctabatur benedixit eum in aurora. Non enim
dimisit eum Jacob donec ipsum benediceret in aurora/
lucta fuit inter angelum et Jacob discordia fuit
inter angelos et homines Homo enim peccando offen-
dit ~~deum~~ creatorem Offenso autem creatore omnis offen-
ditur creatura. quanto magis illa que creatori magis est iuncta
Illa ergo lucta portat huius discordie est figura Sed
est adveniente aurora adveniente maria / pacifi-
catus est angelus atque homo. Et ideo Ita quod in ipsa aurora in ipsa
virgine maria angelicam benedictionem consecutus est
homo Angelus namque virgini dixit Benedicta

tu in mulieribus et per hanc benedictionem virginis
sic consequimur benedictionem patris et salutem in filio virginis
benedictionem dico illam de qua apostolus ait ephe. 1. Bene-
dictus deus et pater domini nostri ihesu christi qui benedixit nos
in omni benedictione spirituali in celestibus in christo
Hanc etiam benedictionem ipse benedictus filius bene-
dicte virginis confirmabat quando dicet Venite be-
nedicti patris mei etc. Jacob quarto amorem attendentem
et nos mariae admonemur gratias agamus pro benedicto
quia cum angelis pacificati sumus. Merito christi per mariam.
Merito per mariam homines cum angelis pacificantur
quoniam per mariam ab hominibus angelorum chori reintegrantur
sicut Anselmus insinuat dicens O femina mirabiliter
singularis et singulariter mirabilis per quam elementa
renovantur. inferna remediantur. homines salvantur. Angeli
redintegrantur. Tercio attende bene quomodo maria
nobis est contra demones defensatrix sicut sig-
nificatum est Job xxiiii Ubi de homicida et de fure
et de adultero dicitur Perfodiunt in tenebris domos
sicut in die condixerant sibi et ignoraverunt lucem
Si subito apparuerit aurora arbitrantur umbram mortis
homicida dyabolus. fur dyabolus. adulter est dyabolus. Ho-
micida inquam est quia genus humanum occidit. Fur est
quia gracie bona porcius nobis subtrahit. Adulter est
quia sponsam animam dei corrumpit. Item quando nos
mala facimus malefici. quando nos mala suggerit maligni
facimur. Perfodiunt itaque in tenebris ignorantie
in tenebris obscuritatis viciorum domos anime nostre

domos viri de quibus in ps(almo) dicitur: Deus in domibus eius cognoscetur /
perfodiunt [illegible] reperientibus perforatas domos illas multis ille
liberet habitare quod Luce xix dicitur: hodie in domo tua
oportet me manere. perfossis autem domibus perforantur [illegible]
ad infelicem per consensum [illegible]. Item quanta mala
isti malefici occidendo. furando. adulterando. committunt
in [illegible] / Ad evadenda quoque tanta pericula / ut nobis aurora
appareat. ut nobis mane [illegible] fuerat. Hi enim fures
apparente aurora / si vero nobis adveniente et fulgente
mane mundo [illegible] umbram mortis. adhuc sic tenebre
demonis. sic [illegible] sic fugantur sicut homines tenebre
et fugiunt umbras mortis. [illegible] ho(c) [illegible] [illegible] ait
Non sic tenent hostes visibiles quolibet [illegible]
multitudinem copiosam. sicut aeree potestates
mane vocabulum et exemplum. flumen et perenne
sicut [illegible] a facie ignis [illegible] inclinavit [illegible]
[illegible] nominis recordationem. devotam invocationem. soli-
citam imitationem || Quarto attende bene quod aurora
mundo manet. nobis est quo ad nos ipsos illuminativa ad
operandum. Apparente namque ab ascensu aurore incipiunt
operari ut in ps. ciii. dicitur: Hoc ipso facimus opus media
post [illegible] laureas ab ascensu aurore dimittere [illegible] =
diei [illegible]. Quo nobis necessarium sit videlicet ut bonis
operibus insistamus / et ut vitiis resistamus. Necessarium
namque nobis est ut bonis operibus insistamus et ideo [illegible]
ante [illegible]. nos ipsos facientes opus. Unde apostolus
nisi de quo apostolus ait Gal. vi. Cum tempus habemus

operum bonum ad opus. Bene autem dicit nos ipsi faciamus
Nos ipsos non nostros vicarios. 2a ad Cor. vj°. In omnibus exhi-
beamus nos metipsos sicut dei ministros. Dicit enim mandatum
non mittentes alium, non personam vicariam, sed semetipsos
exhibent dei ministros. Sicut beata virgo exprimitur. Dicit
Maria absque dubio miseratrix ipsa exstitit, quae bene
gessit, quem ipsa parturiens alebat et fovebat, in presepi
reclinavit, et a facie herodis abscondit, fugiens in
egyptum, et omnem infantiam eius pie multo affectu compas-
sionis caritate, ita ut usque ad mortem crucis ab eo indubitanter
non discessit spectatura, non solum gressibus pedum sequendo
sed animo fideli, verum etiam imitatione morum. Sic ergo ad imi-
tationem dico necessarium nobis non solum ut bonis
operibus insistamus, sed etiam ut vitiis resistamus et
ideo bene additur de lanceis tenendis. Tenere
enim debemus lanceam zeli contra impetum vitiorum, contra
impugnationem dyaboli, carnis et mundi. De hac
lancea ubi dicitur Je. xlvj°. Polite lanceas, induite
vos loricis. Lorica iustitie a malis protegimur, sed lancea
zeli malum impugnamus. Hec lancea zeli contra vitia non
expedit in mundo. Deus quoque expedit lanceam iuste suum
in medio. Unde in Sapientia dicitur Acuet iram in lanceam
in lanceam. O qualis bellator fuit ... zeli
sua lancea. Reg. ... Hic bellator egregius, primo cum
qui primum ... supplantavit, expugnavit vitia diversa
etc. Ut ergo bonis operibus fideliter insistamus et malis vitiis
resistamus, necessarium nobis et ... insistamus

mane suffragia imploremus. Debet enim quasi ab aurora
aurore operari et quasi irradiare exemplo et vita mane
ad bonum operandum incitari. Sicut autem operari debemus
donec egrediantur astra. Hoc est donec aer non lucide
fulgeat astra exeuntia de corporibus evolant ad astra
quod sunt ora astra id est egressa vel ad sunt egressura ad astra
splendidissima astra et aurore vere mane. Distanti
Bern. hug. qui ait: Tu vera solis expressissima imago aue
multa asteroit deo et assistentium virginali puritate
in celis gloriosa perfulges. Dicit quoque beatus bedis
sua gaudeant aurore vita sit mane. Quia ergo cetum
sicut solem aurore. o. mane. Ipsa igitur quia aurora
purissima. Quia mane dulcissima fuit cetum nobilissimum
solem et astrum dum mentem assumpsit filium eius clarum — de flore
Omnium cetum. Viso quomodo quia fuit cum
mane sicut sol cum aurore ipsum precedente
Videamus nunc quomodo quia fuit cum mane
sicut flos cum virga florente. Maria enim est illa
virga de qua dicitur ysa. xi. Egredietur virga de radice iesse
et flos de radice eius ascendet etc. Sicut herbas
oculum nunc apparuerit et primo ad virgam secundo ad
florem considerationem nostram dirigamus. Primo ergo
consideremus quod virga ista virga virginalis virgo maria
sicut patet per bern. amb. qui virginem alloquitur
ait: Tu ipsa que deum genuisti in populo israhel in
virgam emisisti. Virga de radice iesse surrexisti et
floruisti. Virga aaron produxisti et peperisti
Est autem maxima virga femina virga ~~sig~~ signata
maria

virga aurea. virga ferrea. Maria est virga fumea incipien-
tibus. virga lignea proficientibus. Virga aurea continue-
ntibus. Virga ferrea incorrigibilibus et demonibus.
Dico quod virgo Maria est virga fumea incipientibus et
penitentibus. De hac virga dicitur Canticorum iii°. Que est ista que
ascendit per desertum sicut virgula fumi ex aromatibus
mirre et thuris et universi pulveris pigmentarii.
Desertum est cor peccatoris quod vitiis desertum est a gratia
et virtutibus. Fumus autem aromaticus fumus suavis ac est
aspiratio spei venie. Beata itaque virgo Maria per deser-
tum quasi virgula fumi ascendit quando ipsa suffragio
et cor peccatoris fumum spei venie suscipit. Hic autem
fumus generatur ex aromatibus mirre in contritione et
thuris in confessione et universi pulveris pigmentarii
in multimoda satisfactione. Nullum piissima virgo Maria
desertum abhorret. nullum peccatorem despicit. sed
quantumque periculosum suavissimum spei venie fumum diffun-
dit. Unde optime beatus Bernardus sic ait. Peccatorem. o. Maria
quantumlibet fetidum non horres non despicis si ad te suspi-
raverit tuumque interventum penitenti corde flagitaverit.
Tu illum a desperationis barathro pia manu retrahis spei
medicamen aspiras. ac toti mundo despectum materno
affectu amplecteris. foves. nec deseris quousque tremendo
iudici miserum reconcilies. Item virgo Maria est virga
lignea virga florida proficientibus. De hac virga dicitur Numeri
xvii°. Quod virga Aaron que utique lignea fuit/ flores
simul et fructum habuit/ per flores virtutes signatur

que post transitum dyabolice hyemis in cordibus ani-
marum sicut bene dicitur hiis floribus dicitur Cant. 2o Iam hy-
emps transiit ymber abiit et recessit flores apparuerunt
in terra nostra. Transeat ergo hyemps transeat tempus
et tempus quo caritas refrigescit et tunc nostra flores
virtutum apparebunt. O quam hiis floribus virgo flo-
rida habundavit. teste Bernardo [illegible] que ipsam alloquens ait
Tu stola aureola aromatum a celesti confecta pigmen-
tario virtutum cum floribus delectabilis et vernans.
Verum autem per flores virtutes ita per fructus opera virtutum
significantur. De hiis bene Eccl. 24o dicitur Et fructibus
eorum cognoscetis eos. Quando ergo in virtutibus et virtutum
operibus per exempla et merita maria perfecit virga
virginea florida et fructifera nobilis et virgo maria.
Est virgo maria et virga aurea perfectis et contemplati-
vis. De hac virga legitur quod cum Hester cum duabus
puellis ingressa ad regem assuerum que nimio tempore
pene exanimata fuisset extendit ad eam rex virgam
auream ad confortandum ipsam. Hester interpretatur
elevata vel abscondita et signat animam contemplativam
quia in contemplacione elevatur deo et absconditur in abscon-
dito faciei sue a conturbacione hominum. Ista per con-
templacionem ingreditur ad regem assuerum ad regem celi
cum puellis cum quibus ingreditur sunt due vires anime
videlicet intellectiva que precedit per cogitacionem
affectiva que sequitur per dilectionem. Dicitur autem quod sic
ad Christum ingressa fuit quod per tempus [illegible] ac deficit
cum inaccessibilem divine glorie claritatem nisi

terribile divine inspectionis severitatem attendit
Virga aurea. Virga regia et illa aurea regina virgo
maria. Aurea quidem et caritate, regia vero nobilitate
aurea propter mundiciam. regia vero propter misericordiam
aurea insuper propter incorrupcionem et integritatem vir-
ginalem. regia vero propter dignitatem et potestatem regalem
Hec filius virga ad actum contemplacionis confortandam
clemens extenditur. Cum filius virgo maria contemplacio-
ni devote insisteret ave tam pia et tam dulcis
~~ingredi~~ ingereret quod ex hoc ipsa ad quem tremorem divi-
ne inspectionis et a splendore divine glorie confortatur
Hanc virgam illa contemplativa anselmus ad se extendi
desiderauit quando tam devote exclamavit dicens
O pulcherrima ad intuendum. amabilis ad contemplandum.
delectabilis ad amandum que excedis capacitatem
cordis mei prestolare dona infirmi animi et sequen-
tem Est virga ferrea et virgo maria demonibus et incor-
rigibilibus. de hac in mag. accipit per illud psalmo
Reges eos in virga ferrea etc. O maria a virga aurea
pius virga ferrea dicitur. virga aurea hominibus. virga ferrea
2 dicitur demonibus, arceat demones a nobis. Hoc dona
petimus et devote petamus cum Innocencio petere
et dicere sic. Ave dei mater alma que ex dignitate
qua dei mater es imperare potes angelis et demonibus
compesce demones ne nos noceant. precipe angelis ut
nos custodiant. Hec ergo beata virgo maria et nobis
virga firma in nostra passione. virga ~~florida~~ aurea

in mente contemplacione. Virga sancta in mente defensione
Hec virgam contemplat et admiratur Bernardus O virgo
virga sublimis ad quantam celsitudinem verticem sanctum
erigis usque ad sedentem in throno usque ad ipsum maiestatis / ad
quam mittis radicem humilitatis. De flore
Quarto consideremus florem huius
virge. Consideremus inquam in virga virginis. in
virgine maria quadruplicem florem. videlicet
florem preciose virginitatis. florem virtuose honestatis. florem
mirabilis fecunditatis. florem immortalitatis. Primo
ergo consideremus florem in maria florem preciose virgini-
tatis de quo flore dicitur ysaie xxxv. Exultabit solitudo
et florebit sicut lilium. Quam convenienter solitudo
dici potuit. que tam libenter solitaria fuit. quam
etiam eciam solitariam angelus libenter salutavit
Unde Ambrosius ait Solam in penetralibus quam
nemo virorum videret solus angelus reperit Sola
sine comite et sola sine teste. Quomodo autem ista
solitudo. quomodo maria virgo exultavit ipsa dicat
audiamus Et exultavit spiritus meus in deo saluta-
ri meo. Hec etiam solitudo floruit quasi lilium
per virginitatem. O lilium angelicum. O flos celestis
O vere flos celestis quem tantum dilexit apud illa super-
celestis dicit eum Bernardus Apud illa que patris mei
lilia que floruerat inhabitare paradisum angelorum
quando ad civitatem nazareth que interpretatur flos
advolavit et suam alentem preconie virginitatis
florem petiit Illi insedit flos virginitatis quasi

tot habet folia quot sunt virginitatis custodie et premia
Unde quasi flores sunt corone pro martirum sunt multiplicare
Unde beatus ambrosius ait. Cum in toto mundo virginei
flores marcescunt inviolatis sibi certis coronas innectat
et reprimendo pudoris aulam immaculati corporis
affectu consciencie integritatis conservavimus ad palmam
ait in pavillione sponsum sanctum amplexus est et pro virginitate
gracia meruit virginitatis ad celeste thalamum pervenire
Quarto considerandum quod flores in medio floris vere
est honestatis morum et vite et de hoc quod nunc dicitur
audiamus. Dicitur igitur ecclesiastici xxiiijo. Flores mei
flores honoris et honestatis. Unde quasi pulchrior est flos
venuste et honeste vite. flos morum et disciplina
Quod et pluraliter dicuntur flores mei. quod dicamus
quod tot sunt in mulieribus flores quot virtutes. Hec sunt honeste
vite flores quia sunt virtutes vite honestatis. De hiis
floribus dicitur canticorum ijo. Flores apparuerunt in terra nostra
De hiis floribus eciam dicitur canticorum jo. Lectulus noster floridus
Ecce flores in terra. flores in lecto invenimus
Terra quod mens activorum. lectus autem mens contemplativorum
Terra enim quod mens sanctificatur in bona actione
lectus autem quod mens quietem fovetur in contemplacione
Unde quod sit mens activa sive contemplativa. semper
quod floribus virtutum est venusta. Hoc quoque notandum
quod flos honestatis. unus flos cunctis virtutibus quasi
tot habet folia quot bona et merita habet anima
Unde quam florida fuit terra quod floribus lecti marie
que in florida honestate vite florebat cum.

virtutum hic benignitate sicud testatur / beatus Bernardus dicens
Tu sancta agricola aromatica. o maria a celesti gratia
pigmentario virtutum omnium speciosis floribus delectabiliter
decorata. nec quis pulcherrima ... Cum nec mirum
excellentiam. Viola humilitatis. lilium castitatis. Rosa
caritatis hic sunt. Secundo considerandum quod in maria
florem mirabilem fecundatas. Hic flos est ipse virgo
filius de quo specialiter dicitur / Ysaie xi / Virga de radice
Jesse et flos de radice eius ascendet. Et dicitur quod pulchritudo
pulcher hic flos extitit 3. Primo pro nascendo. et quia
misere ... 3. quasi peccator moriendo Iuxta illud
Job xiiii. Quasi flos egreditur. O quam candidus magnificus
in ... et quam rubicundus in passione fuit flos iste.
Flos virginis angelice delectabilis. Flos floribus ad decorem
preciosus ... flos et unicus filius. Flos can-
didus ex multis et electis rubicundus. Flos in quem
desiderant angeli prospicere. Flos ad cuius odorem reviviscunt
mortui. Felix silva que produxit hunc florem virga.
Felix magis virga que produxit hunc florem in silva.
Felix super omnia flos sine quo nec virga nec silva esset.
Vere felicissimus flos in quo spiritus domini sic requievit ut
sine ipso nullus gratiam spiritus sancti habere posset. Testatur hoc
beatus Jeronimus dicens. Ipse est qui in magna silva humani
generis requievit ut inveniat. Gaudium super hunc
florem requievit ita quod absque ipso nec sapiens quis esset
... nec intellectus nec consilium nec fortis nec eruditus nec
pius nec plenus timore domini. Hic flos quasi cor hec folia
quod sunt ... misteria et exempla. Qui hunc florem haberi

desiderabis virgam floris florebat. Hic flos et nimis alte
derivatur / virga tamen flexibilis est pietate. Et si flos
est rarissimus quia in celo et in terra non invenitur nisi unus
et tamen communissimus. Tamquam flos non in orto clausus
sed in campo omnibus transeuntibus expositus / et ideo bene
dicitur per illud Canticorum ii° Ego flos campi. Qui bene flos
campi dicitur non solum [illegible] quia sine opere cultura humana
producitur. Hic bene [illegible] notavit et dixit Campus sine
ope floret in humano [illegible] non seminatus ab aliquo
nec defossus sarculo non impinguatus fimo. Hec ordo sic
virginis alvus floruit / sic inviolata et integra casta
manens permansit. [illegible] perfecta [illegible] virore florum pollens
cuius pulchritudo non videatur corrupcionem. cuius flos
in [illegible] non marcescat. Quarto consideremus bene
in maria florem gloriose immortalitatis. De hoc significatur
et per Numeri xvii° ubi legitur. quod virga aaron flores
simul et fructum habuit. In virga aaron recta
virgo maria per eam figuratur. In virga viridis maria re-
virendo. In flore autem corporis glorificati pulchritudo
In fructu vero anime eius beatitudo per eam significatur
Florendum enim est quia corpus sine eius flores in immor-
talitate sicut in psalmo dicitur. Mane floreat et transeat
flos autem perit in morte sicut dicitur. ysay. xl° Exsicca-
tum est fenum et cecidit flos. Refloruit autem in glo-
riosa resurrectione. Unde dicit in psalmo Refloruit caro mea. Iste
flos glorificationis corporis quasi tot habet fo-
lia quot corpus glorificandum habet dotes et [illegible]
et [illegible] quidam sicut doctores probabiliter sentiunt [illegible]

[illegible] patitur (?) corporis secundum [illegible]

et racionabiliter probare mereamur quod fideles christi fir-
miter pie amplectuntur, videlicet quod beata virgo maria
in suo corpore sit assumpta. corpus suum cum anima sit glo-
rificatum. De hoc nota verba augustini sic ait. Digne eundem
beatam mariam. beatam in incorruptibili anima et corpo-
re in filio suo. cum filio suo. per filium suum. ne
ullam sentiret debitae corruptionis corruptionem quia eum pariendo
nulla fuerat eius integritatis corruptio. Secundum hoc ergo
maria vere dicere potest Refloruit caro mea, et secundum hoc
etiam florem et fructum simul habet, florem in qua
corporis glorificati et fructum spiritus beatificati,
florem videlicet in gloriosa corporis pulchritudine.
fructum vero in voluptuosa anime beatitudine. Re-
spondetur autem quod secundum quadruplicem florem predictum
et virgo maria quadruplicem habuit florem simul
et fructum. Simul namque habuit florem virginitatis
et fructus materne fecunditatis. Simul habuit florem
honestatis et fructum humilitatis. Simul habuit
florem humanitatis et fructum deitatis. Simul
habuit florem immortalitatis in corpore et fructum
bone voluptatis in anima. Hos ergo beatos flores in
virga virginea diligamus. et illos novos gaudiorum
flores de orto virgineo colligamus quod videt quod
colligatur quod nobis mandavit. beatus bernardus cum ad mariam
loquens dixit O vere deliciarum nobis et vere carnis O
sanctissima maria, que ex eo multiplici gaudio flores
colligimus, quanto maior est dolor quia magna multi-
tudo delectationis immensum orbi mundi suppleverit

Dicitur dulcissima virgo maria. Ecce virgo dulcis cernimus sicut
flos cum virga ipsum produxerit / sic ergo ut etiam dulcis sit
in isto sermone nobis / utimur et nos florem istum dum
natum ipsum xpm amen. De magistra

Domina nostra o dulcis. Dulcis clemens. Dulcis fami-
liarissima. Dulcis [illegible] o dulcis dulcis aptissima
dulcis dignissima dulcis cernimus. Cernimus enim scilicet
quod superbiam et sicut sol cum aurora ipsum preveniente
sicut flos cum virga ipsum produxerit. sicut rex cum regina
in palatio ingrediente. Viso ergo quomodo maria sit aurora
solem [illegible] solem iusticie preveniens. Viso quod quomodo
maria sit virga florem [illegible] florem nostrum perferens
videamus nunc quomodo maria sit regina ad regem [illegible]
ad regem glorie ingrediens de qua iii. Reg. x°. dicitur. Quod
ingressa est regina saba ierusalem cum comitatu multo
et divitiis. Vere regina et nimis [illegible] aug
quod ait. Hanc vero facientes reginam celorum [illegible]
precipit angelorum. Unde quod dicitur hec regina differentiam in
sermone [illegible] regina nostra deum ingressa differendum
est. Considerandum ergo est quod maria egredientem progre-
dientem ingredientem supergredientem invenimus
egressa eius et nature. Progressa eius et gratie. Ingressa glorie
supergressa superhabundantie. Egressa autem et nascendo. Progressa
proficiendo. Ingressa preveniendo. Supergressa omnes sanctos exce-
dendo. Egressa et sine peccato. Progressa sine exemplo. Ingressa
sine obstaculo. Supergressa sine [illegible] // Primo
considerando [illegible] quod invenimus mariam egredientem ad nati-
vitatem suam sine peccato. Ipsa namque fuit [illegible]

prov. xxv. Aufer rubiginem de argento et egredietur
vas purissimum. Rubigo ablata fuit de argento quando
ab originali peccato maria sanctificata fuit in ventre
et tunc sic egressa est vas purissimum. Hoc distingu-
endum est vas purum, vas purius, vas purissimum. Vas
purum in egressu fuit quicumque sanctificatus processit
ab utero quod carnem fomitem tamen ad mortale et ad
veniale peccatum inclinavit in ipso sicut quidam dicunt
fuisse in Jeremia. Vas autem purius in egressu fuit
[illegible] ex utero sic sanctificatus processit quod in ipso fomes
ligatus vel ductus est ad effectum mortalis peccati extinctus fuit
iiii sed ad veniale inclinavit sicut in beato Johanne Bap-
tista de quo canit ecclesia: Non levi saltem maculare
vitam famine posses. Vas vero in egressu purissimum
maria fuit quia ex utero sic sanctificata processit quod
in ea nec [illegible] fomes ad effectum tam mortalis
quam venialis peccati non inclinavit. Unde beatus Bernardus
ait: Ego puto quod copiosior benedictio in eam descen-
derit sanctificationis que non solum ortum eius sanc-
tificaverit verum etiam vitam ipsius deinceps ab omni
peccato custodierit immunem. Ablata ergo rubigine
originalis peccati egressum est ex utero vas purum
in Jeremia, vas purius in Johanne Baptista, vas
purissimum in maria. Tercio considerando invenimus quam in-
venimus mariam precedentem per gratiam sine exemplo
in cant. vi. Que est ista que progreditur quasi aurora consur-
gens pulchra ut luna electa ut sol. Hic tribus lumi-
nibus videlicet aurore lune solis comparatur maria

Sed in ipsa lucidissima excellencia / fuit enim in carni-
eius et mentis excellentissime virginitas. Lucida fuit in vir-
ginitate eius excellenter. Lucida fuit in fecunditate
lucida excellenter. Lucida singulariter quia ab ipsa genera-
cione et ambobus grata fuit ista virgo beata. Ipsa enim
virginitate sua carnis ardorem refrigeravit. teste
Bernardus qui ad eam loquens ait Tu ardorem vetite
concupiscentie castitatis in tua virginea carne carnem
extinxisti Et fuisti in eam perfecta ut astra mundi
post tuam munditie carnem eam indicaverit / ut ea
sue divine puritati agglutinare non despexit Ipsa
etiam virginitate sua ambobus celi angelis deo grata
fuit quia ut Jeronimus ait Semper et angelis cognata
virginitas / # Secundo lux legitur Genesis xxxii° Quod
angelus in aurora benedixit Jacob / Hunc Jacob
Christum castum per significare / qui fortitudine sua corpus
suum de supplantavit sed non solum a patre celesti
sed etiam ab angelo benedictus in aurora Hoc est
in castissima virgine maria Cui angelus dixit Luce
primo Benedicta tu in mulieribus Et pulchra ut
luna fuit virgo maria in luminosa virginitate
fecunditate. Pulchrificando enim lune consistit in
lumine recepto a sole Mensa est quod pulchra
luna fuit maria / quia enim ille sol recepit totum
et recepit et in ipsa Maria gratia et illa luna in
eam pulchritudinem ille vir esse sedit / quia plena dei
dei Hinc dicitur plene lune universum in domum

sed saltem Beata virgo fuit luna plena quia ei deficiens fuit
luna gratia plena. Quarto electa ut sol fuit maria in lucidissi-
ma fecunditatis singularitate. quam non solo primo nec
angelis vere sed ipse dei filius sol iustitie in sole taliter
naturaliter sicut possunt. Deum in maria concepit fuit
valde. Unde mulier singularis fuisset si virgo parvum hominem
concepisset. multo autem singularius fuisset si virgo ange-
lum concepisset. Sed super omnia singularissimum fuit
quod virgo deum concepit. deum peperit. Unde quod virgo bene
angus ait Anselmus Vere virgo singularis a nobis per-
comis excellentissima singulariter inveniatur mundo per-
venit cum tamen sic ad celi fastigia sublimaris
ut verbum in principio apud deum manens de supre-
ma celi arce susciperes. Beata igitur virgo pressa et
quasi aurora consurgens in intacta carnis et mentis
virginitate. pulchra ut luna in ammirabili virginis
fecunditate. electa ut sol in adoranda per virginalis
decore. Tercio consideratur hanc quod in Beniamin ma-
riam ingredientem ad gratiam celestem sine obsta-
culo. Quis enim obstare posset tante regine cum
tanto comitatu ingredienti. Que nobis significata est
per reginam Saba de qua dicitur iii° regum x° Et ingressa
ierusalem cum comitatu multo et divitiis camelis
portantibus aromata et aurum infinitum nimis et
gemmas preciosas. Videtur in hoc beata gloriosam
mariam ingredientem in celestem ierusalem. Consideran-
do ingredientis excellentiam. ingredientis potentiam

potencia

ingredientis opulenciam. Considera excellenciam in preparacione, potenciam in comitiva, opulenciam in apparatu. Vide ergo excellenciam principaliter regine nostre quare in eo quod dicitur regina saba que interpretatur clamor. Maria enim est regina mundi ubi enim est clamor gemitus. Est etiam regina celi ubi est clamor iocunditatis. Clamant enim in celo sicut apocalipsis iiii° dicitur. Quietem non habent die ac nocte dicentes. Hoc est ipsa regina clamancium cum ceteris clamantibus clamare non cessat. Testante augustino qui ait. Tu maria gemitus celi civibus sine fine clamant concentu angelico archangelico que sociata indefessa voce Deo suo sed clamare non cessat. Hec vero est regina quam psalmista desiderans ait. Astitit regina a dextris eius in vestitu de. au. cir. va. etc. Hanc reginam ad reginam suam possunt fiducialiter accedere in mundo ei servientes fideliter. Unde in libro regum. Precessit nos regina nostra. Precessit et tam gloriose suscepta est. ut fiducialiter sequantur dominam servi clamantes. Trahe me post te. Item considera in ingressu regine nostre potenciam comitatus ipsam stipantis. In eo quod dicitur cum comitatu multo. Ingressa est enim maria in celestem ierusalem cum multo comitatu potencium angelorum. Unde in libro Ieronimus. Legimus quod sepe ad funera et sepulturas quorundam sanctorum angelos advenisse et animas electorum usque ad celos cum ymnis atque laudibus detulisse et per pauca. Quanto magis credendum

est mulierum sanctarum cum sanctis virginibus sine fasti-
nio obviam venisse genitrici dei / eamque ingenti lu-
mine circumfulsisse / et usque ad thronum olim sibi
ante mundi constitutionem paratum / cum laudibus
et canticis spiritualibus perduxisse. Sic secundo in
maria opulentiam meritorum / in qua numerus
preciosorum / attulit namque secum ante infinitam
dilectoris dei et proximorum / gemmas preciosas virtutum /
et donorum / aromata bonorum operum et exemplorum /
parum et quia de thesauris marie dico respectu eius quod
Eccl bij mulierem alloquens dicit / In manibus tuis
tuis sunt omnes thesauri miserationum dei. Absit ut
cesset manus tua . neque tua gloria tua minuatur/
quia angeli cum penitentes ad veniam instigant
ad gloriam sumitur / Ingressa est igitur maria deo ad
gloriam eternam regina celorum . ingressa est cum multo
comitatu angelorum . ingressa est cum divitiis in
numerabilibus meritorum || Quarto considerandum hanc
quia invenimus mulierem supergredientem omnes sanctos in-
superhabundantia meritorum et premiorum sine fi-
ne Iuxta illud Prov. xxxi. Multe filie congregaverunt di-
Supergressa vero es in natura. Supergressa es in gratia
Supergressa es in gloria. Supergressa es omnes universas
filias . universas animas . universas intelligentias
angelicas o maria. Dico quod maria in natura super-
gressa est universas filias hominum . Quia quoad naturam non

admittit virgo concepit 2 peperit Vn ysayas Ecce virgo con-
cipiet 2 pariet filium non solum quia virgo filium sed 2 quia deum filium
peperit super omnem naturam est Vnde Bernardus ait Deus non nos habuit
usus nescivit ignorat vo/ments non capit humana/ primit
celum semper vix terram 2 res mira requisivit Habet
totum cum corpus per gabrielem marie denunciavit/conceptum 2 per
ipsum nuntiatum Item superexcellens cum maria super omnia universas
creaturas corpore non solum gratia plena sed 2 super ple-
nitudinem fuit testi habete quod dixit Aue gratia plena Postea
replevit spiritus sanctus superveniet in te/sic ea gratia plena fuit/
sed amplius superveniens postea spiritus sanctus gratie. In hystoriis
plus quam plena Vnde Bernardus Veniente spiritu sancto plena fuit/nam super
plena 2 superaffluens fuit maria Item superexcellens maria in
plenitudine 2 super omnis universas intelligentias celos angelicos. Ipsa enim chierarchia
Zephiring sicut legitur iosue super firmamento angelico est
exaltata Ascendit plane super omnem gradum humanum Ascendit
usque ad celos Vnde 2 nos quo transcendit 2 celestia omnia
super gradu terrarum Vnde Bernardus maria cum existens 2 2 existens
2 existens 2 superexistens existens cum nascendo ad verbum
2 existens 2 superexistens existens cum nascendo ad verbum
mysterio existens cum efficiendo virgine principiorum universa
cum procedendo ad regnum celorum Imperatrix cum recte gerendo gratia
omnium virorum Vera dulcissima virgo maria. Vnde tertio sicut sal
cum aurora procedente/sicut flos cum virga florente/sicut rex
cum regina procedente Aurora suavissima fuit ut 2
natura sit flos rarus Regina potentissima fuit ut 2 nobis
sit tecum gratia filius tuus Vnde in alio loco

Benedicta tu in mulieribus 2cetera Ostensa cum sup quomodo
maria apud vite sue purissima in noticia nimio

pro anime salutem. Confessio est secunda quia propter copiosissima gratie
affluentia meruit gratia plena nuncupari. Confessio est tercia quia
propter specialissimam dei presentiam meruit dominus tecum fore insinuari.
Confessio autem nunc est quarta quia propter gratissimam presentiam sic videlicet
cia sibi benedicta tu in mulieribus merito. Accedens gloriosus ille
archangelus Gabriel gloriose illi virgini Marie salutans gloriosa saluta-
cionem dulcissime consummavit in benedictione dicens: Benedicta tu
in mulieribus. Hanc sinam tenens [illegible] ait Benedicta tu in mulieribus
in plus quam omnes mulieres et [illegible] maledictionem [illegible]
totam abstulit. Benedicta Maria [illegible] Gabriel. Benedicta tu in
benedicta propter plenitudinem gratie vite venerande. Benedicta propter
celsitudinem presencie [illegible] incarnande. Benedicta propter pleni-
tudinem partus [illegible] Benedicta propter magnitudinem gratie [illegible] cumu-
lande [illegible] generantem. Quia benedicta est Maria propter
plenitudinem gratie in ipsa venerande sicut apte audivit [illegible]
dicente: Ave gratia plena. Benedicta tu quia plena gratia invenisti
gratiam apud dominum et in benedicta es apud deum. Benedicta propter accessum
[illegible] ad filium benedicta [illegible] gratie [illegible] vite in
salutem. Benedicta est Maria propter gratiam cordis propter gratiam oris
propter gratiam operis. Benedicta [illegible] propter gratiam [illegible]
Benedicta [illegible] propter gratiam [illegible]. Benedicta [illegible] propter gratiam
[illegible]. Benedicta es Maria propter gratiam cordis propter quam cor
tuum fuit [illegible] sicut paradisus dei. Ita ut de hac be-
nedictione merito dici possit: Benedicat nos [illegible] benedictione
spirituali in celestibus in Christo. Haec gratia [illegible] in
benedictionibus [illegible] deliciosum est factum sicut paradisus dei
Ita ut de hac benedictione merito dici possit: [illegible] benedicat.

nos in ea benedictione spirituali in celestibus ... Vnde gratiam
mente humana in benedictionibus virtute deliciosa fuit sicut
paradisus dei Cant. iiii. deliciosissima mens dei non solum
mente sed etiam ventre fuit maria gerens in se lignum vite
assim ... paradisus dei tunc quando lignum vite mundo
protulisti quando qui manducauit viuet in eternum Heu quam longe
est ab hac benedictione marie cuiuslibet mens que non est pa-
radisus dei in benedictionibus gratie sed est sentina diaboli in
maledictionibus malicie Talis est ut sicut ps. testatur dilexit
maledictionem et veniet ei etc. Item benedicta es maria propter
benedictionem cordis et insuper propter gratiam labiorum eius Unde ps.
diffusa est gratia in labiis tuis etc. O quanta in orationibus deuo-
tissima quanta in collocutionibus utilissima gratia in labiis marie
fuit O quanta ad homines quanta ad angelos quanta ad deum
fuit Item nam de verba labiorum
gratia sed in labiis marie fuit Item nam de eius labiorum
eius dulcedinem audiuit testante Cant. complacuisti in silencio
... placeret ex verbo eius ipse tunc clamat de celo O pul-
chra amica mea ... fac me audire vocem tuam ...
decentissima quam prudentissima quam disciplinatissima quam sanctissima
sicut fuerunt labia tua maria Et io ... benedixit te deus
in eternum Item benedicta es maria non solum propter gratiam de-
corum cordis non solum propter gratiam oris sed etiam propter gratiam
morum et conuersationis Eccl. Benedicit te dominus pulchritudo
iusticie mons sancte maria non solum propter gratiam cordis
sed mons dei propter excellenciam virtutum propter altitudinem vite
et morum Hic est mons de quo loquitur Daniel lapis sine manibus
excisus id est christus ex maria sine opere maritali natus est
pulchritudo humanitatis pulchritudo iusticie pulchritudo
morum et vite in maria tota fuit ut de ipsa in canticis canti-
corum dicatur Tota pulchra es amica mea pulchritudine a summo
pulchra in morum disciplina Cant. iiii. Quod autem maria gestit
est tanta puritatis et simplicitatis tota gratia et virtus fuit tota

mea et misericordia quam de celo prospexit. Tali pulchritudinem marie
dominus videbat in vita. Quamvis longe ab ista videre marie
[illegible] in christo / sicut dicitur marie / videbat et pulchritudo
misericordie. Quia [illegible] Discedite a me ma
ledicti in ignem eternum. Ecce videmus quod maria [illegible]
videbat propter pulchritudinem gratie / videbat propter gratiam con
solationis / videbat propter gratiam lingue / videbat propter gratiam vite
Ideo [illegible] videbat est maria propter excelsitudinem
[illegible] propter videndum fructum sue ventris. [illegible] illam
videbat quam [illegible] videndum prefert. Unde ps. Benedixisti domine terram
tuam. Terra ista est maria de qua ps. Veritas de terra orta
est. [illegible] ait Ego sum vitis et vinum [illegible] vos quia
tu videbas / Io. videbis fructus ventris tui [illegible] quia [illegible]
videntibus dulcedinis / Io. tu videbas [illegible] a domino ab angelo ab
homine propter [illegible] videbat eos / a domino videbat eum agente
videbat eos ab angelo videbat eum angelo nuntiante videbat
eos ab homine videbat eum prophetante / Sic videbat maria propter [illegible]
eius a domino videbat eum operante sine [illegible]. Unde in libro regum
legitur quod videbat david dominum obediendo / obediendo [illegible] domum [illegible] sanguinis
suis / et [illegible] sicut christum quod [illegible] fuit / fecit et [illegible] nobis
[illegible] usque ad sanguinem. Sanguinavit in dorso per flagella. Sa
nguinavit in capite per spinas. Sanguinavit in latere per lanceam. Sang
uinavit in manibus per clavos / Sicut fuit domus fuit maria
Unde ps. Replebimur in bonis domus tue. Archa in hac domo
locata est christum sicut / christe [illegible] / [illegible] archa est
In archa fuit virga et urna aurea et manna. Archa fuit
carne christi sanctissimam. Urna aurea animam christi preciosissimam /
manna vero divinitatem christi dulcissimam. Sicut / christe [illegible]
m / propter hanc archam id est ihesum christum filium marie. Dominus benedix
it domum marie. Ideo domus videbat ex qua processit cum
vita. Augustinus. Videbat tu in [illegible] quam vita [illegible] et [illegible]

peperisti. Item benedicta es propter prolem ~~[illegible]~~ non solum
a domino benedictam cuius operante sed etiam ab angelo benedictam
cuius nunciante. Unde benedicta tu in mulieribus. Quia non tantum
etiam Augustinus ait Terra irrorandi terram advenit. Ideo benedicta tu
secundum quod sic est terra. Terra non sicut creator cum creata sed est
sicut pars cum parte propter fructum. Unde benedicta es. Vel benedicta
quia sicut per fructum effudisti quem concepisti ipsum et post partum virgo
permansisti et ideo perpetuam benedictionem meruisti, quia non habens parem
nec angelicam nec humanam sed hominum et angelorum dominum peperisti. Item quia
Beda etiam ait Vel etiam benedicta in mulieribus quia sine exemplo
muliebris sexus generationis cum decore virginitatis etiam gravida es ho-
noris et pudoris. Ut merito virginem diceret deum ac dei filium
te generare. Item benedicta es Maria propter prolem non solum a domino
benedictam eius operante non solum ab angelo benedictam eius nun-
ciante sed etiam ab homine benedictam eius prophetante. Unde Elizabeth
que consultante in utero eius infante repleta est spiritu sancto exclamat
dicens Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui. Ma-
ria enim fructus est ager. Unde Genesis. Ecce odor filii mei sicut
agri pleni etc. Quia Maria plena gratia ... de cuius vir-
ginalibus fructus vite processit. Unde Luce ... super omnes mulieres
benedicta propter filium. Secundum quod Augustinus ait O femina super feminas bene-
dicta que virum omnino non novit et virum suum utero circumdedit.
Ecce videmus o dulcissima Maria, quia tu propter benedictum
fructum ventris tui es vere benedicta benedictione divina, angelica
et humana. Heu quam longe ab ista benedictione mater est que propter
maledictum fructum ventris sui maledictam dicunt divina,
angelica et humana. Unde maledicta a deo, maledicta ab angelis
et maledicta ab hominibus erunt propter ... Tertio presenti
... quam vere benedicta sit Maria propter plenitudinem ...

sue Ipa namque per illa Ruth figurata est Iudea eius a domino
filia quia post misericordiam posteriorem superasti prius unde ma
fuit quod exhibuit deo eo quod ipse depinxit in mundo posterior vero
ma fuit quod per mille ducentos annos exhibuit de celo
posterior utique post misericordiam superavit quia ista illa multi
innumerabilium multitudine beneficiorum contulisset Rs Christi
mater possit quod ineffabiliter maria propter misericordiam sua sit bona
deo cum inestimabilis sit maria unde propter quod ipsa tandem
estimabilis est Iudea Hic B Rs nunc nos Iudea multi
latitudine sollicitudinis et studium queat describere Iudea
est maria per multiplici misericordia quia per eam recipit Christus et recipit
Iudea utique est quia per eam deus homini placabilis Iudea quia
est quia per eam Christus deus acceptabilis est Iudea itaque est quia per
eam diabolus superatus est Dico enim quod maria Iudea est quia per
eam homini deus placabilis est sicut figura est in abigail ipsa offerens
potens placuit david qui placatus dixit Benedictum eloquium
tuum et benedicta tu quia prohibuisti me hodie ad sanguinem ut ulciscerer
me manu mea Naabal stultus figurat peccatorem David
peccatorem stultus est ut vero dicitur Iustus obstinatus infinitus est
numerus Abigail maria figurat ut patet in patris mei exultatio
Vnde ipsa dixit Exultavit spiritus meus in deo salutari meo Abigail
Abigail dicitur patris mei exultatio David figurat David
offensus est Naabal stulto propter abigail placatur quia deus iam
propter mariam reconciliatur Abigail David placuit verbis
et muneribus maria placuit deum precibus et meritis Abigail verbis
spiritualis maria vero eternaliter auxit dum illa quando ista vero
dominum extra gladium auertit propter quod S Memento domina ut pro nobis
a gladio domini nos manum abiciat ut tu dei amans
sed quia prius suscepimus misericordiam de manu dei nunc Ideo enim

maria non solum benedicta est quia per eam deus homini placabilis est
sed etiam ipsa benedicta est quia per eam homo deo acceptabilis. Deo quod
per ipsam benedictam benedicti sumus. Unde in opusculo ad [illegible]
istis benedicto in medio terre cum benedixerit dominus exercituum dicens
benedictus populus meus. medium terre benedixerit dominus exercituum dicens
per virginem mariam in qua sicut in terre medio inchoata est nostra salus
benedicto. Ugo. pe. [illegible] aut ipso [illegible] operatus est salutem in me-
dio terre. de isto medio Ber. ait maria non ab re [illegible] terre
medium appellatur. Ad illam enim sicut ad terre medium sicut ar-
cham dei sicut ad rerum causas sicut ad negotium seculorum
respiciunt et qui habitant in celo et qui habitant in inferno et qui nos
precesserunt et qui nos sequuntur. Illi qui sunt in celo ut resarciantur
qui in inferno ut eripiantur qui precesserunt ut prophete fideles inve-
niantur qui sequuntur ut glorificentur. In hoc medio benedicto terre medio
benedicta est a spiritu benedicta est a deo patre dum per bonitatem dei
[illegible] deo accepta est. Quid mirum si per benedictam mariam
benedicti et accepti sit deo tota [illegible] est per ipsam benedicta
sit terra universalis. Unde [illegible] exclamans dixit [illegible]
benedicta et super benedicta benedicti [illegible] terra non solum terra
a terra sed etiam [illegible] Est enim maria non solum
benedicta quia per eam deus homini placabilis est non solum quia
benedicta quia per eam homo deo acceptabilis est sed etiam in deo benedicta
quia per eam diabolus homini superabilis est. Unde per judith significata
de qua dicitur benedixit te dominus in virtute sua quia per te ad nihilum redegit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] alijs [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
omnis [illegible] [illegible] sua milicia [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] diaboli [illegible] [illegible]

benedicta / decimus

inimicis nostris terribilis ut castrorum acies ordinata est quia
multiplex est miseria mea propter quam videre me Marie indigeo et mea
Ista sunt videamus interimus R quod ait vir pietatis tue vide
ipsa quia apud deum invenisti graciam nostra facie mundo tuis
luminare medela pusillis corde robur afflictis consolacio
peccatoribus adiutorium et liberacio servis tuis pedibus obtinendo
Ita videmus o dulcissima virgo Maria quia tuos vide videre per
tua multiplici gracia et misericordia / videre in quam eos / quia propter te deum templa
est, videre quia propter te hos deus gratificat videre eos quod propter te diaboli
ab hoste superati / sicut propter tempus ab hac Marie videre semper
deo placeamus non est / semper deo gratia non est / semper a diabolo sub
iugamus est et tu a deo maledicimus est Karissimi fratres karissimi
presenti quo est videre sit Maria christi magnitudine glorie sue
Videre gloria domini de loco suo / gloria domini est glorificata in domino
quod videre est christi gloriam quod de loco suo duplici / videre
deum est magis de loco quo ipsa apud filium requievit in celo
Videre est et de loco quo filius eius apud eam requievit in utero /
utrumque enim locum dignissimum est sicut patet R sic dicitur / nemo
in mundo locum digniorem significat utero templo in quo filius dei
Maria suscepit / nec in celo regali solio in quo Mariam filius
Marie sublimavit Videre est Maria christi gloriam suam subli
missimam copiosissimam stabilissimam Videre domum christi gloriam
suam sublimissimam dignitate Videre christi gloriam suam copi
osissimam in necessitate Videre christi gloriam suam stabilissima
perpetuitate ¶ Primo dico karissimi quod videre est Maria christi
gloriam suam excellentissima dignitate de hac videre ait
pro pro quod dicitur in psalmo Videre corone domini benignitatis
tue / Ideo quia est annus gratuitatis / annus benignitatis / annus

benignitatis. Primus est annus exultacionis in deo. Secundus eiulacionis in
inferno. Tercius exultacionis in celo. Primus annus habet dies et noctes.
Secundus habet noctes et non dies. Tercius habet dies et non noctes. Dico quod
primus annus habet dies et noctes, id est bonos et malos, quia sunt in hoc
mundo simul/tantum autem sunt dies et noctes in hoc anno quia sunt simul
boni et mali in hoc mundo. Secundus annus habet solas noctes, id est solos
peccatores et peccatrices noctibus tenebrosiores/tantum autem sunt noc-
tes in hoc anno quia sunt simul peccatores in inferno. Tercius annus habet solos dies,
id est solos bonos diebus clariores. In primo anno equanimitatis boni
et mali equanimiter tollerantur. In secundo anno severitatis mali
severissime cruciantur. In tercio anno benignitatis boni benig-
nissime coronantur. Primus autem annus benedictionis corona est ipsa
Maria. Ipsa enim est corona omnium electorum. Sicut enim super ipsa
est corona omnium sanctorum; sicut corona est super caput locata solis/
sic Maria que super capita omnium sanctorum exaltata est. Sicut testatur
1o Ieronimus: Exaltata meruit super coronas angelorum et ultra provenit
quod humilitatis mire nata est. Filius enim est summa et corona sanctorum quia
manet nos sub corona. Sed quod sublimius benedicta sit corona
... Maria omnibus est benedictum sequuntur de qua
2 Una est nobis hic manens civitas sed eam inquirimus ad quam
quadam Maria benedicta pervenit. Que ut bene benedicta est Maria in
solio sibi gloriam cum sublimissima dignitate sed gloriam eius
copiosissima immensitate cum capia tanta est quod ad omnes se
diffunditur et in meritis ab omnibus diffunditur etc. quod dicitur in Iudith
benedixerunt eam una voce dicentes/tu gloria Ierusalem tu leticia
Israel/tu honorificentia populi. Benedixerunt eam omnes. Nam
omnes signum est universale/regnans tria appellativa omnes

angelus hoc / quod mariam benedixit. Deus namque benedixit mariam /
pater benedixit eam filius benedixit eam spiritus sanctus benedixit eam omnes
tres persone benedixerunt eam. Angeli et benedixerunt mariam / prima
ierarchia benedixit eam 2a benedixit eam 3a benedixit eam. Omnes
angeli benedixerunt eam hoc quod benedixit mariam / gavisi benedixerunt [Angeli et benedixerunt mariam]
ut mariam / beatam et benedixerunt mariam ^ benedixerunt eam omnes. Tu
gloria ierusalem triumphantis / gloria mea cum sanctis / tu leticia israel dum
peregrinantis / leticia mea cum angelis. Tu honorificentia populi
peregrinantis / honorificentia mea cum in mundo sanctis. Benedictus sit
ergo dulcissimus filius tuus. O maria quod de copiosissima benedictione tua tantam
et passit bonam per benedictionem filium in terra / ut tamen angeli quod haec
consolari possunt / unde anselmus. Haec tanta bona per benedictionem fructus
benedicti ventris tui benedictio marie pervenerunt. ¶ Item benedicta maria
[propter gloriam eius copiosissimam incessabilem] benedicta es non solum propter
gloriam eius sublimissimam dignitatem / non solum propter gloriam eius copiosissimam
summam immensitatem / immo et benedicta es propter gloriam eius stabilissimam perpe-
tuitatem / Ipsa namque per domum illam figuratur. De quo in paralipomenon dicitur
Tu domine si benedixeris benedicta erit in perpetuum / hoc in perpetuum sicut in psalmo dicitur
propterea benedixit te deus in eternum. Unde dicitur o dulcissima virgo maria
tu es benedicta in mulieribus et super mulieres immo super viros et super omnes
angelos benedicta. Benedicta es mihi propter plenitudinem gratie quam recepisti /
propter celsitudinem persone quam genuisti / propter multitudinem misericordie quam
exhibuisti propter multitudinem glorie quam recepisti. Unde dicitur laboramus
te laudamus te adoramus cum. Unde dicit fac ut [benedictam] per gratiam quam in-
venisti per prerogativam quam habuisti / per misericordiam quam peperisti / ut quod
te mediante sit digne princeps et comitatus misericordie et misere te quod
credere principes faciat nos glorie et beatitudinis sine deus noster ihesus christus

Benedicta tu in mulieribus etc. Hec benedictio in verbis benedicta ad-
versus antiquam maledictionem pro vii vicia. Hic inmundi benedictionem
contra vii ventos gravius Maria optinuit. Benedicta tu in mulieribus
Benedicta utique per humilitatem quam superbia. Benedicta per caritatem quam invidia
Benedicta per mansuetudinem quam iracundia. Benedicta per sollicitudinem quam
accidia. Benedicta per liberalitatem quam avaricia. Benedicta per sobrietatem
quam gula. Benedicta per castitatem quam luxuria. Et post antiquam bene-
dictionem benedicta fuit Maria per humilitatem quam superbia. Superbi enim maledicti
sunt secundum illud Psalmi. Increpasti superbos maledicti qui declinant a man-
datis tuis. Contra hanc maledictionem superbie Maria optinuit simi-
litudinem benedictionem. Unde ipsa per vallem illam significatur de qua dicitur
venerunt ad locum vallis benedictionis. Unde sic vallis humilis est/
Vallis fuit Maria quia tota fuit humilitate perfusa. Item quanto hec
vallis benedicta benedictionibus exaltatur per humilitatem sua tanto per
fidem [illegible] gratia Bernardus. Hec benedicta humilitas matris que
Deum hominibus peperit vitam mortalibus edidit/ celos innovavit mun-
dum purificavit paradisum aperuit hominum animas ab inferis liberavit/
Vallis quanto humilior tanto receptibilior aquarum/ sic et Maria gratiarum/
Vallis autem irrigationis aquarum recipit tam a superiori quam ab inferiori
A superiori quia per pluvias a monte defluentes. Ab inferiori per
aquas de monte eius effluentes. Vallis similis Marie que de superiori
et inferiori que de monte et de fonte irrigata est/ Unde divina et humana
filii sui natura gratiarum benedictione infusa est. Hec utraque benedictio de
qua Legitur quod Axa rogavit patrem suum/ Da mihi benedictionem/ dedit
ei benedictionem pater suus irriguum superius ~~[illegible]~~
et inferius. Axa Marie etiam typum gerit que irrigua a patre celesti
benedictionem suscepit. Dedit ei pater dives irriguum superius in divini-
tate inferius vero in humanitate. Item superius in mente inferius in ventre

Ite super caritate dei Infusus in caritate per Item superius in
contemplacione infusus in actione vel ecce per eius celestis dicit ei bene-
dictionem ineffabilem virginem decet summus infusus in ceteris / Ubi ceteris benedic-
tionem gratie In ceteris vero benedictionem possides unica. Benedicta tu in mulie-
ribus quoniam maria per te maledictionem protulit carnis / Quia tu sua matre
benedicta in celis vel 2 etiam ab angelis benedicta et tamen ceteris
benedicit in celis vel 2 etiam ab angelis benedicta 2 predicans Primo karissimi audiamus quo
modo mulieribus benedicta 2 maria per caritate quam videmus In ludi nam maledicta
benedicta est maria per caritatem quam videmus Inbedi nam sine maledicta
est In mulieribus de invidia Kayn maledictus eris super terram
cum hanc mundi maledictionem recepit Kayn contrarius optimus
ut maria benedicta / benedicta in terra dicta ut / 2 ut illa dabo tibi
ut maria benedictionem / sicut Barra in pectore corde / Sic benedicta marie
filius tui benedictus sic Barra in pectore cordis / Sicut benedicta marie
fuit quia tamen cordis caritatis ardore ignita fuit / propterea ipsa
benedicta per lumen ardentem signata est / quia per fidelem mulieribus benedicta
est. Illis que apparuit in rubo veniat super caput
misericordie benedicto illis que apparuit in rubo veniat super caput
Ioseph / quia in pectore augmentum / benedicta ille que peccatricum
apparuit in rubo / que tamen super caput fidelium apparuit benedicta /
2 vero benedicta cordis tam benedictam flammam producens / benedicta ma-
ria tam benedictam plenam perungens Ex illa magis deus dedit tibi
filium cum benedictum sic Prima est quarta ad deum matri cum
terre sicut eciam deus filius eius sit corporalis Prima est quinta ad proximum
sicut caritate eius / hec proximus filius eius sit spiritualis Et tamen
filii eius sumus 2 fratres Ideo benedictus est iste benedicta maria tam benedi-
cit [illegible] Ad benedicta 2 exultatem nostri sole / sed 2 nobis / quia
est ipsa magnum est / quia amabilis quia videmus per te venire nobis / quia
videmus gaudio / quia gaudiose dicere non audis Et ideo in dona eius
in die nova 2 aliis filii tui sunt fratres vero Primo audiamus

fruo legitur quod vindicta sit mala propter plenitudinem et mansuetudinem quod iracundiam iracundi et maledicta sustinet. Unde in Gen. Maledictus furor eorum quia pertinax et indignatio eorum quia dura. Hanc indignationem mala optinent mansuetudinem vindictoris, cuius mansuetudo fuit tanta quod non tantum ipsa ira caruit sed iram domini ad mansuetudinem convertit. Unde de Abigail scriptum est in libro regum: Benedictum eloquium tuum et benedicta tu que prohibuisti me ne venirem et ulciscerer manum meam. Ipsa est hec mansuetorum mansuetissima ubi fratres ira et mansueta Abigail mansueta mala fuit. Unde nosse quod mansueta fuit mala unde scribit Renoldus igitur diligenter evangelii seriem historiam evangelii. Et si quid forte incomparatorium sit propter divinum sic quod demum signum indignationis occurrerit in maria, de cetero suspecta habeo et attende videris. Ipsa plena magis omnis pietatis et gratie mansuetudinis et plena misericordie.

~~inveniri~~ quam ad eam provocatus. Gratias ei age quia tali mediatrice benignissima misericordiam providit, in qua nichil esse possit suspectum. David Christi scriptum quod mansuetissima maria mansuescit. Ipsa est in multis vindicta. Unde Anselmus. Vere tu vindicta super infinite quos angelos omnis puritatis speciosos superans pietate, audiebat moribundus spe nunc ad tante benignitatis respectum, sed erubescit tante mortis aspectu. ¶ Item audiamus legimus quod vindicta sit mala propter strenuitatem quia accidiam accidiosi et maledictum sustinet. Opera dei strenue et fideliter non agunt. Unde Jer. Maledictus homo qui facit opus dei negligenter. Et licet torpens malediccionem mala meruit rigoris vindictam. Ipsa namque per illam Jahel scriptum est que clavum Sysare infixit, qui non accidiosa descendit sed strenue de virtute in virtutem de inferioribus ad superiora se ascendit. Unde in Judic. Jahel que ascendit. Ipsa vindicta Jahel quod fecit, etc. clavus tabernaculi Sysare infixit Sysara exclusio gaudii ipsius

pt quod mansuetudine inde
vindicta it mulieres
Jahel etc. Jahel
ipsa ascendens
quod meruit maie

et vm dyabolus sequitur / quia et a gaudiis celestibus exclusi et a-
lios excludere festinavit / primo hem ab nos excluserunt per miseriam
quintam generis / cum maledictio exclusa est per naturam salvatoris.
Vnde B. Videte nunc mulieres per quam ipsam virginem a natis mulierum
maledictio prime matris exclusa est. Vel sic per clavum significatur quod caput
dyaboli confrixit. Vnde est clavus iste nisi rigor discipline. Vnde est
rigor discipline accidiosis in quadam clavus in cordis. Rigor
itaque discipline est clavus dyaboli acriter pungens. Clavus est
dyaboli rigiditate confringens. Videte ergo iahel caput dyaboli
clavo mortificatum fuerit / quia videte maria utitur sathane rigore
vite extinxit. Videte ergo nunc mulieres maria Vnde Beda quod dicit ^sunt quas mulieres
Hoc solum videte in mulieribus sed nunc mulieres videtis maria videte
spiritualiter in signis. ¶ 1º audiamus karissimi quo sit videte maria per
debellare tot avaricia. Amari in maledicti sunt. Vnde Petri
in / cor exercitatum avaricia habentes / maledictionis filii. Terra hec
maledictorum maria meruit largitatis effusione videtur. Ipsa namque
tamquam vera satana / sic fuit effusa sic larga et ia de videte
Vnde in prima. Videtur bona tua videte temporalibus / bona ista maria
plusque larga fuit quia larga et perfecte non contempsit. Ideo bona deinde ge-
mitis luna sub pedibus habet / quia cuncta temporalia despexit. Ideo
quante gratie per hanc bona ad hoc defluxerunt. Vt igitur plena be
na fontis vite. Bona salutis mea est maria per hanc namque bona
fons vite ad nos venit. Et per hanc ad fontem vite ipsum Christum
et nos venimus. Vnde B. per te accessum habemus ad salutem. O videte
inventrix vite / mater salutis inventrix gratie, ut per te suscipiat nos
qui per te datus est nobis ¶ 2º audiamus karissimi quo videte est maria
conservatrix contra gulam. Gulosi namque maledicti sunt / sicut patet per regulam primi
morum parentum / per quam ipsi et tota generis humani maledictionem meruerunt

Tercia hanc maledictionem gule maria oppressit abstinencie et tem-
perancie benedictione. merito quia gulam in paradiso materiali habundancie
in paradiso spirituali benedictione temperancie. Vnde dicitur Terra que paradisus
in benedictionibus/ terra gracie copia in maria habundauit/ vt et ipsa gra-
cia virgo maria gracia quodammodo dici possit. Hoc autem gratia vbilibet
grassissima virgo maria fuit perditum in benedictionibus. Vnde in paradi-
so materiali gula eue meruit maledictionem penarum Sic in para-
diso spirituali temperancia marie meruit benedictionem gracie. Vnde dicitur
Maledictio eue gignit in benedictionem marie/ non solum spiritualem in anima/
sed et in corpore/ non solum spiritualem sed et corporalem oppressit. Male-
dictio enim eue fuit parere cum dolore Testante Ber. qui ait Benedic-
ta in mulieribus que illam generalem maledictionem euasisti qua dictum est In
dolore paries filios/ et nichilominus illa qua dictum est Maledicta ste-
rilis in israel/ ac singularem consecuta es benedictionem/ vt nec sterilis
maneas/ nec cum dolore paries. Quarto audiamus tercium quo maria be-
nedicta est pro castitate quia luxuriosi/ luxuriosi namque maledicti sunt. Vnde in
deutero: Maledictus qui dormit cum uxore patris sui et dicit omnis populus
Amen. Contra hanc incontinencie maledictionem/ maria et meruit continencie
benedictionem/ sicut legitur in Judith Benedixerunt illam omnes vna voce
dicentes Tu gloria ierusalem/ tu leticia israel/ tu honorificencia populi nostri quia
fecisti viriliter et confortatum est cor tuum/ eo quod castitatem amaueras
et post virum tuum alium nescieris Ideo manus domini confortauit te
et ideo benedicta eris in eternum. In hac benedictione Judith prefigurabat benedictionem
marie signum Vbi et pro loco a mori ... sit benedicta est mari-
tata casta/ quantomagis virgo casta et mater tali virgo que et dum
pareret/ et ideo sic parere meruit/ quia virginitatem non amisit/ Vnde beda
benedicta est inseparabiliter/ quia et dum gracie donum suscepit et coronam
virginitatis habuit. Notandum autem quod decemnum benedictam coniugatam/
benedictam viduam benedictam virginem Benedicta coniugata fuit sara
Benedicta similiter ... tua Benedicta autem vidua et fuit judith

sicut dictum est Benedicta tu a pro Vidua ergo benedicta Benedicta virgo maria
fuit / Benedicta angelus Benedicta tu in mulieribus Benedicta quam coniugatorum
benedicta magis quam viduarum benedicta et maior quam coniugalis anima
in castitate Benedicta est quam eius Sara et Susanna casta fuit
coniugali Benedicta magis quam eius Judith et Anna viduali Benedicta
maior quam eius maria sit virginali Benedicta Augustinus Bona virginitas quam
gali laudibus Sed eius ergo bona magis viduae domine Augustinus magis
virgo maria cum ponimus hec virgini et virginitas est ut maior benedicta
sit quam nec virum femina nec aliud virum novit eius viri suo benedicta
sit et aliud virum non novit / Secundo et infra est ut maior benedicta
sit et aliud virum non novit et tamen virum venerata
dea sit quam nec virum feminam nec aliud virum novit quam virum aliud non novit
concepit Augustinus Et fera super feras benedicta quam virum aliud non novit
et virum suo virtute concepit Sic ergo benedicta maria pro humilitate pro castitate
tate pro lenitate pro strenuitate pro liberalitate pro sobrietate pro castitate / maria mito fuit
pro humilitate fuit excellentissima / pro caritate fuit compulentissima / pro
lenitate patientissima strenuitate firmissima / largitate affluentissima / sobrietate abstinentissima / virginitate castissima Ergo tu anti
quissima benedicta maria orantes te ut pro tua benedictione nos miseros
absolutos ab omni maledictione dignos nos reddas divina benedictione

Benedictus fructus ventris tui Ostensum est supra quod maria propter
puritatem vitae innocentia mito pro hunc salutationem quod propter copi
osissimam gratie affluentiam mito gratia plena nuncupatur et quod propter
familiarissimam dei praesentiam mito dominus tecum fore dicitur / quod propter
dignissimam suae prolis eminentiam mito benedicta tu in mulieribus in
dignissimam suae prolis excellentiam
cum omnibus nunc est quod propter nobilissimam prolis sue excellentiam
mito benedictus fructus ventris tui proclamatur ipso maria mater filii dei
hic est ille fructus de quo apostolus ait Dominus dabit benignitatem etc.
Et beda exponit Dominus dabit benignitatem / quia ingressum unigeni
ti filii sui templum spiritus sancti gratia consecrant / et terra nostra
dabit fructum suum / quia eadem virgo quae corpus de terra habuit / filium

sum genuit / divinitate equalem deo patri coequalem / sed sub carnis
veritate non consubstancialem / Considerandum autem quod fructus iste est generosis-
simus / fructus deliciosissimus / fructus virtuosissimus / fructus copiosissimus / fructus
enim generositate sollempnissimus / fructus delectabilitate desiderabilissimus / fructus
virtuositate utilissimus / fructus copiositate universalissimus ¶ Primo
considerandum quod fructus iste originaliter est generosissimus et generosus quidem est quia de
utroque regali est generosior autem quia de utroque originali / generosissimus etiam est quia
de utroque principali / de utroque enim patre eius dico et [illegible] quod generosus est fructus
iste quia de utroque regali / de utroque enim [illegible] processit / sicut dominus sibi promiserat
in psalmo de fructu ventris tui ponam super sedem tuam. Sed autem promissa apostolus
[illegible] testem dicens [illegible] fructus est ex ipso semine David secundum carnem
Et ideo fructus iste generosus et nobilis non solum propter regem David sed
propter illos nobiles reges progenitores suos quos secundum genealogiam a
Matheo descriptam computamus in [illegible] Iuxta illud Sapientie [illegible]
[illegible] ¶ Secundo vero licet fructus iste generosus sit propter utrumque re-
galem generosior tamen est propter utrumque originalem de quo dicitur benedictus fructus
ventris tui / ventris virginis qui secundum quod virga Aaron figuratum fuit / flore vi-
ridans sine fructu fecunditatis tenuit Unde [illegible] Numeri xvii
[illegible] cum fecunditas fructus sic accedat ut non deficiat fructus vir-
ginitatis ¶ Ista fructus originalis nobilitas sic mirabilior / vel potestatem
[illegible] est quam principalis plus quam [illegible] celi [illegible] mirabilis et maior
[illegible] nobilitas [illegible] nobilitas [illegible] nobilitas [illegible] Ieronimus
fuit nascendi virginitate parentis / et nobilitas [illegible] in divinitate nasci
tenentis ¶ Sed licet fructus iste generosus sit propter utrumque regalem generosior
autem propter utrumque originalem generosissimus tamen est propter utrumque principalem Unde Ecclesiastici xxiiii
Et nunc fructus tuus benedictus et originale sed tuus. Sed vox huius [illegible]
dicat ergo deus pater ad Mariam / dicat ad ecclesiam / dicat ad fidelem
animam Et nunc fructus tuus benedictus tuus o Maria / ad hunc fructum
producendum [illegible] o Maria ad hunc fructum diligendum illectus / tuus o
ecclesia ad hunc fructum percipiendum collecta / Tuus inquam Maria per assumptam
naturam corporalem / tuus Maria spiritualem [illegible] per gratiam / tuus ecclesia sacra[illegible]

mentalis per eukaristiam / tunc vero in eternali per gloriam. Econ-
tra tunc est / quia ego mea mea generatio est Eccl. xxiiii Ego sicut [illegible] germi-
te / o vere nimis admiranda nimis quoque veneranda nobilitas quia fructus
venerande matris et filii viri eterni / sapientia cordis primi Sap. 8 p
mater alligas me / cum deus est pater / filius patris eterne creaturas / et corona
na tue maiestatis. Sapientia primi cordis est fructus iste virginalis. Iste
est fructus huius generosissimi nobilitas prima / sed infinita sua digni-
tate precedit / omnem intellectum humanum et angelicum sua sublimitate
excedit. Unde quoque & de isto fructu dicitur in psalmo viii Erit [illegible] dum
in magnificentia et gloria et fructus iste sublimis in magnificentia propter
virginalem sublimis propter eternalem sine principali generositatem ¶ 2⁰ conside-
remus quo fructus iste virginalis deliciosus sit / deliciosus est quidem magis
odore / deliciosior quidem in decore / deliciosissimus in sapore. Decore autem
eius fide, odore spe, sapore autem eius caritate percipimus. Unde Bern.
quod fructus manet deliciosissimus est in suavi odore. In Eccl. xxiiii Ego quasi vitis
fructificavi suavitatem odoris / fructus vitis est et plus vitis dum
De creata creator cum peccatum nascitur. De trunco suo magnus
fons educitur / in radio cum de angustia suo nascitur / Vitis vero pal-
mitis sui fructus efficacia / fructus vitis vinum est. Odor autem vini valde
delectabilis est. Unde sic odor de plagis christi odor consolacionis odoris 1 2 10 sicut odor
delectabilis est. Unde sic odor de plagis christi odor consolacionis odoris sanctitatis sit
missionum valde delectabilis est nec christi sanctitatis sicut odor christi traxit
post ipsum ecclesiam et dicit Cant. 1 Trahe me post te / sicut quod nos misericordia hec
in Christum ego percipimus. Signum est quod de odore huius fructus hec pre-
cepimus / sed si aliquem [illegible] quod odore huius [illegible] longe [illegible]
testatur. Unde huius odoriferi fructus fragrancia [illegible] Ecce odor
filii mei ¶ Sed iste fructus non solum deliciosus est odore / deliciosior est
in specie et decore Eccl. in levitico xxiiii [illegible] quod die primo fructus arboris
pulcherrime / primus dicens eciam [illegible] est fidelis / et est fide [illegible]
debemus fructus arboris pulcherrime. Arbor pulcherrima est maria

Pulchrum quidem est folijs est / pulchrior autem in floribus corpus /
pulcherrima vero in pulcherrimis fructibus decoris Unde Ber. fructus magis
iste morit non solum fuanis fuit ad descendum sed delectabilis
aspectu / quo magis hunc vidit fructus dimisit decore de beg
requiret / in quo angeli desiderant conspicere / pulcher utique fructus
est qui speciosus forma Et autem plenius volumus cognoscere fructus
huius pulchritudinem / recurramus ad ipsam pulcherrimam arborem /
referimus eius pulcherrimam matrem et dicimus in Cant. v. Qualis est
dilectus tuus ex dilecto o pulcherrima mulierum Et respondit Dilectus
meus candidus et rubicundus electus ex milibus Iste candor huius
etiam candidus conversationis divinitate / rubicundus humanitate / candidus
per ingenuitate / rubicundus in passione / Ecce quam pulcher fructus Ber. in Cant.
pulcher in celis pulcher in terris pulcher in utero pulcher
in matre caro et cetera Haec autem pulcherrima arbor maria non
solum sed pulcherrimum fructum dedit Unde ipsa fructus autem suo
est caritas / gaudium pax patientia benignitas / bonitas / longanimi-
tas / mansuetudo / fides / modestia ¶ Iste fructus iste bonum non solum
est deliciosus odore et deliciosior decore / sed est deliciossimus sapore /
quod sponsa experta fuit in Cant. ij. Sub umbra illius quem
desideraveram sedi et fructus eius dulcis gutturi meo Sed mirum
si fructus iste tam dulcis est quia tam altus est Ber. Fructus quanto altior tanto
dulcior. Ergo tu solus dulcissimus / quia tu solus altissimus Quis autem
per dulcissimus iste fructus est / cum brevissima est arbor Sed ecce arbor huius fructus
maria et altissima fuit et brevissima Altissima est dignitate / bre-
vissima humilitate Altissima in cordis dei. brevissima est in oculis suis Sed
est licet homo non sit brevis / fructus eius tamen valde est dulcis. Brevis
in volatilibus est apis et tamen dulcior sed fructus eius sed fructus
benedictus mariae in olfactu visu tactu gustu et auditu dulcissimus est
et ideo vocatur Bernardus ubi dicit dulcis in aure odore / dulcis in sapore / dulcis
in spe ¶ 3° considerandum quod fructus virginalis ventris sit utilissimus. ua

venena utuosa est ad productorum salvacionem / ad salvandorum mul-
tiplicacionem / ad multiplicacionem generacionem. Dico quod fructus iste virtutis
est utuosus ad salvandum. Eccl(esiastici) 1. Corona sapientie timor domini
replens pacem et salutis fructum. Glosa: ecce quod dicit pacem et fructum
salutis meae / et pax mea alle(luia) est quod fecit utrumque unum / iste ipse /
ecce hunc fructum et hanc pacem timor domini replevit / quod implevit eum
spe timoris domini. Ubi dicitur fructus salutis / sic quod nulla salus est nobis
Augustinus: Ideo est inquit salus ipsa quem virgo peperisti. In 5° o
maria ecce ubi arbor salutis / quod mundo portasti fructum / sed heu
multi fructum istum faciunt sibi mortiferum / fructum sed multiplici-
um sibi querunt in absinthium etc. / Unde Amos: Convertisti in ama-
ritudinem iudicium et fructum iusticie in absinthium. ¶ [illegible]
iste fructus est valde virtuosus / non solum virtute salvativa / sed etiam vir-
te multiplicativa. Unde in bono opere possumus dicere fructum frumen-
ti vini et olei sui multiplicati sunt. Unde frumentum ad corpus Christi
Id etiam Christi olea / ad eius similitudinem unum referamus / fructum
quod frumenti ad sacramentum corporis Christi / fructum autem vini ad
sacramentum sanguinis Christi / fructum vero olei ad unguentum spiritus sancti
referre possumus. Alibi sic est fructum multiplicari sicut filii in ecclesia /
et multiplicata est ecclesia in filiis. Ideo filii matris ecclesie / sicut hec
dicitur et merces fructus ventris mater. Unde ps. Ecce hereditas domini
filii merces fructus ventris. Unde assumptio hereditas hac accep-
merces / ut fructus donare in filiis sunt hereditas eius. ¶ I[illegible]
fructus iste virtutis non solum virtute salvativa virtuosus est / non solum
virtute multiplicativa virtuosior / sed virtute generativa virtuosissimus. Unde
Gen. 2. Primus fructus iusti lignum vite. Et Gen. 2 lignum quod fuit in medio
paradisi virtute vite generativa. Unde natura. Hic dicitur fructus
naturalis quod est lignum vite et fructus in medio paradisi etc.
nam vitam [illegible]. Conservat quidem vitam [illegible] a corrupcione [illegible]

vite non potest a corruptione omnis miserie nec sic recipiamus in
fructum matris quem amisimus in fructu Adam et Eve Unde Beda
dicit Unde virtus est fructus ventris tui per quem et sine corruptione
et sine hereditate quem in adam perdidimus fructum recipimus
Dicit 5o virtus matris fructus salutem dando spiritualiter salvandos
multiplicando universaliter multiplicatos generando eternaliter beneficiis
suis etc ¶ 1o considerans bonum quo vniversalis dei fructus sit copi
osissimus Veneri tam copiosus est quod omnium plene potest reficere tam co
piosus est quod omnibus potest sufficere tam copiosus est quod nunquam potest deficere Unde primo
quidem copiosus est in 2o copiosior in 3o copiosissimus Dico quod fructus iste
virtus tam est copiosus quod etiam solem qua totus mundus atque creatura
saciatur non potest Iste ad sacietatem reficere potest Unde ps De fructu
operum tuorum saciabitur terra / fructus ventris matris est fructus operum tuorum
domine / tuorum non humanorum / non maritalium sed tuorum Unde .iij. domine opus
est tante virginis impregnatio / tuum opus est gabrielis missio / tuum opus est spiritus
sancti superventio / tuum opus ubi et carnis unio / tale opus tuorum
domine est fructus iste / quia de talibus operibus quasi de quibusdam floribus processit
fructus iste. Unde est in nazareth quod interpretatur flos. Unde .ij. apparuerunt
flores isti / B / In nazareth annunciatur sorte nascimur quod in flore sperat
fructus processurus Terra quo isto fructu saciatur est caro humana quia ad modum
terre fert est germinatiua sive utilium sive inutilium herbarum i. cogi
tacionum et desideriorum Ista autem terra fructu matris saciatur Unde ps
Saciabor dum apparuerit gloria tua [illegible] saciatur hoc
fructu fructu [illegible] et in miseria fructus saciatur credentes Unde Salo
mon [illegible] dicens [illegible] fructus ille mirabilis quia humani generis
[illegible] saciavit Unde non [illegible] virtus quod
copiosus iste fructus est quia etiam saciare potest quia totus mundus saciare
non potest [illegible] fructus iste virtus non solum tam copiosus est quod in saciare
[illegible] etiam plene potest reficere sed est tam copiosus quod ad universitatem
saciandorum potest sufficere / [illegible] est fructus arboris [illegible]

qua daniel / fluvius eius inunctus est / contra universorum in ca. universorum
erit in duo videntur defectum resurrectionem Unde pulchre signatur
in leuitico xxv. In illo dicitur vndecim mensa anno sexto et faciet
fructus trium annorum Annus sextus etatis vi. vii et viii Iste annus
sextus anni est plenitudinis vi. etatis. Ibi venit plenitudo
temporis misit deus filium suum Hic itaque annus protulit deo filium / fructum
fuit utique tam copiosum / quod per ipsum in anno vii° videntur Anno viii°
defectum Anno viii° resurrectionem habemus omnes fructus maris mortuorum /
quod est duos sufficiens universitati creaturarum / hic ergo est fructus maris
vii. etatis. Illa ergo singulari puncta est gratia atque impletum
fecit ipsum vestrum suum fructum / quam copiosior fecit universitatis
dominum. Est enim fructus iste videlicet non solum tam copiosus est quam in
saciabilem ad sacietatem sufficere potest / non solum ad hoc copiosior
est quam aliarum saciendarum universitati potest sufficere Sed etiam tam copi
osissimus est / quam in civibus saciandis et auget magis potest deficere Unde
non deficiet fructus eius / Infinita copia / quia copia deficiens nescit.
non deficiet fructus eius. Infinita copia / quia copia deficiens nescit
deficere utique non potest copia huius fructus divinum / cum sit copiosissimus
totum videntur vii. etatis. Videlicet fructus omnium tunc / quod est videlicet sed
non tunc ergo fructus iste copiosus est solum ad sacietatem sufficit / et
sufficit copiosissimus dum saciandis 16
prosior dum saciandorum universitatem sufficit / copiosissimus
numquam non deficiet / videlicet nunc lector / videlicet auditor / quod gloriosissimus
quod deliciosissimus / quod virtuosissimus / quod copiosissimus / sit fructus nostri maris
videlicet / videlicet quod sit gloriosus ex vero regali / gloriosior de imperiali /
gloriosissimus ex primali / Et vide quod deliciosissimus sit dulcis / deliciosior
dulcior / deliciosissimus sapore / et vide quod virtuosus sit ad curandum / virtuosior
ad multiplicandum / virtuosissimus ad conservandum / vide quo copio
sior est ad sacietatem / copiosior ad universitatem / copiosissimus ad per
petuitatem Hec vii conditiones huius fructus signari possunt per illos vii fructus
de quibus capitulo xxii Apocalypsis Johannes dicit / Lignum vite afferens fructus vii

Et quia fructus iste ligni vite omnibus habentibus est ad vitam producens | ideo merito
sed ho ad laudandum huius fructus auctorem inducitur | Ipsa laudem mereatur quia
fructus facit ut hoc fructum frumentum mereamur per eundem fructum

Benedictus fructus ventris tui etc. | Postquam audimus de fructu
ventris male qualis et quis sit et contrarius. | Videamus nunc quomodo
sit et quibus debeatur. | Fructus namque iste benedictus non solum est fructus
ventris sed est mentis. | Fructus est maxime solius ventris. | Fructus autem
mentis cogitatus fidelis anime. | Fructus ventris per carnem | fructus mentis per fidem
vnde Ambrosius | Dicit secundum carnem vna est mater christi | secundum fidem tamen omnium est christus
cuius enim anima concipit verbum dei in maculata et immunis a viciis | vnde
Ambrosius | Anima namque mens sicut fructum sibi voluit ad se | sed a viciis
immunis est. christus autem | Fructus est mentis non viciose sed virtuose | non
viciose per unum peccatum mortalia | sed virtuose quia vicia capitalia | Fructus iste
humilitatis quia superbia | Fructus amandi quia invidia | Fructus virtutis quia ira
Fructus liberatum quia accidia | Fructus liberalitatis quia avaricia | Fructus ab
stinencie quia gula | Fructus continencie quia luxuria ¶ Primo legimus
de domo quod | Fructus iste benedictus sit humilitatis quia superbia Reg. xix. | Quod
cumque reliquum fuit de domo Juda | mittit et radice deorsum et fa
ciet fructum sursum | De domo Juda fuit beata virgo maria | De
domo inda est quelibet fidelis anima | Illa corporalis ista spiritualis | Illa
per carnem | Ista per fidem | et ideo non solum maria | sed et quelibet fidelis anima
volens facere fructum | debet mittere radice deorsum | Radix autem deorsum
mittere est humilitas et profunditas radicis per ad genua reddere et super
laudem radices arbor quanto fuerit preciosior | tanto radix ipsa debet
profundior. Vnde Greg. | Quanta maior es | humilia te in omnibus et coram deo
invenies graciam | Aliquando arbor quanto maior est | tanto citius vento
inflatus est subvertitur | si non magna et profunde humilitatis radice
firmatur | Vnde primo 5° quanto radix illius arboris profundatur fuerit |
quae fit in sublime excreverit | et fructum amplius decorem fert maturum

Vn Ambs | ipe fructus ventris tui est flos radicis | de quo ysa | Ex
iet egredietur virga de radice iesse et flos de radice eius ascendet | Cui
cuius tam hac humilitatis radice descendens insurgit / ipsa enim fruc
tus sursum habuit. sursum autem in alto a tellure | sursum in alto
affectu | sursum in contemplatione | sursum in dilectione | Sic ergo fructus iste
sudes humilitate / et ro maria super omnes flores fuit hoc fructu
dignissima Vn B | ergo hec sublimis | ad quam celestes ... nec
... sicut [...] | usque ad thronum maiestatis | quia in altum mittit
radicis humilitatis | ¶ 2o videamus quis fructus iste amarum sit cum
deus [apud] deum et parvulus quia audiat Vn ps | Ecce hereditas domini filii
merces fructus ventris | hoc exponit Ambs | hereditas domini filii
sunt quia merces illius sunt ... de matre venire processit | Multi enim
sunt filii mercede huius filii | quia fructus ventris virginis genuit |
sunt filii mercede huius filii | ... Meruit enim nascendo | me
ruit ... meruit hanc mercedem ...
ruit ... sacerdo | meruit ... sustinendo | meruit do
cendo | meruit salutem [operando] ... | meruit moriendo | meruit re
surgendo ... hac mercede exigit deus
nos ... annis | et ... nos ... | hac mercede ... Deus
2a Cor. 13 | ubi bonum est ... actis eius afferre mercede
... est ... fructus ventris | hic est ipse fruc
merces ... non ... sunt filii merces fructus ventris altissimi | et merces celestis filii adoptivi | Cum autem sit iste
ventris altissimi | et merces celestis filii adoptivi | ... autem sit iste
filii ... filiorum ... diligite parentes et patres filios. filii ergo dei et filii
... filii | ... cum ... ... | ...
esse sit ... deum et proximum diligunt | Vn ap | ... | Estote
imitatores dei sicut filii karissimi et ambulate in dilectione sicut et Christus
dilexit nos | Math | diligite inimicos vestros | benefacite his qui oderunt
vos ... ergo filii dei amatores dei et proximi | sic fructus ... ven
tris virginis | merces talium filiorum merces est ipse est fructus ven
deus | Vnde ... fructus iste diligentibus se / et io maria super omnes flores fuit
caritate affectu ... | Vn Aug | ... caritatis ... ... sufficientes
caritatis ... misericordia maria | in quibus ipse qui deus est caritas | ...

incepibus corporalibus referunt ¶ 9 Item videamus quis fructus marie
videndus sit patientiam et [illegible] quia vero de hoc dicitur in Iob dixisti
5° illi et vero patri/ et per hoc quibus fructus optimos dixisti et patri
dixisti [illegible] et patientiam Item aut talis fuit/ ipse per hoc fructus
optimos protulit Duo aut optimi fructus vero benedictus et alter mediis
fructus est caritas In ep fructus aut spiritus est/ caritas fructus quia inve-
niuntur alii qui sint boni alii vero meliores 13 primus quia est caritas
optimus est quia omnis alii sint sic videtur vere dicitur Optimus aut
fructus benedictus est ipse et regalis a viris scriptura est Iacobus est fructus
beatus Elizabeth Iohannes melior fructus Anne marie fructus optimus
est iste Item atque fructus elizabeth Iohannes 13 melior fructus marie
Iste/ pensa fructum quibus iste fructus de qua sit tria producti et vi
dolus quod sit optimus Iudicis Illa fructus iste est ligno de ligno/ deus de
deus. ancilla deus et hoc filius dei mire fructus de terra O felices qui
castigationem disciplina atque tam patiente sunt et tam patiente/ quod ex
hoc inspissatur concepto fructum penitentiam/ fructum patientiam/ fructum
patientissimum In ep Omnis quidem disciplina a primo non videtur gaudii
sed meroris postea aut fructum patientissimum [illegible] fructus redde[t]
inspice Caritatem aut patiens [illegible]/ fructum referunt optimum
In marc fructum afferunt in patientia Ideo 5° fructus iste videndus est
[illegible] et patientiam Et in marie sunt omnes hec fuit intrissima semper
nec oculo nec verbo nec facto tenuissimum impatientie signum ostendit solo
patientissima fuit testante Iudicis [illegible] eorum docto marie fuit/ mitis
in verbis gravis/ mitis in actibus 3 verecunda ¶ x Item videamus quis fructus
marie sit germinum se et laborantium quia accidit In quer honorem
labor sufficiens tolosius est fructus Item ancilla 5° est fructus iste cum variis laboris
2m quia apis parit fructum mellis In ecc Brevis in volatilibus est
apis/ et virum dulcoris est fructus eius Considera bene quomodo apis de
certo ad certum/ de arbore ad arborem/ de flore ad florem discurrit
et fructum mellis Item et in meditationibus et desideriis et zelo animarum

ille namque boni
fructus et veri fructus

mia

verum

di discurre et exempla instorum et maiorum perfectorum / discere de flore
ad florem .i. de virtute ad virtutem / de exemplo ad exemplum / discere
maxime super illum florem .i. quod inveneris totum melius dum fructum / super
illum itaque florem qui est et flos et fructus / hugo de sancto victore / flos maxime xpc
est quod velut boni arboris fructus et nunc processu virtutis nunc floret
nunc fructificat in nobis / saborem fructus suum et hoc fructum / quia bonorum
saborum bonorum saborum est fructus iste / ita et illorum de
quibus dicitur / sapiens / sapiam quod abierit et disciplina perfecta / et vita
eius est spes illorum / est in arbor illius sit fructum / sed hic fructus
iste videns est excitatus sit in bono quod accedia / et in media hoc
fructu est fuit distinctissima / quia super omnes homines fuit excellentissima
hugo de sancto victore super hoc verbo / magnificat anima mea dominum / sicut legitur / cum
animi affectu in excessibus laudibus officio / totam quam animo / totam
anima affectu i excedit magnitudine contemplanda totum in eius
ex fructus / quod discernere nos / in eius magnitudine contemplanda totum in eius
propter observandas operando ¶ L videamus quomodo fructus marie
sit liberalium quod avaricia / et maxime illorum liberalium / quod hoc fructu
in ponitur aliis temporalibus / hugo in cantica / vir affert pro fructu
eius mille argenteos / in longitudine sua / dicit unus linea / glosa / quoniam
eius mille argenteos / i longitudine sua / dicitur / sed / quinto perfecte de nu
lo perfectio per argentum / de mundanum accipitur / sicut quoniam perfecte de mu
dano per xpo reliquit / ipsa quod mille argenteos pro fructu reddidit /
sicut que dare voluit mille anima in longitudine / dicit / falso aliquid pan
pauperibus providendo / per hoc fructu / ut sit sicut oliva fructifera
sicut rami vel frondes sine fructu / sed unica
fructu sine fructu / quod sine copiosissimo tulit / ipsa sicut
quod deus / et maria quod sine fructu sine copiosissimo tulit / ipsa sicut
oliva fructifera ipsa quasi oliva speciosa in campis quemadmodum fuit
oliva fructifera ipsa quasi oliva speciosa in campis / oliva
hugo damascenus / maria in domo dei plantata et impinguata spiritu / oliva
fructifera sub omnis habitaculo facta est / sed quod longe ab ipso
fructu maiorum et terrena contemplacione fuit nec avarorum / hugo lucas
sollicitudinibus et diviciis et voluptatibus vite euntes suffocantur /
et non referunt fructum / sed cum invenit divitias fructum non

capiet ab eis. Hic 5° fructus iste videtur liberalius et excellencius
temporalia est, et ideo est maxime super omnes fuit hoc fructu dignissima quia
super omnes homines excepto liberalius fuit liberalissima. Unde Bernardus quare
veri habent a philosophis [illegible] frenare de domo propria habere potuisse,
[illegible] arbitraria est si [illegible] ut ipsum liberaliter faceret. ¶ 6° videamus
quo fructus ventris Marie sit abstinencium quantum gula. Unde Ieronimus de
fructu [illegible] saciabitur bonis. Fructus Marie fructus est dici potest
non solum quia [illegible] secundum doctrinam, sed est quia est abstinencia. Legitur
De isto fructu saciabitur bonis spiritualibus qui isto fructu abstinens
est a bonis temporalibus. Saciabitur bonis de isto fructu quicumque esurientes
sunt corporaliter, magis autem spiritualiter quia isto fructu vero fructus qui esurit
esurientem et sicientem iusticiam et cetera et potus est. Unde quod hoc fructum
esurit, quia saturabuntur hic in mundo, quia de ipso saturabuntur in celo.
Hic 5° quod hoc fructum abstinentes, ubi autem de hoc fructu comedentes
tes. Unde in [illegible] [illegible] iusto [illegible] fructum abstinencium [illegible]
medet. Hic 5° fructus iste videtur est abstinencium quantum gula, et ideo ma
tria super omnes homines quantum gula temperatissima. Unde in [illegible] [illegible] comessaciones
aut vinolenta numquam fuit Maria, non leviis aut [illegible], aut [illegible]
[illegible], non cum [illegible] amaritudine [illegible] et temperancia [illegible] solet
¶ 7° videamus quo fructus ventris Marie sit continencium quantum luxuria. Unde [illegible] [illegible] steriles et [illegible], quia nescit thorum in de
licto, habebit fructum in respexione animarum sanctarum. Unde in respexione nostra
[illegible], magis autem in respexione [illegible] et [illegible] fructus ventris castissimi
fructus ventris virginalis, multo est fructus continencium spiritualibus, cum enim
[illegible] fructum videtur benedicit [illegible] fideles [illegible], multo continentes
benedicet per ipsam spiritualiter quia [illegible] continencium regina videtur
et [illegible] singularis sunt. Unde dicit Bernardus fructus ventris
tui [illegible] [illegible] sunt omnis generis de cuius plenitudine

tu qz accepisti cum ceteris Ve luxuriosis q nulla pte hnt i
fructu ... Ve auaris q nullu hnt terram q possit fare
fructu germinare Un ... Ceci. Rom. ... nos dabunt
fructu ... fruct iste benedcs ... germe q luxuria Et io
maria sup omes homies fuit castissima ... Vt testat ... in ...
... laus marie | magis ... castitate ... ...
... plus ... q nat ... ... credebat mittere sine
... q maria posse peccare ... maria ... | qui
... fructu ... dignissima | ad mica nos
... ad hunc fructum ... ... ad iuuare
filio tuo dno nro ihu xpo q cu pre z sco spu viuit et
regnat deus in secula seculorum A M E N

Benedcs fruct. Videmus de benedco fructu vetris marie | qs z quales sit | Videmus qz qz z qualis sit. Videamus ut ad qs z ad quales effcs nocius sit Illa fructus iste q malus. fructus iste ad bonum nociuus e ... effcs ad bonu. ... qs e ... in effcs ... malu nociuus z ... in effcs ad bonu. ... benedci fructus sit ... effcs valde utiles. ... utilitates valde nobiles. ... q ... larguore ... fructus laudat ... homies ... q ... e. ... ... fructum sunt ... effcs ... ... pacificacio inimicicie capitalis ... sanacio e ... culpe mortalis. ... reseracio ... ... iracio ire iudicialis. plage originalis ... ... locupletacio ... elongacio pene gehenal ... ... multiplicacio ... ... fructus marie benedcs nociuus e ad ... culpe mortalis. ... ... ysa xxxvi Iste ois fructus ut auferat pccm eius. ois fructus ... ... ille ... q bts Ber ... logus ait In ... ... ois fructus vite ... e arbor vite i medio paradisi. ois ... fructus e totus fructus totus ihc ... fructus ad ... e ad ... dats e. ad ... nats e. ad ... passus e ut auferat pccm hois. ... ... a pctis. ... ... q ioh dicit. Ecce agnus dei ecce q tollit pcca mundi Iste ... agnus ... fructus tollit pcca tam mortalia q venialia. ut q ... ... fructum ... a ... ... fructum portat. ... z a venialibz fructum ... ... ioh xvi ... ... fructum ... ... ut fructum plus afferat.

Secundo beatae Mariae fructus ventris necessarius est ad pacificationem inimicitiae capi-
talis quae fuit inter deum et homines et inter angelos et homines. Unde ysa. lvii dicitur:
Creavi fructum labiorum pacem, pacem ei qui longe est et qui prope est. Fructus ventris Mariae
bene potest dici fructus labiorum Mariae, quia cum de labiis suis distillaverit mellifua
verba illa: Ecce ancilla domini, fiat mihi secundum verbum tuum, statim concepit mellifluum fructum
suum. O vere mellifua labia, de quibus dicitur Cant. iiii: Favus distillans labia tua spo-
nsa. Horum fructus labiorum fructum Ihesum Christum deus pater creavit sive fecit pacem. Pacem
inquam ei qui longe est per culpam ut fiat prope per gratiam, pacemque ei qui prope est per gratiam,
ne fiat longe per culpam. Ipse enim sicut apostolus ait est pax nostra, qui fecit utraque unum.
Factus est fructus iste pax inter homines qui longe est in mundo et inter angelos qui prope est
in celo, utrosque pacificans in patibulo. Unde ad Ephe. ii: Pacificans per sanguinem crucis
eius sive quae in celis sive quae in terris sunt. Itaque fructus iste pax hominis ad hominem, pax
hominis ad angelum, pax hominis ad deum factus est. Quid mirum si per hunc fructum pacem
habeant homo cum deo, cum ipse fructus pacificans sit deus et homo. Testatur hoc Beda qui ait:
Terra nostra dedit fructum suum, quia virgo Maria quae de terra corpus habuit filium
genuit divinitate quidem deo patri coequalem, sed carnis veritate consubstantialem. Tertio
beatae fructus Mariae ventris necessarius est ad curationem plage originalis. Certum est
plaga una g̃nibꝫ plagis homo incides in latrones vulneratus est, scilicet per originale peccatum
tam corpus ad vermem, tam spiritus ad vitia, tam pronus ad malum factus est. Sed hae plage
per hunc fructum sanantur. In hac quidem vita in parte sanantur per gratiam. In futura vero vita
in toto sanabuntur per gloriam. Unde legitur Apoc. xxii: Et angelus ostendit mihi lignum
vite per menses singulos reddens fructum suum et folia ligni ad sanitatem gentium.
Lignum vite est mater vite Maria, vel lignum vite est lignum crucis, vel lignum
vite est ipse auctor vite Ihesus Christus qui est fructus vite. Huius folia sanativa sunt verba
et documenta edificativa. Si autem sanativa sunt folia eius, quanto magis sanativus
est ipse fructus. Ut igitur per hunc fructum sanemur, accedamus ad arborem eius. Accedamus
inquam ad Mariam orantes cum Anselmo qui orans ait: Exaudi me domina sana-
tricem animam peccatoris servi tui per virtutem benedicti ventris tui, qui sedet in dextera omnipotentis patris
sui. Quarto beatae fructus Mariae ventris necessarius est ad relevationem inedie sive famis
mentalis, ne propter defectum nutrimenti deficiat anima deo. Propter quod Joel ii dicitur:
Nolite timere animalia regionis, quia germinaverunt speciosa deserti, et lignum attulit
fructum suum. Desertum quod sine cultura germinat et profert pastum animalium significat Mariam,
quae sine cultura maritali protulit filium qui est pastus omnium fidelium. Ideoque bene dicitur ipsa domina
per prophetam Eze. xxxvi: Terra illa inculta facta est ut ortus voluptatis. Sponsa huius speciose
huius deserti sunt speciosa germina celestium desideriorum, speciose herbe operum bonorum.

speciosi flores virtutum et decorum. speciosa folia utilium verborum. et certe
speciosus fructus ventris sui qui est pastus omnium iustorum. Maria quidem est desertum
speciosum Maria quia est lignum huius fructuosum. de quo dicitur et lignum attulit fructum
suum. O vere mirabile fructum propter quem tanta fames quam sitis iterantur animarum.
Secundum testat beatus bernardus dicens Bonus fructus qui animas esurientium et sitientium iusti-
ciam et cibat et potat est. Nolite quidem timere animalia dei Nolite timere fideles christi
quia inedia deficiatis eum plena pascua in deserto plenum fructum in ligno.
plenum etiam pabulum in presepio habeatis. Ait enim beatus hieronymus Natus inclinatur
in presepio ut fideles omnes velud sancta animalia carnis sue alimento reficiantur. Et
beatus augustinus ait O presepe splendidum in quo non iacuit fenum animalium sed cibus
angelorum inventus est. Quinto bonum nomen est fructus marie benedictus ad evitandum
totum iure iudicialis. quia utique terra habet omnes iustos. sed fructum qui terra iudicium
evadit. terra habet utique omnes iniustos. Unde in psalmo dicitur Erit utique est fructus iusto. utique
quia est deus iudicans eos in terra/eos id est iniustos. sed exponit glosa in iniustos nam
quia iudicabit deus in terra. Deus in iudicio iusti in acre erunt. iniusti vero in terra
remanebunt. quare terrenis quidem deum adheserunt ita ut dicere possit. Adhesit
terra venter meus. Mons quidem hic sed utique est fructus suavis iusto. sic utique erit
iudex gravis iniusto. Unde quod ei quo fructum tam suavissimum contempnunt sibi in iudi-
cio tam amarissimum erit. Secundum dicit Amos vi. Convertistis in amaritudinem iudicium et
fructum iusti in absinthium. fructus iusti. fructus iusti. fructus iustus est fructus marie
de quo certe beatus ieronimus ait. Iustum fructum dedit terra virgo. quare vitas de terra cre-
tae. Sexto bonum nomen est fructus marie benedictus ad elongationem sive
declinationem pene gehennalis sive mortis eternalis. de quo exponit per
sumus. quia dicitur iiii Regum xviii. Transferam vos in terram fructiferam et fertilem vini
terram panis et olei ac mellis et vivetis et non moriemini. In terra marie
vel in terra certe transferuntur qui toto corde ad ipsam convertuntur. hec enim terra val-
de est fructifera ferens fructum panis et vini olei et mellis. Dominum nostrum ihesum christum
Ipse namque nobis est fructus panis confortans contra defectum. Ipse nobis est fructus vini animan-
tis ad perfectum. Ipse quoque nobis est fructus olei illuminans intellectum. Ipse super nobis
est fructus mellis dulcorans affectum propter ipsius certe fructum vivetis regnum et non mo-
riemini morte eterna. Benedicta quidem sit terra huius fructus et benedictus super omnia sit ip-
sius fructus. propter quem a tantis malis exempti sumus. Secundum quod et bene declarat anselmus cum
dicit. Quid digne referam genitrici dei et domine mee. per cuius fecunditatem cap-
tivus sum redemptus. per cuius partum de morte eterna sum exemptus. per cuius prolem perditus
sum instauratus. et de exilio miserie in patria beatitudinis reductus. Benedicta

restitutus

in mulieribus. Hec omnia in dicit videlicet fructus ventris tui in regeneratione baptis-
matis sui. Vere quod omnibus ab isto fructu alienis deputatur. Iam enim securis ad radicem arbo-
rum posita est. Omnis arbor que non facit fructum bonum excidetur et in ignem mittetur. Septimo enim natus
est fructus matris virginis ad comminationem sive ad contemptum rerum temporalium. Unde Cant.
viii. dicitur. Vir affert pro fructu eius mille argenteos id est innumeros temporalia dicit mel-
lita secundum aliam glosam dicitur pro mille perfectio. Per argentum vero omne mundanum accipitur.
Unde qui mille argenteos pro hoc fructu dat quicumque perfecte omnibus temporalibus pro Christo
renunciat et vere mundo pro hoc fructu omnia temporalia sunt vilipendit. Quamque quod pre-
ciosus sit iste fructus diligenter attendit. Dicens Proverb. viii. Melior est fructus meus auro
et lapide precioso et genimina mea argento electo. Unde certe est quantumque iam vilis
est. Unde ait iste vilis pro hoc fructu contempnere debet non solum res et divicias sed et ho-
nores et pompas. Dicens in Iud. ix. Numquid possum deserere dulcedinem meam fructusque
suavissimos et ire ut inter cetera ligna promovear. Suavissimi fructus sunt Christus et
caritas. Ligna silvarum secundum glosam sunt homines infructuosi et [illegible] [illegible]
ti. Igitur qui fructus istos suavissimos vere vilis contempnit honores sunt ligna sil-
varum pretiosissimos vilis contempnat omnia propter fructum virginis. Sed omnia de quibus
beatus Bernardus ait. Contemptibilia videntur fructus ventris tui cum sit super omnia videlicet
in scala. Octavo enim natus est fructus matris virginis ad locupletationem sive
repletionem anime ronat. Unde dicitur Prov. xiii. De fructu oris sui unusquisque replebi-
tur bonis. Dominum [illegible] non solum fructum ventris sed et fructum oris non in genere fructum
quia ipsum oris predicatione oris confessione oris oratione mentis. Ipsum quod oris extrinsecus
summus sanctitatis. Oris vero interiori spiritualiter. Propter quod beatus Iohannes ait. Flos ma-
tris fructus est fructus ut nobis illum quereremus. De isto fructu oris unusquisque fidelis
replebitur bonis spiritualium diviciarum. Bonis magis virtutum et graciarum. De tali bonorum
repletione apostolus dicit Ro. xv. Deus autem spei repleat vos omni gaudio et pace in
credendo ut habundetis in spe et virtute spiritus sancti. Quia vere beata hec fructus plenitudo
qua repleta est non solum angelus virgo hunc fructum produceret sed et sanctus unusquisque fidelis
hunc fructum gignet. Ut patet per beatum Ieronimum qui ait. Ave gracia plena dicitur quia plena
gracia virgo Maria pronunciatur. De cuius vero credentibus fructus vite processit et
nobis omnibus de plenitudine eius recepimus graciam pro gracia. Nono enim natus est fructus
matris virginis ad perfectionem vite spiritualis. Unde de viro perfecto beatus Iohannes dicit. Et
erit tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum quod fructum suum dabit in tempore suo.
Et folium eius non defluet et omnia quecumque faciet prosperabuntur. Quod intelligere debemus
per decursus aquarum in [illegible] [illegible] graciarum quod ibi homo dat suum perfectum fructum suum dum
in Christum [illegible]. Tres autem hic conditiones perfecte vite insinuat que homines hic fructum faciunt

comitatur. Pro tertio natura est tempore suo non negligere. Quod patet per hoc quod dicitur: fructum suum
dabit in tempore suo. Pro quarto quia est in rebus mutabilibus non defluere. Quod patet per hoc quod sequitur:
et folium eius non defluet. Pro quinto ipsius est quod signum sit gratia non omittere. Quod patet
per hoc quod sequitur: omnia quecumque faciet prosperabuntur. Vel sic: iste enim hunc fructum procreare
tulit omnia prosperant quia sibi omnia in bonum cooperantur. Ad Romanos octavo: Scimus
quoniam diligentibus deum omnia cooperantur in bonum etc. Beatus vir qui tam perfecte tulit fructum
istum ut tempore suo non cessat ~~ociosum~~ infructuosum, ut folium sibi non defluat
ociosum, ut opus suum non perdat virtuosum. Sic ergo sit tale lignum fructuosum spirituale,
quemadmodum Maria fuit et compatitur. De quo beatus Bernardus ait: O vere lignum vite quod
solum dignum fuit portare salutis fructum. Decimo beatum nominatur est fructus Ma-
rie virtutis ad multiplicationem ecclesie utilis. Unde dicitur Proverbiorum xxxi: De fructu ma-
nuum suarum plantavit vineam dominus Jesus. Ubi fructus ventris dicitur quia ventris
gavit, et sic fructus oris dicitur quia de ore sunt. Item fructus manuum dicitur
quia manibus eorum opus tactu manibus sacerdotibus ministrat. Unde fructus iste
plenissime est fructus Marie. Fructus enim ventris eius est, quia de ventre eius singularissime
natus est, quia ore eius dulcissime comitatus est. Fructus manuum eius est, quia ma-
nibus eius devotissime attrectatus est. De isto namque manuum fructu Maria mul-
tiplicata ecclesia. Sic exponit glossa: plantavit vineam, id est ecclesiam universalem per orbem diffusa(m)
primitiva ecclesia. Per hunc fructum multiplicantur
quorum palmites huius vinee videlicet fideles ecclesie per hunc fructum multiplicantur.
Sic enim doctores ecclesie in cordibus fidelium eundem fructum spiritualem nasci fecerunt,
sicut hic dicitur in psalmo: fecerunt fructum nativitatis et vindicare eis et multiplicati sunt nimis.
Et quia ecclesia de omnibus generationibus est per hunc fructum multiplicata, ideo virgo hunc fructum producens
beata predicatur. Quod patet per hoc quod ipsa ait Luce i: Ex hoc
enim beatam me dicent omnes generationes. De quibus verbis loquens beatus Bernardus ait: Ecce iam
video quod fructus est in me quem fructus predicat de me, quia et quanta bona non in solo se
omnibus generationibus proveniet per me. Undecimo beatum nominatur est fructus Marie virtutis
ad restaurationem ruine exposcens. Hunc medium fecit in celo empyreo. De hoc
nomine possumus quod deus de medulla cedri plantare volens dixit Ezechielis xvii: In mon-
te sublimi Israel plantabo eum et erumpet in germine et faciet fructum. Mons sublimis est
sublimis illa mansio, sublimis illa societas angelorum. Et bene mons Israel dicitur, quia
Israel visio dei interpretatur, et ecce angeli sunt semper in visione dei, testante eo qui ait in evangelio
Mathei: Angeli eorum semper vident faciem patris mei qui in celis est. In isto sublimi mo-
te in ista sublimi angelorum societate deus plantat, id est quod de massa perditionis elegit.
Plantat medium medulla cedri, medulla generis humani, id est omnes electos dei, quorum quidam
iam in tempore plantati iam sunt in angelico monte. Vere sic omnia diligendus fructus
quia sublimiter plantata iam omnes liberet hunc fructum. Dum alia verbo portare possimus.
Quod patet quia numerus angelorum iam ipse plantari fructus. Huic et fructum semper generis angeli

hūc

mōre

Jo. augustinus dominica dies. in hac prima dierum fuit. hec ut dicitur ... dies. hec nox illam non precessit et nox illi non successit. hec celum et terra in ea creata sunt. hec in ea angeli musicum ad deum. hec primo data est in ea ... filius israel ... desertum. hec in ea xpistus natus est et a mortuis resurrexit. hec in ea spiritus sanctus missus est apostolis. hec in ea omnes resurgemus et iudicabimur. hec in ea ... in laude diuina

Octavo kalendas aprilis in annunciacione beate virginis. mundus creatus est. adam formatus et a serpente deceptus. caym ... abel occisus. periit diluuio mundus. perierunt sodoma et gomorra. ysaac immolatus. joseph venditus. pharao in mari submersus. gabriel marie ... nunciauit. christus mundum redemit. latro paradisum possedit. ... in paradiso ... johannes baptista decollatus. petrus ... liberatus. jacobus decollatus. iherosolima a tyto et vespasiano ... ... hac die ... ad iudicium. et ... ... marcii. ... ... feria sexta

et gaudium angelorum vniuersitate redintegrauimus. Vnde hii fructus sunt marie virginis pro gloria et uite uerba illa que beatus bernardus quasi ex ore marie loquens ad angelorum generacionem ...
per meum generatum redintegrabitur et hominum generacio in adam maledicta per benedictum fructum ventris mei ad eternam benediccionem regnabit. Duodecim bonum uicinus est fructus marie benedicte ad perpetuacionem gaudii eternalis quia eterna non esset nisi per hunc fructum conseruaret.
Vnde dicitur prouerbiorum xi. fructus iusti lignum vite. Optime fructus iste dicitur esse lignum vite quia sicut lignum vite fuit ad conseruacionem vite naturalis in paradiso terrestri sic christus est ad conseruandam vitam eternalem in paradiso celesti. Hec igitur tanta bona que per benedictum marie fructum concepimus. Benedictus ille aduentus qui aduenit cum dixit. hec tanta bona per benedictum fructum benedicti ventris benedicte marie prouenerunt. Dic ergo bonum vidisti quomodo fructus marie benedicte uicinus omnino est. primo ad expiandam culpam mortalem. secundo ad pacificandam inimiciciam capitalem. tercio ad sanandam plagam originalem. quarto ad releuandam iediam mentalem. quinto ad euitandam iram iudicialem. sexto ad declinandam penam gehennalem. septimo ad conpescendam sicciam temporalem. octavo ad locupletandam animam temporalem. nono ad conseruandam vitam spiritualem. decimo ad multiplicandam graciam vtilem. undecimo ad reparandam ruinam ... duodecimo ad conseruandam vitam eternalem. Et ecce hii duodecim effectus sunt utilitates hii fructus signati per xii fructus vite quos omnes habemus in fructu ventris marie. De quibus xii fructibus legitur apocalipsis xxii. quod angelus ostendit iohanni lignum vite afferens fructus xii.
Domina ergo nos o benedicta in mulieribus ut per benedictum fructum ventris tui benedicamur horum xii fructuum consequamur. Domina o virga fructifera ut per fructum tuum sanctis fructibus ita fructuosi efficiamur quod per hos fructus fructum tuum frui perpetuo mereamur. Domina o dulcissima ut sine fine nobis concedat dulcedinem suam fructus ille beatissimus conmutator sui benedictus fructus ventris tui. Qui cum deo patre et spiritu sancto viuit et regnat deus per omnia secula seculorum Amen

Explicit pulcherrimum speculum marie gloriosissime virginis et matris ihesu xpisti